

WWW.BTA.BG

ИЗДАНИЕ НА БТА ЗА ЛИТЕРАТУРА, ИЗКУСТВО И КУЛТУРА, ГОДИНА LXIX

ноември 2024

ЛИТЕРАТУРА
ИЗКУСТВО
КУЛТУРА

СИНЕЛИБРИ НА 10

www.c...

ЮЛИ

АВГУСТ

СЕПТЕМВРИ

ОКТОМВРИ

Литература Изкуство Култура

ЛИК

НОЕМВРИ 2024

ТЕМАТИЧНО ИЗДАНИЕ
НА БЪЛГАРСКАТА
ТЕЛЕГРАФНА
АГЕНЦИЯ

ГЕНЕРАЛЕН ДИРЕКТОР:
Кирил Вълчев

ГЛАВЕН РЕДАКТОР:
Георги Лозанов

ОТГОВОРЕН РЕДАКТОР:
Яница Христова

МЛАДШИ РЕДАКТОР:
Ренета Георгиева

КОРЕКТОР:
Лиляна Николова

ХУДОЖНИК НА КОРИЦА:
Александрина Михалкова

ДИЗАЙН И ПРЕДПЕЧАТ:
Маряна Шадрина

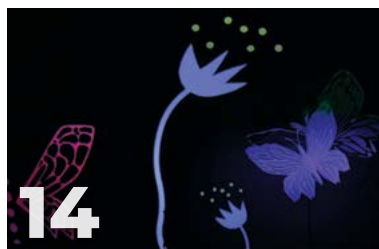
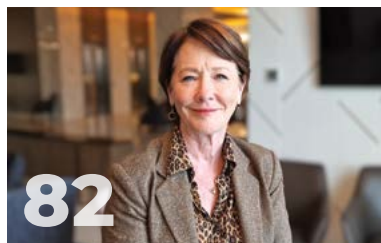
ПО ДИЗАЙН НА СТУДЕНТИ ОТ НХА:
Теодор Мирчев
Елисавета Драгомирова
Виктория Димитрова

КОРИЦА:
Жаклин Вагенщайн и моменти
от фестивала. Кадрите са
предоставени от архива на
кино-литературния фестивал
„Синелибри“

В БРОЯ СА ИЗПОЛЗВАНИ СНИМКИ ОТ:
архив на Пресфотото БТА,
pressphoto@bta.bg
ISSN 0324-0444

КОНТАКТИ:
Българска телеграфна агенция
1124 София,
бул. "Цариградско шосе" 49

РЕКЛАМА:
marketing@bta.bg / 02 926 2296

СЪДЪРЖАНИЕ

Синелибри на 10

- 03** | Не само литература и не само кино, а „Синелибри“, Петя Александрова
- 06** | Жаклин Вагенщайн, създател и арт директор на кино-литературния фестивал: „Синелибри“ е установен и незаобиколим фестивал на българската сцена, но е фактор и в световен мащаб
- 14** | Кино-литературният фестивал „Синелибри“ в архива на БТА
- 68** | Юбилейното десето издание на „Синелибри“, прочетено през новините на БТА
- 82** | Ан Кюсак: Мечтите са постижими за всеки, който е земен и ги преследва
- 86** | Кристин Льоненс: Художествената литература ни дава човешкия аспект на историческите събития
- 90** | Миша Пекел: Фокусираме се прекалено много върху технологиите вместо върху хората
- 92** | Даниеле Лукети: Доверието е пространство, което се образува между двама души, когато решат, че са готови да споделят нещо лично
- 94** | Теодор Ушев: Киното и литературата са в стабилна любовна връзка
- 96** | Анкета: Даваме гумата на журито...

Георги Лозанов, главен редактор на списание ЛИК

Уважаеми читатели,

Знаете ли, че докато следите на екрана или гържите в ръце броя на списание ЛИК, посветен на кино-литературния фестивал „Синелибри“, никъде по света няма (и не е имало) друг такъв фестивал, което учудва даже самата му създателка – Жаклин Вагенщайн. Защото, както тя казва, „това всъщност е най-изконната връзка между две изкуства“. Вероятно обаче тъкмо изконността на връзката им ни кара да не я забелязваме, да я приемаме като нещо разбиращо се от само себе си, което не изисква специално внимание. Точно до преди 10 години! Тогава на международната арт сцена се появява „Синелибри“, за да даде на публиката интелектуален поглед, насочван от професионалисти, към близостта меж-

ду двете изкуства. А на тях – шанс да се огледат едно в друго, за да се проясни как си влияят не само в творческия процес, а и в културната си съдба, и с взаимната си подкрепа да се измъкват невредими от зачестилите предчувствия за край на какво ли не – на големите разкази, на автора, на изкуството, на четенето, на киното...

Литературата в недрата на филма, усещането, че той е бил (или може да стане) книга, го предпазва от безгрижно следване на готови нагласи и масови желания, от комерсиална ехидност към дълбочината на идеите. Книгата е котва в океана от лесни послания, чезнеци загоризонта на смисъла, и резервира място на киното във вселената, която, както знаем от разказа на Борхес „Вавилонска-

та библиотека“, е библиотека.

Киното ѝ връща жеста в съвременния свят на „интерпретация без граници“, когато значимостта на изкуството се измерва, по думите на Еко, с „възможността за различни прочити“. И филмите се надпреварват да предлагат мамещи, величествени, непредвидими и несводими прочити на литературата. Така че зрителят, докато е положил глава върху екрана като върху майчина гърд и сънува цветни сънища, без да предполага дори, чете. Само киното е в състояние да направи от гледането четене.

И не знаеш зрител ли си или си читател, а в дните на „Синелибри“ няма и нужда да се питаеш, защото си двете едновременно.

Не само литература и не само кино, а „Синелибри“

Петя Александрова
Снимка: личен архив

Петя Александрова е арт и филмов критик и историк, преподавател, професор и доктор на науките в Нов български университет. Завършила е ВИТИЗ „Кр. Сарафов“; специалност „Кинознание“, работила е като редактор в радиото и телевизията, вестник „Стандарт“, списанията „Литература“, ЛИК, „АРТизанин“. Автор е на четири монографии („Мъките на заглавието“, „Изгубени в гледането“, „Преходни истории за култура и комуникации“, „Предимства и предизвикателства на късите форми“), множество публикации в специализирания и периодичния печат, сценарии на телевизионни предавания („Понеделник осем и половина“, „Ах, тези студенти“, „Латерна магия“) и на документални филми („Кърджали, лица от пейзажа“, „Стражарите на нашата съвест“, „Оглушителна тишина“).

Не мога да се впусна в разсъждения за кино-литературния фестивал „Синелибри“, без да започна с предистория от издателството „Колибри“, на чието създаване по случайност съм присъствала в далечната 1990-а, когато се отваряха хоризонтите за всякакви нови начинания. Тогава моят колега и приятел – филмовият критик Раймонд Вагенщайн (и той, както и аз, в определен период от живота си работил в списание ЛИК) предпочете женската компания от чудесни преводачки Жечка Георгиева, Силвия Вагенщайн и Росица Ташева (за тях пък неизменна школа е била работата с издателството „Народна култура“), за да се втурнат в предизвикателството „частно книгоиздаване“. Рони привнесе към вкуса за литературата, който дамите притежаваха, усета си за кино, в което плуваше в свои води. Целенасоченото изграждане на собствен облик с акцент

върху съвременната и особено европейската литература позволи на „Колибри“ да се подпише под книги на престижни, авангардни и разнородни автори и да си спечели безспорен авторитет. Развитието на поредицата „Амаркорд“ (по иконичното заглавие на филма на Фелини) с автобиографии, интервюта и други текстове на големите филмови майстори постепенно, но настойчиво изграждаше у зрителите навици да четат, а у читателите познание и отношение към творческия процес в киното, в който литературната основа е едва началото.

Но беше необходим четвърт век натрупване на заглавия и отглеждане на аудитория, в който издателството със скромното име на малка птичка разпери криле и се превърна не само във водещ фактор в книжния бизнес, но и в критерий по отношение на стойностните фигури едновременно в световната литера-

тура и кино. И тогава дойде моментът да се появи фестивалът „Синелибри“, стъпил на следващо ниво на експертност, киноразпространение и публика, с адекватна финансова и обществена подкрепа. Така през ноември 2015-а „Синелибри“ стартира с 14 филма в София, Пловдив и Варна. Заиграването с имената на издателство и фестивал не е случайно, то заявява и артистични амбиции.

Концепцията за успешното съчетание и начинание е на младата Жаклин Вагенщайн, която е едновременно изпълнителен директор на издателство „Колибри“ и президент/арт директор и селекционер на „Синелибри“. Наистина тя има завиден род, неизменно свързан с литературата и киното. Двамата дядовци – критикът, преводач и писател Николай Дончев и писателят и сценарист Анжел Вагенщайн; майката издател и преводач, бащата изда-

10.10.-
03.11.

10. КИНО-
ЛИТЕРАТУРЕН
ФЕСТИВАЛ

10Cinelibri

Поезия безкрай

cinelibri.com

Плакатът за изданието на фестивала през 2024 година. Снимка: архив на „Синелибри“

тел, критик и сценарист, чичовци оператори – кръг все от роднини интелектуалци и артисти. „Синелибри“ обаче си е лично нейна „рожба“, защото Жаки умее да цени, но и да развива наследството – тя се подсигурира със солидно образование (от Английската гимназия към Сорбоната с две бакалавърски, магистърска и докторска степен в Париж) и се завръща да управлява семейния бизнес при естествената смяна на поколенията. Бих казала, че реализацията на Жаки на терена на седмото изкуство е неизбежна. Тя продължава да я надгражда извън фестивала с продуциране на филми, а също и с творчески изяви на сценарист и режисьор.

След като очертах контекста на зараждането на „Синелибри“,

да се обърна и към неговата същност и успехи за 10-те години съществуване. Няма да проследявам програмите, филмите и събитията година по година (целият брой на ЛИК е посветен на фестивала в детайли), а ще нахвърлям важните според мен обобщения, които му придават чар и уникалност и задоволяват дори придирчивите професионалисти.

Първото и основно постижение е точно намереният фокус на фестивала – връзката между литературата и киното. Изглежда очевидно и лесно, но не е – именно „Колибри“ издава най-много европейски книги, по които се правят адаптации. И именно на „Синелибри“ можем да видим най-много филми, създаде-

ни по литературни произведения. Едното прелива в другото по естествен, но специфичен начин както в издателската, така и във фестивалната стратегия.

Има известна смелост и предизвикателство всяка година „Синелибри“ да предлага различно мото за конкретното издание – обикновено не се практикува от фестивалите, защото стеснява избора. Но пък тази гързост е знак за наистина естетското, не само прагматично отношение към езика (вече го отбелязах при заглавията „Колибри“ и „Синелибри“) – било с цитати от литературата („Възпитание на чувствата“, „Божествена комедия“, „Метаморфози“, „Преоткритото време“), било със спецификата на изкуството („Светлина, сянка и движение“ или „Поезия безкрай“). Заиграването с думите просмуква амбициозните слогани всяка година, но също видеорекламите и пърформансите, за да стигне и до премислените изказвания на Жаклин Вагенцайн пред медиите.

Подборът и осигуряването на филми са гръбнакът на фестивалното програмиране. В това отношение обхватът на „Синелибри“ мъдро му позволява да е крачка пред останалите – защото може да заяви своя интерес и компетентност за гадено произведение още преди да се появи на екран. Едно е да се ориентирате за филма от отзивите и наградите му, друго е наред с това да сте чели и издавали литературната му основа. Тази категорична привилегия обаче е и тясна, ако е само за екранизации по книги с марката „Колибри“. Класиката обикновено е в няколко издания на различни издателства, така че фестивалът умно се отваря към цялата литература, независимо дали има връзка само някое от изданията („Добър ден, тъга“, „Закуска в Тифани“), или дори няма

връзка („Майстора и Маргарита“, „Ана Каренина“). Логично е обаче постоянните автори на „Колибри“, такива като Дъглас Кенеди, Фредерик Бегбеде, Давид Гросман, Даниел Келман и фаворитът ми Иън Маклюън, да откликнат с по-голяма охота да се срещнат с българската публика чрез „Синелибри“ в сравнение с другите кинофестивали у нас. Защото имат създадена именно чрез „Колибри“ връзка с читателите си. Личните ми пристрастия към изключителния и фин талант на Иън Маклюън ме направиха щастлив свидетел на неговото гостуване – на живо разсъжденията му са като в книгите: мъдри и прозорливи, етични и задълбочени, същевременно скромни, деликатни и дори стеснителни.

В резултат се очертава друго предимство на „Синелибри“ – неговите гости, луксозната и светската страна на фестивалите. В случая възможностите са на квадрат – веднъж с писателите, за което споменах, и втори път с представители на филмовото съсловие. Ако за първия тип „Синелибри“ няма конкуренция, то за втория е по-сложно. Но и в това фестивалът е на висота, като успява да привлече звезди актьори Кристоф Ламбер и Уилям Болдуин (те работят по проекти, свързани с България), а също и нашата гордост Мария Бакалова. А сред режисьорите блестят имена като Фолкер Шльондорф, Беноа Жако, Жан-Жак Ано, Биле Аугуст.

Всички знаем, че невинаги големите книги имат екранизации на същото ниво, както и обратното – интересни филми се случват и върху неизпъкваща проза. По принцип съчетания като „Мълчанието на агнетата“ или „Полет над кукувиче гнездо“ са рядкост. Така че програмата няма как да е само от шедьоври, но пък предлага

впечатляващо разнообразие. Мисля си, че от филмите, показвани на „Синелибри“, най-прозорливото попадение по всички показатели е със „Събитието“ на Огри Диван. През септември 2021-ва „Събитието“ получи „Златен лъв“, най-високата награда на Венецианската мостра, само месец по-късно беше на екраните на фестивала у нас, а на следващата година писателката Ани Ерно, по чиято мемоарна книга е филмът, спечели Нобеловата награда за литература.

Умението изпреварващо да се покажат пресни заглавия от световните форуми се получи и при „Клети създания“ на Йоргос Лантимос, но малцина ще свържат екстравагантната феминистка версия на историята за д-р Франкенщайн и неговото чудовище с едноименния роман на Алистър Грей. В този смисъл различните секции от програмата въпреки находчивите си имена не са застраховани от неизбежните сравнения гали книгите са познати, гали са интересни, гали филмите са се получили и т.н.

Тук на помощ идват панорамите с вечните филмови класици. Винаги има някоя годишнина, която служи за повод ту отново да се видят филми по Чехов, Дикенс, Балзак, Флобер (има цяла рубрика „Личности“), ту нови филми по Сарاماго, Мураками, Анжел Вагенщайн, Бергман, Кубрик. Важно е, че „Синелибри“ намира контекст да покаже от „Да убиеш присмехулик“ и „За мишките и хората“ до „Непосилната лекота на битието“ и „Любовникът“ – адаптации на знаковите истории. Или примерно да оформи кръг от филми, свързани с Ромен Гари, и да добави лекция с дискусия.

Конкурсната програма може и да е звездяет, паралелните може и да са пъстрият фон на един фестивал, но не го изчерпват. Тряб-

ват гости (за тях стана дума), трябва събития, трябва места, трябва бонуси. И „Синелибри“ действа по всички фронтове, опитвайки всеки път да добави нещо ново или различно. Книгите, по които има екранизации на фестивала, се продават с отстъпки. Утвърждава се онлайн формат за гледане през Neterra TV. Прямо началото се добяват градове, в които се провежда, увеличават се заглавията, които се показват, набъбват онези от тях, които са премиерни за България. Включва се постоянно или понякога документално кино, късометражно, детско, биографично, омнибуси, анимация, филми с кауза... Провеждат се творчески ателиета и уъркшопове с фокуса на фестивала, конкурси за късометражен филм по литературно произведение. Събитията са разнообразни, сред тях галавечерите на различните кинематографии са традиционният формат. Следват дискусии като „Холокост и съвременност“, „Психоанализа и кино“ по определени исторически, политически или други поводи. Мултимедийните перформанси, оперите на живо, фотографските изложби, музикалните изпълнения придават жизненост и артистичност. Заг всяка изява стои конкретна оригинална идея (детски куклен театър или прожекция на „Дама пика“ на Павел Лунгин със Софийската филхармония и солисти), понякога решенията са съвсем екстравагантни – поканата към всички над 100 години на безплатно парти и кино на „Стогодишният старец, който скочи през прозореца и изчезна“.

И така вече 10 години „Синелибри“ ни радва всяка есен с реколта свежи филми, които прехвърлят мост към литературата и по този мост свободно се движим и в двете посоки. Дано да му се радваме и на 100!

Жаклин Вагенищайн, създател и арт директор на кино-литературния фестивал:

„Синелибри“ е установен и незаобиколим фестивал на българската сцена, но е фактор и в световен мащаб

Жаклин Вагенищайн
Снимка: архив на „Синелибри“

„Синелибри“ вече е един абсолютно установен и незаобиколим, бих казала, фестивал на българската сцена, но и в световен мащаб, „Синелибри“ е фактор“, споделя пред списание ЛИК Жаклин Вагенищайн – създател и арт директор на едноименния кино-литературен форум.

Съдбата е орисала Жаклин да бъде свързана с любовта към книгите и киното. Тя е дъщеря на киноcritика, сценарист и издател Раймонд Вагенищайн и на преводачката и издателка Силвия Вагенищайн, внучка е на известния български режисьор, сценарист и писател Анжел Вагенищайн.

Жаклин Вагенищайн е родена на 6 февруари 1981 година в София. Завършва английска гимназия в столицата, след което изборът на образование я отвежда във Франция. В Сорбоната тя следва културно посредничество и комуникации, филология и европеистика. Завършва с две бакалавърски и една магистърска степен. Награждава ги и с докторска степен по европеистика в Париж.

След като се дипломира, Жаклин се връща в България и ръководи семейното издателство „Колибри“. През 2015 година нейна идея поставя началото на кино-литературния фестивал „Синелибри“, който ръководи в рамките на вече десет успешни издания.

„Целта на това, което сме постигнали през годините, е хората да ни имат доверие и да знаят, че за тях сме избрали най-доброто от световния пазар в съответния жанр, защото сме обвързани с книгите, но не сме жанрово лимитирани“, казва Жаклин Вагенищайн пред издание на БТА. В интервюто тя разказва за развитието на фестивала през годините, за избора на гости и на различно мото всяка година. Споделя колко е важен екипът и как благодарение на добрите партньорства в страната фестивалът има издания и извън столицата.

Ето какво още каза тя:

Госпожо Вагеницайн, тази година кино-литературният фестивал „Синелибри“ отбелязва своята десета годишнина. Да се върнем обаче към началото му – през 2015 година, когато е неговото първо издание. Чия беше идеята за него?

– Идеята за фестивала е моя. Съвсем естествена е връзката между киното и книгите, даже е учудващо, че никои друг не го е направил преди това, тъй като това всъщност е най-изконната връзка между две изкуства. Киното, откакто съществува – още от нямото кино, се позовава на книгите, така че това не е нищо ново. Тъй като нашият основен бизнес допреди това е бил в сферата на книгите и литературата, а паралелно семейно и като страст и хоби съм имала интерес към киното, нещата се случиха съвсем органично.

Разбира се, ние и преди това много пъти сме правили събития, в които представяме книга и филм. В издателство „Колибри“ имаме цяла серия, която се казва „Амаркорд“. Тя е само за кино и включва автобиографични заглавия от големите имена в киното. Също така много голяма част от книгите в издателството ни по принцип са филмирани и през годините, когато сме правили промоция на филмираните книги, винаги сме си сътрудничили с представителите на филма – с вносителите, дистрибуторите и т.н. Канили сме множество режисьори в България – като Вим Вендерс и Фолкер Шльондорф, както и множество писатели, чиито книги са екранизирани – като например Паоло Джордано, Лаура Ескивел и други известни имена.

Всъщност това винаги е било обвързано с нашата дейност.

*Жасмин Вагеницайн на фестивала през 2021 г.
Снимка: архив на „Синелибри“*

Идеята да се превърне във фестивал се роди конкретно по повод 25-годишнината на издателство „Колибри“. А и самото име на фестивала също е обвързано с името на издателството, тъй като „Колибри“ е съставено от думите „Ко“ като Cotraru, като United, и „Либри“, което означава „книги“ на латински и италиански език. Тоест името на издателството е „Компанията за книги“. В случая с фестивала съответно „Синелибри“ означава „Кино и книги“.

Като семеен фестивал ли започна „Синелибри“?

– Не. Той просто беше част от, така да се каже, семейното издателство „Колибри“, но впоследствие абсолютно се еманципира и в момента е изцяло независима фирма с независима дейност и бюджет.

Някои от хората, които работят в „Колибри“, работят и в „Синелибри“. Все пак фестивалът е нещо конкретно, което се случва в рамките на определено време, не е целогодишен. Но все по-

вече върви към нещо целогодишно по няколко причини. Едното е, че „Синелибри“ освен фестивалната развива и продуцентска и дистрибуторска дейност, а другото е, че фестивалът е толкова голям, че изисква от момента, в който приключиш едното издание, да започнеш да работиш върху другото. Например ние вече имаме готов wishlist за филми, които очакваме да излязат догодина и които го момента са над 200. Започваме да се подготвяме за множество международни срещи, които предстоят във връзка с придобиването на тези филми. Следим постоянно целия пазар, световен и български, и веднага започват да се готвят темите, визиите, акцентите, крейтив и т.н. Това е изключително много работа, която няма как да се случи, ако не се работи целогодишно.

Много сложно и трудоемко е нещото, което се случва, защото освен всичко друго „Синелибри“ се провежда в седем града, с много гости и странични събития. Това не е просто фестивал. Първо, не е просто кинофестивал, защото участват и писатели, предста-

Жаклин Вагенцајн на церемонията за откриването на кино-литературния форум през 2024 г.
Снимка: архив на „Синелибри“

вят се книги, има четения и сруги неща, обвързани с литературата. Второ, има страшно много странични събития, гости и много добавена стойност към самите прожекции.

Как се промени форумът десет издания по-късно?

– Първото издание, разбира се, беше по-скоро на шега. В него участваха много по-малко филми. За сравнение първото издание имаше, ако не се лъжа, четиринадесет филма, второто издание имаше двадесет филма, третото издание – двадесет и пет, и така в момента сме на седемдесет.

Форматът на фестивала е ясен. Той има конкурсна програма, както и паралелна програма, няколко тематични секции, няколко панорамни секции и няколко секции, обвързани с гости или с литература. Има документално кино и късометражно кино. В момента има три основни конкурса.

В „Синелибри“ имаме не само адаптации. Във фестивала се включват филми за литература, филми по литература, филми, вдъхновени от литература – може да са вдъхновени дори от поема или от пиеса например. Също така може да са биографични игрални филми за писатели, например за Оскар Уайлд или

за Пабло Неруда, за абсолютно всички възможни писатели, досега сме имали многократно такива примери. Възможно е филмът за писателя да бъде и документален. А може и главният герой да е писател, тоест филмът да е изцяло тематичен. Този профил на „Синелибри“ се е развивал през годините, като в момента е абсолютно дефиниран. Смятаме да го запазим такъв.

Броят на филмите се увеличава, но смятаме, че между петдесет и седемдесет филма е повече от достатъчно за един фестивал, в противен случай хората не успяват да видят всички заглавия, не могат да се ориентират и т.н. И все пак нашият профил е лимитиран тематично от книгите – не може тук да изсипем цялото световно кино. Ние избираме най-доброто. Целта на това, което сме постигнали през годините, е хората да ни имат доверие и да знаят, че за тях сме избрали най-доброто от световния пазар в съответния жанр. Ние сме обвързани с книгите, но не сме жанрово лимитирани – в селекцията, която правим, има много касови филми, както и много arthouse филми, кримки, любовни, детски и т.н.

Другото, което се е променило през годините, е добавянето на много повече събития и на много повече гости. „Синелибри“ вече е един абсолютно установен и незаобиколим, бих казала, фестивал на българската сцена, но и в световен мащаб. „Синелибри“ е фактор по няколко причини. Първо, той е единственият такъв в света. Второ, ние работим с най-големите световни агенции, с които вече имаме изградено дългогодишно партньорство. Тоест когато става въпрос за придобиването на различни филми, тези хора знаят, че имат насреща коректен партньор. Съответно по този

начин придобиваме филми за България, които иначе би било много трудно да бъдат видени изобщо тук. Често показваме филми много преди техните локални и национални премиери. Много от филмите, които показваме в България, са с международни или световни премиери. Например филмът „Клети създания“ миналата година беше излъчен в България и на още два фестивала в света в рамките на септември и началото на октомври. Общо на три фестивала в целия свят. А премиерата му за САЩ и за Оскарите беше на 19 януари.

А тази година например филмът „Сент-Екзюпери“ с Луи Гарел и Венсан Касел имаше световна премиера в България. Така че все повече световните компании ни се доверяват и това е изключително важно.

„Синелибри“ със смели стъпки придобива този международен профил, като вече е и място за срещи на индустрията – тук идват представители на кино-литературната индустрия от целия свят, като се създава сътрудничество и с българските им колеги. Тази година се организираха професионални срещи ВОВ (Based-on-Books – основан на книгите), в които участваха над двадесет държави от пет континента. Това са единствените по рода си такива срещи, които обединяват двете индустрии – тази на киното и тази на книгите.

Какво бихте ни разказали за ВОВ (Based-on-Books) – първия форум на литературните адаптации за голям екран, който няма аналог в световен план?

– ВОВ е международен форум. По принцип киноиндустрията почива предимно върху обмен между хората. Нямам предвид само

обмен на идеи, но и на сътрудничество. Самото кино за разлика от литературата не е самотно занимание. Това е начинание, което въвлича прекалено много хора. Най-често – особено в Европа, самата индустрия е така построена, че повечето филми са копродукции, така че обменът между хората е изключително важен. В случая ВОВ залага на два вида обмен – единият е професионален, в смисъл на създаване на професионални взаимоотношения между български и чужди творци или професионалисти в кино-литературната сфера, другият е идеен – в смисъл на pitch-ване (представяне в рамките на няколко минути – бел.а.) на проекти. Ако имате книга, която бихте искали да се превърне във филм или ако сте режисьор или продуцент, който търси идея за следващия си проект, ВОВ е мястото, което да ви представи подобни проекти. По принцип такива форуми съществуват в света, но те са основно и само за пичинг, както е Shoot the Book в Кан или Books at Berlinale, докато разликата при ВОВ е, че тук има и един по-широк обмен – на знания и на идеи, има и чис-

то теоретична част и т.н. Това са два много интензивни дни, в които се говори по всички теми, засягащи тази индустрия в световен мащаб. Много са ключови хората, които са поканени, защото те не са случайни – всеки от тях е специалист в своята сфера, и то от световен мащаб.

С какво десетото издание на фестивала се отличава от останалите до момента?

– Едното нещо, което е ново, е ВОВ. Другото е, че тази година за първи път се проведе така наречените Italian screens, които са организирани от Министерството на културата на Италия и от Cinecittà. Всъщност България също е на картата на Италия с Italian screens заедно с още дветри държави.

Това са две огромни нови неща. Освен това тази година инвестицията в реклама беше много по-голяма. Самите ние много повече се старяхме за събитията, за това какво ще предложим на хората и как ще подредим самия фестивал. Много повече беше вложено чисто организационно,

Снимка: архив на „Синелибри“

На церемонията, даваща старт на изданието на фестивала през 2022 г.
Снимка: архив на „Синелибри“

за да излъкне фестивалът и да има някаква допълнителна празничност.

Всичко реално е функция на усилията, които се правят за едно издание. Повече хора работиха тази година, реално повече усилия сме вложили. Но така или иначе ние влагаме тези усилия всяка година и се стараем всяко издание да е много силно. За нас най-важно е зрителите да са доволни и да се предложи максимално качество.

През 2018 година списание L'Espresso издава специален брой, посветен на „Синелибри“. В интервю с Димитър Стоянович казвате, че фестивалът няма аналог в света и е единствен по рода си. „Но за мен това е на първо място най-естествената връзка между писания текст и неговото оживяване на екран“, споделяте тогава. Как чрез тази връзка между двете изкуства – литературата и киното – те намират общ път и заживяват в хармония?

– Както вече споменах, по принцип литературата може да съществува без киното, но

киното доста по-трудно ще съществува без литературата. Много естествена причина – киното винаги ще търси историите, а историите къде се намират най-лесно? Най-лесно се намират в литературата! Това е една естествена връзка, но тя винаги е сполучлива. Естествено, това са две различни изкуства и трябва много ясно да си даваме сметка, че те не бива да бъдат сравнявани. Първо, поради факта, че тези две изкуства работят с два различни медиума, с различни изразни средства. В случая киното обединява повече изкуства – при него има текст, визия, музика. Киното има много повече средства за внушение. Разбира се, много по-скъпо, по-сложно и по-трудоемко е. От друга страна, литературата има огромното предимство в това, че може да разкаже за вътрешния живот на персонажа – тоест чрез текста ние можем да разкажем всичко, което се случва в главата на героя, което принципно много трудно се предава на екрана. От психологическата гълбочина на един текст идва основната трудност при неговото екранизиране.

Но киното е едно съвсем от-

делно изкуство, което никога не може да остане напълно вярно на книгата и според мен това не бива да се очаква. Защото много често се води разговор кое е по-добро: книгата или филмът. Това е безсмислен разговор. Едно от желанията на нашия фестивал е да не сравняваме двете изкуства, а да им се наслаждаваме поотделно. Киното предлага една различна гледна точка. Много често дори филмите да са вдъхновени, те може да са свободни интерпретации. Ние не търсим директен прочит, а и това не би имало смисъл, не би имало допълнение към вече създаденото изкуство. Тези изкуства са в една интертекстуална връзка, но те се допълват взаимно и точно това според мен е най-ценното. Те живеят в хармония, когато, от една страна, има уважение към книгата, което не значи непременно, пак казвам, да бъде буквално предадена. От една страна, те живеят в хармония, когато има уважение и разбиране към книгата, защото се случва понякога и тя да бъде чисто и просто неразбрана. И от друга страна, когато режисьорът е имал свободата да подходи по начина, по който е най-добре за книгата, а не най-вярно на книгата. В момента, в който те са разгледани като отделни изкуства, филмът е абсолютно независим от книгата. Всяко изкуство трябва да е свободно. Това важи и в този случай. Но вдъхновението, историята, героите, посланието, поуките остават общи и живеят два различни живота. И просто си казваш „Аз гледах един хубав филм“ и „Аз прочетох една хубава книга“. Този проблем е най-силно застъпен при по-популярните произведения и при класиките. Например тази година излъчихме „Добър ден, тъга“, „Зорба, гъркът“, „Закуска в Тифани“, „Майстора и

Маргарита“ – книги, които много пъти са четени и препрочитани поколения наред. Към тях хората имат очаквания, макар това да важи в по-малка степен за класическите адаптации като при Тифани, където се чудим кое е по-известното филмът или книгата, но да важи в огромна степен при новите прочити като на Булгаков или Саган. В момента, в който напечатаме филма с очакванията на книгата, понякога сме разочаровани и въпреки това тазгодишните филми без съмнение се харесават и на най-заклетите фенове на книгите, точно такива каквито са, а именно – добро кино!

Как успявате да откриете баланса между работата в издателство „Колибри“ и подготовката на „Синелибри“?

– Много трудно (*сме се – бела*). Целта вече е това да са две смазани машини, които просто да се допълват и да функционират добре заедно – както филмите и книгите се допълват, така и „Колибри“ и „Синелибри“ да се допълват.

Но работата е страшно много. Според мен човек нищо никога не постига сам. Едно от най-важните неща е екипът, с който работя. Аз смятам, че ние сме изградили доста забележителен и отдаден екип. Смятам, че най-важното на този екип е, че работим толкова добре заедно и че са толкова отдадени.

Този тип професии, свързани с литературата, и с киното, са повече каузи, отколкото бизнеси. Те работят с продукт, който има и пазарна стойност и който е продаван по един или друг начин на публиката, но те са повече кауза. Единственият начин да постигнеш това, което целиш в един такъв бизнес, който много трудно

се управлява, много трудно се изхранва и който изисква прекалено много усилия на фона на това, което се отплаща, е самият ти да си отдаден на каузата му и да си заобиколен от хора, с които вярвате в една идея и гледате в една посока.

Един фестивал е съвкупност от прекалено много компоненти. Първо, той е огромна отговорност към публиката. Така едни 30-40-50-60 хиляди и повече души вече са част от този организъм, който започва да функционира като в някаква собствена система и всъщност абсолютно независимо дори от нас. Нашата отговорност е голяма към хората, но и отдадеността към фестивала е огромна част от неговия успех и това се отнася до всеки детайл, а един фестивал е съвкупност от прекалено много детайли. Заради това е необходимо много хора да впрегнат идеи, отдаденост, желание, мотивация, енергия, време, творчески потенциал... Както и технически умения, защото този фестивал е до голяма степен и нещо напълно техническо, понеже тук има филми, за които трябва да има машини, трябва да бъдат заредени на сървъри, трябва да бъдат субтитрирани и т.н.

Как избирате гостите, които да поканите в България в рамките на форума?

– Най-често те са свързани или с филмите, или с книгите, които форумът представя. Това е свързано и с някакви лични контакти – все пак да бъдат хора, до които имаме достъп, защото често каня доста известни личности. Връзката с такива хора е сложна и намирането на пряк път нарочено е почти невъзможен.

Извън чисто приятелските кръгове достигаем да известни личности и благодарение на агенции и разпространители, които имат интерес за международната им промоция.

А при писателите, разбира се, с които „Колибри“ работи, се свързваме отново чрез лични контакти или чрез агент.

„Синелибри“ има и конкурсна част, вече дори в няколко категории, сред които за късометражно и документално кино. Случвало ли ви се е да не сте съгласни с избора на победител на журито?

Снимка: архив на „Синелибри“

– Да. Защо не? Аз по принцип не участвам в решението на журито и не би трябвало, защото журито е самостоятелно. Нямам никакво отношение към това и няма значение дали съм съгласна, или не. В това е смисълът да има международно жури, което да взема решение... иначе няма да е легитимно решението му.

А има ли е обидени, че не са били сред наградените?

– Един такъв въпрос би се отнасял по-скоро до българските филми, защото ако има недоволство, то по-скоро ще е там. Особено са на „Синелибри“ е, че не се селектират чак толкова много български филми. Това се дължи на факта, че ние сме ограничени от темата на фестивала и не всяка година има пълнометражна българска адаптация, подходяща за конкурсната ни програма.

Другото е, че конкурсната програма е много малка част от самия фестивал. Например в конкурсната програма от седемдесет филма влизат десет. Тоест – чисто зрителски това не е най-основното, но в международен план е основно, защото все пак се дава награда. В конкурсната програма много от филмите не са равностойни. Те отново са обединени от фактора книга, но не са непременно равностойни от гледна точка и на качество, и на бюджет, и на каст, и на известност на режисьора. Този фестивал не е като другите фестивали в този смисъл и самата конкуренция между филмите е в по-различен аспект.

Фестивалът не се провежда само в столицата, а има издания и в други градове на страната. Какво е специфичното за публиката извън София?

– Да се организира фестивал някъде, където не си физически, е много сложно. Софийското издание е най-голямото – тук има най-много филми и най-много зали. Гостите са предимно тук, въпреки че някои от тях също пътуват. Нашето желание е фестивалът да има отзвук и не всичко да е централизирано в София. За пример бих казала, че един град като Варна има много голям интерес към киното. Даже резултатите във Варна и в Бургас са по-добри от резултатите в Пловдив. Но по принцип абсолютно всички български градове заслужават да видят тези филми.

Разбира се, за една част от филмите успяхме да договорим права и за онлайн прожекции в рамките на фестивала. Това си е като онлайн фестивал, който започна с Ковид-19. Но идеята е да може повече филми да бъдат видени извън София, като, разбира се, и много софиянци също ги гледат онлайн.

Един от проблемите ни е организиран – ние не сме надфизически и сме базирани в София. Но имаме екипи и добри, мисля, партньори и в провинцията. Друг проблем е, че не всички градове разполагат с кино – тоест ние сме лимитирани от това къде можем да прожектираме тези филми. Често става въпрос не просто градът да разполага с мол. В София нашите филми се гледат и в молетата – много от прожекциите там са разпродадени, защото фестивалът обединява, както казах, и комерсиално, и arthouse кино. Но по принцип извън София молетата по-трудно се пълнят. Все пак, тъй като това е фестивал, повече би бил насочен към arthouse кината и в този смисъл такива кина невинаги има. Търсят се различни партньорства с общините и наличието на „Синелибри“ в даден град зависи най-вече от добрата воля на местната община и на това тя

да развива едни по-различни вкусове, да показва едни по-различни филми, да има повече европейско и повече качествено кино, да разширява хоризонта на публиката. Според мен това е кауза, това е стратегия, която би трябвало да бъде развивана от всички общини и се надявам все повече да се развива.

Неизменна част от облика на фестивала има и мотото, което е различно за всяка година. Тази година то е „Поезия без край“. Как се спирате на слоган за всяко издание?

– Някак си то се случва от само себе си. Най-често е обвързано с някаква годишнина или с някакво наше вдъхновение. Например мотото тази година обединява две неща – едното е, че имаше годишнина на Алехандро Ходоровски и че той има един филм, който се казва „Поезия без край“. От друга страна, нашето желание беше темата да е по-обединяваща – като поезията, която обединява всички изкуства, която излиза извън формата, докосва силно чувствата, има отношение и към музиката, и към киното, и към литературата, която може да бъде схваната и в поетиката на образа. Поезия има в абсолютно всичко – ако спремем живота като нещо прозаично, бихме могли да кажем, че фестивалът е нещо поетично.

Опитваме се темите ни да са обединяващи и в същото време да носят послания. През годините са били обвързани с моментни картини от самата историческа епоха – като например Ковид-19, войните и неща, които са вълнували обществеността и които бихме искали да вплетем в посланието, което излъчва фестивалът.

През 2018 г. споделяте, че в мечтите си виждате как „много, много големи имена в киното, режисьори и актьори, посещават България заради „Синелибри“ и се надявате фестивалът да бъде „нещо като Кан на киното по книги“. Докъде сте стигнали с реализирането на тази мечта?

– Работим! Ето, виждате, че вече имаме няколко аспекта, които ни поставят на световната карта. Както споменах Italian screens, BOB, факта, че сме единственият подобен фестивал. Очакваме да станем част от няколко международни организации, както и да бъдем Oscar qualifying фестивал. Все повече фестивалът се разраства в световен мащаб, което е и нашата цел.

Така че напредваме. Предполагам, че едно е да си фестивал на седемдесет години, друго е да си фестивал на десет. Но все пак десет години не са без значение. Тези десет години бяха изключително сложни, защото две и половина, близо три от тях реално бяха ковидни и промениха цялата индустрия.

Как изглежда индустрията след пандемията от Ковид-19?

– Тя изглежда добре, тъй като Ковид-19 го няма, но по време на пандемията беше много сложно по множество причини. Една от тях е, че киното е споделено изкуство, обвързано с посещението на залите. Да, имаме и онлайн излъчвания, но това не е все пак основната мисия на фестивала. Една от основните мисии на фестивала е да вкара хората в залите, да прожектира филми с по-добро качество, по-добър звук и т.н., спазвайки, разбира се, всички норми и правила на индустрия-

*Жаклин Вагеницайн пред емблематичната визия на фестивала за 2023 г.
Снимка: архив на „Синелибри“*

та. Другото е, че заснемането на филм изисква много хора, събрани на едно място. Много продукции бяха спрени изобщо да бъдат заснети, а това промени цялостната стратегия. Когато се прави един голям филм – с голяма стратегия, с голям бюджет и т.н., той, още преди да бъде заснет, се знае на кой фестивал ще бъде представен, знае се и горе-долу какъв бюджет се очаква този

филм да генерира. Пандемията обърка абсолютно целия график на излизането на филмите. Освен това много филми бяха спрени от разпространение, за да изчака да свърши Ковид-19 и за да може да генерират бюджета, който им е заложен. Много неща промени пандемията, а някои филми още се бавят едва ли не оттогава. Но Ковид-19 вече е забравен, така да се каже.

Кино-литературният фестивал „Синелибри“ в архива на БТА

Българската телеграфна агенция проследява развитието на кино-литературния фестивал „Синелибри“ от самото му създаване през 2015 година до днес.

В новините, излизали в емисиите на агенцията за всички десет издания на форума до момента, се открива както информация за периодите на провеждане, избора на тема, гости и селектирани заглавия, така и думи и споделени емоции от организаторите и от присъстващите знаменитости на фестивала.

В списание ЛИК помещаваме акценти от публикациите за „Синелибри“, съхранени в архивния фонд на БТА.

София, 6 октомври 2023 г. С елегантен музикално-визуален спектакъл, съпроводен с изпълнение на живо на маестро Живко Петров, стартира деветият кино-литературен фестивал „Синелибри“ в Зала 1 на НДК. Снимка: Благой Кирилов, БТА

ПЪТЯТ НА ДУМИТЕ ОТ БЕЛИЯ ЛИСТ ДО ГОЛЕМИЯ ЕКРАН

ПЪРВИ КИНО-ЛИТЕРАТУРЕН
ФЕСТИВАЛ
Cinelibri

www.cinelibri.com

с любезното съдействие на:

Плакатът за първото издание на фестивала през 2015 година.
Снимка: архив на „Синелибри“

2015

Първият по рода си кино-литературен фестивал „Синелибри“ ще се състои от 2 до 11 ноември в София, Пловдив и Варна, съобщават на 13 октомври на пресконференция организаторите от издателство „Колибри“, които тази година отбелязват 25-годишен юбилей.

В дните на фестивала е планирано да се прожектират 14 филма, образци на най-добрите

екранизации на книги. „Факт е, че не всяка книга има добра екранизация, затова много прецизно направихме подбора и избрахме наистина най-добрите филми“, коментира Жаклин Вагенщайн, директор на фестивала. Тя добавя, че преди всяка прожекция ще се говори за съответната книга, ще има хепънинг, вдъхновен по някакъв начин от изданието, а звездят в програмата са госту-

ващите автори.

Специални гости на „Синелибри“ ще бъдат американският писател Дъглас Кенеди, италианската писателка Маргарет Мацантини и актьорът и режисьор Серджо Кастелито. Сред кинолентите във фестивалната програма присъстват вечни шедеври като „Закуска в Тифани“, модерни класици като „Фрида“, „Чуй ме“ (с кинозаглавие „Не мърдай“) и „Непосилната лекота на битието“, както и „Никой не се спасява сам“, чиято прожекция у нас идва веднага след премиерата му на фестивала в Кан тази година.

Ще има и детско кино – „Ваканциите на малкия Никола“, като преди прожекциите е предвидена забавна програма с куклен театър.

„Синелибри“ в Пловдив и Варна ще бъде в малко по-съкратен вариант, но основните акценти ще бъдат представени. Пълната програма по дати, градове и кина е публикувана на сайта на фестивала.

В това първо издание са включени заглавия на филми само от каталога на „Колибри“, но идеята на организаторите е той да се превърне в ежегодно събитие, като ще се търсят партньорства и с други издателства.

* * *

Първият кино-литературен фестивал „Синелибри“ ще потопи публиката в триизмерни приключения преди 12 ключови прожекции на книги, съобщават организаторите на 27 октомври. Акцент са срещите със създателите на някои от филмите и книгите – на 5, 6 и 7 ноември писателката и сценарист Маргарет Мацантини и режисьорът и актьор Серджо Кастелито

Дъглас Кенеди е сред първите гости на фестивала. Снимка: архив на „Синелибри“

лично ще представят трите си филма в програмата – „Никой не се спасява сам“ (Италия, 2015), „Не мърдай“ (2004) и „Да гойдеш на света“ (2012). За 9 и 10 ноември са планирани срещите на живо с най-четения американец във Франция – Дъглас Кенеди, който ще представи романа си „Живот назаем“ и филма по него.

Откриването на фестивала е на 2 ноември с класиката „Закуска в Тифани“ и ще включва музика на живо, коктейли, перли и папионки и техните собственици.

На следващия ден в кино „Одеон“ всички, навършили 100 години, са поканени на безплатно парти и кино, а по-младите зрители с един билет ще могат да се насладят освен на филма „Стогодишният старец, който скочи през прозореца и изчезна“ и на северно парти по повод стогодишния рожден ден на Алан Карлсон, включващо шведска музика и танци, както и специални почерпки.

Прожекцията на „Кустурица, балкански хулиган“ в София ще се състои на 4 ноември. На 8 ноем-

ври в Дома на киното зрителите ще се потопят в атмосферата на модерната класика „Фрида“ с мексиканска музика, ароматна сангрия и изненадващи гости.

На 10 ноември зрителите ще могат да се забавляват с абсурдите на времето също като Лудвик Ян, героя на чешката класика „Шегата“, чиято специална прожекция в Зала Г8 ще бъде предхождана от дискусия за близкото минало с участието на видни български общественици.

В последния ден на „Синелибри“ на 11 ноември ще се впуснем в любовната лудост и ще разберем кои са трите етапа на любовта с една уникална интерактивна инсталация, която всеки ще може да докосне преди прожекцията на „Любовта трае три години“ на Фредерик Бегбеде в Дома на киното.

За най-малките любители на книгите и филмите пък ще има детски куклен театър и специална прожекция на забавната комедия „Ваканциите на малкия Никола“ на 7 и 8 ноември в Зала Г8 и във Френския културен институт.

„Аз съм нюйоркчанин и имам цинично чувство за хумор. При нас битува една смешка за писането за кино – че е като любовна история, пълна е с изненади и накрая винаги те прецакват“, така шеговито започва представянето си на 9 ноември пред зрителите в Дома на киното американският писател Дъглас Кенеди преди прожекцията на филма „Живот назаем“ по едноименния му роман.

„Написал съм 12 романа, три от тях са филмирани, харесвам този процес – не резултата. Романът има много сложно отношение с филма. Израснал съм с киното, обсебен съм от филмите, но искам да пиша романи. Те дават свобода, която пишещите сценарии нямат. Понякога пиша сценарии – за пари. Например като романист за сегашната ситуация мога да напиша, че съм в залата с вас, след като не съм спал много миналата нощ, колко е хубаво да видиш едно старо кино, че таванът е от 50-те години и т.н. А в сценария трябва да напиша: „Вътрешен план, кино, вечер. Дъглас е на сцената, в черно, както обикновено, и се опитва да е остроумен. Следва диалог.“

„Когато някой след прожекция ми каже, че не е харесал филма, защото „не е бил романа“, му казвам: „Прочети книгата отново!“, разказва Дъглас Кенеди.

„Живот назаем“ започва като роман от 500 страници, а филмът е 110 минути. Една минута от филма е равна на една страница от сценария, отбелязва писателят. „Когато продадеш романа на продуцент, той излиза от контрола ти. Както бебето (аз имам две големи деца) – обсебен си от него, обожаваш го, после от алчност го продаваш на циганите и вече нямаш контрол над съдбата му“, обяснява през

смях Дъглас Кенеди.

„Първият ми роман „Мъртво сърце“ е мрачен. Купи го австралийски режисьор и го превърна в мюзикъла „Присила, кралицата на пустинята“. Беше изключително странно преживяване, когато гледах филма. На прожекцията за първи път се срещнах с режисьора и той ми каза: „Трябва да прочета и книгата“, разказва писателят.

Той определя като противоречиви преживяванията и опита си, свързани с екранизациите на книгите му. По думите му понякога – случайно – се получава „правилният“ филм, както е с „Живот назаем“.

„Говорих преди дни с дъщеря ми, която учи актьорско майсторство в Лос Анджелис. Казах ѝ, че ще идвам в България по повод на прожекцията, и си припомних, че романът беше завършен точно 80 дни преди тя да се роди, а създаването на филма отне 14 години. Първо прояви интерес „Туентиът сенчъри фокс“, после фирмата на Кенет

Брана в Лондон, а накрая го купи компанията на Люк Бесон. След четирима режисьори и петима сценаристи най-после го засне Ерик Лартиго“, връща се към историята на творбата авторът.

„Половин година живея в Париж. Знам френската традиция в адаптирането на американските романи. Не се месих в процеса. Прочетох сценария на Ерик, агентът ми предложи да се срещнем, харесавме се веднага. Това се случва рядко в киното. Имахме много интелигентен разговор, дадох му картбланш. Казах му: „Ако резултатът е добър, печелим всички, ако не – моята книга си остава“, разказва Кенеди.

Писателят иска две неща от режисьора – да защити духа на книгата в сценария и да направи хубав филм. „Ерик го направи с „Живот назаем“. На първата прожекция в Париж с тогавашната ми приятелка бях много горд с филма“, не крие писателят.

„Започнах да пиша романа,

защото мислех за живота, който бих имал, ако бях послушал баща си – много консервативен човек. Той искаше да стана адвокат и да пиша нощем. Знаех, че ако стана адвокат, няма да пиша нощем, а вероятно ще започна да пия – разказва Дъглас Кенеди. – На всекиго минава през ума, че вероятно не това е животът, който иска, и би могъл паралелно да води друг живот. Аз размислях защо живея така – женен съм, имам две деца, трябва постоянно да работя. Кой е създал този живот – този екзистенциален въпрос е в центъра на книгата. Това е третият ми роман без договор и без да имам представа какво ще стане с него. Продадоха се три милиона копия – вероятно защото говори за най-важния въпрос – какво правя в този живот, който съм създал, и чия е тази грешка“, коментира Кенеди.

„Филмът е с изключителен актьорски екип, много е красив. Гледал съм го шест пъти, така че отивам на вечеря“, завършва

Серджио Кастелито и Маргарет Мацантини гостуват на първото издание на кино-литературния форум. Снимка: архив на „Синелибри“

В шеговития си стил писателят. „Живот назаем“ – „трескав филм за потиснатите желания и тяхната цена, изплетен от страсти, обесии и смяна на самоличността“, има две номинации за „Сезар“ – за най-добра адаптация на литературна творба и за най-добра поддържаща роля на Нилс Ареструп. В главната роля е Ромен Дюри. Сред актьорите са още Катрин Денюв и Бранка Катич.

Главният герой Пол Ексбан е късметлия – съдружник в една от най-проспериращите адвокатски кантори в Париж, той се радва на отбрана компания, голяма къща, обаятелна съпруга и двама синове, сякаш излезли от каталог на GAP. Когато узнава, че съпругата му Сара му изневерява с Грег Кремер, местен фотограф, гневът го води до фатална грешка. Пол осъзнава, че неговият идеално подреден живот се е срутил безвъзвратно. Далеч от семейството си среща алкохолизиращия журналист Бартоломю и се отдава на фотографията, към която винаги тайно се е стремил. Остава въпросът дали новият живот ще му донесе вътрешен покой.

2016

Десет национални премиери и една световна ще има на втория кино-литературен фестивал „Синелибри“, който ще се състои от 5 до 16 октомври и ще доведе в България носител на „Оскар“ за режисура, съобщават в края на август организаторите от издателство „Колибри“.

Над 20 филма са в афиша на фестивала – единствен по рода си в света. Прожекциите ще са в София, Пловдив, Варна, Враца,

Плакатът за изданието на фестивала през 2016 година.
Снимка: архив на „Синелибри“

Видин, Търговище, Ловеч и Сливен.

„Синелибри“ предлага гостъп до шедеври на класическата, модерната и съвременната литература и техните образцови екранизации. Фестивалното изживяване обаче е много по-богато, защото зрителите на живо се срещат със световноизвестни писатели, режисьори, актьо-

ри и сценаристи и се потапят в стилистиката и атмосферата на седмото изкуство чрез множество интерактивни акции и специални събития.

Специалните гости тази година са забележителни личности, постигнали световен успех благодарение на своето новаторско мислене, смелостта да отстояват позиции и изкуството на

Публиката нетърпеливо очаква следващото събитие от на кино-литературния форум.
Снимка: архив на „Синелибри“

творческата провокация. Публиката ще се срещне с носител на „Оскар“ за кинорежисура, със „скандален“ французин – новелист с непогръкваща слава на сексимвол, с нашумял в целия свят холандски писател, чието произведения неизменно печелят вниманието и на критиката, и на читателите.

Тази година фестивалът ще има и силна паралелна програма с дискусии, работилници и срещи както за зрители, така и за професионалисти. Откриването е в Зала 1 на НДК, а подробности около церемонията ще бъдат разкрити съвсем скоро.

Директорът и главен селекционер на фестивала Жаклин Вагенщайн обещава първокласна селекция от модерни класици и нови филми, които пристигат у нас след триумф на най-големите кинофестивали. Бонусът за посетителите от издателство „Колибри“ е отстъпката от 30 на сто за екранизираните книги по време на всички прожекции.

* * *

Френският писател, режисьор и литературен критик Фредерик Бегбеде ще обяви началото на второто издание на „Синелибри“ на 5 октомври в Зала 1 на НДК, съобщават през септември организаторите от „Колибри“.

Бегбеде пристига в качеството си на специален гост на единствения кино-литературен фестивал в света, за да представи лично новия си филм „Идеалът“, екранизация на романа „Помощ, простете“, издаден и на български език. Зрителите ще станат свидетели на забележителния мултимедиян пърформанс Humming с участието на Стела Томова и Филип Миланов. Оригиналната хореография е на Виолета Витанова и Станислав Генадиев, многократно награждавани артисти с новаторско мислене.

В списъка със звездните гости на тазгодишното издание на фестивала присъстват имената на Иржи Менцел, живата легенда на чешката кинематография, и Арнон Грюнберг, едно от най-провокативните пера на съвременната холандска проза.

Те ще открият прожекциите на образцовите екранизации „Обслужвал съм английския крал“ и „Турза“, отличени с редица международни награди.

Специален гост на „Синелибри“ е и Катрин Бернщайн, съсценарист и режисьор на документалния филм „Книжарят“, вдъхновен от личността на големия френски писател Ромен Гари.

Над 100 прожекции на 20 филма, в това число 10 национални премиери и една световна, ще се състоят между 5 и 16 октомври в най-представителните арт салони на София, Пловдив, Варна, Враца, Видин, Търговище, Ловеч и Сливен.

Зрителите на „Синелибри“ в столицата ще имат възможността да видят първи една от най-амбициозните кинопродукции на 2016 година – „Геният“ на Майкъл Грандейдж, адаптация на блестящата биографична творба на А. Скот Бърг. Книгата е посветена на впечатляващата личност на Максвел Пъркинс, създал гении като Хемингуей и Фицджералд. В образа на Пъркинс се превъплъщава Колин Фърт, партнират му ослепителната Никол Кидман и Джъд Лоу, който влиза в кожата на ексцентричния писател Томас Улф. Официалната българска премиера на филма е на 11 октомври в Зала 1 на НДК.

Зрителите на „Синелибри“ ще имат изключителната възможност да оценят режисьорския дебют на Юън Макрегър – „Американска идилия“, адаптация на всепризнатия шедьовър на Филип Рот „Американски пасторал“, дни преди официалната му световна премиера.

Сред селектираните кинопродукции, екранизации на съвременни и на класически литературни произведения, се нареждат „Не-

Наградата на фестивала.
Снимка: архив на „Синелибри“

бостъргач“ по смразяващата антиутопия на Дж. Г. Балард, „Вечност“ на режисьора Тран Ан Хунг с Огри Тому в главната роля и слисващата кинолента на Пол Верховен „Тя“ с грандамата на френското кино Изабел Юпер.

Почитателите на вечните филмови класици ще могат да видят екранизацията на романа на Харпър Ли „Да убиеш присмехулик“, „Като гореща вода за шоколад“ по бестселъра на Лаура Ескивел, скандалния филм на режисьора Жан-Жак Ано „Любовникът“ и „За мишките и хората“ – адаптация на една от знаковите истории от съкровищницата на американската литература.

„Синелибри“ предлага и силна паралелна програма от специални събития. Основен акцент в нея са две творчески ателиета по сценарно писане. В два поредни дни българските сценаристи ще бъдат обучавани от два международни тандема – Арнон Грюнберг и Тео Чеполов на 13 октомври и Иржи Менцел и Георги Тенев на 15 октомври.

* * *

Кино-литературният фестивал „Синелибри“ ще зарадва киноманите и почитателите на литературата с три екранизации, които ще могат да се видят в кино „Космос“ в Ловеч от 7 до 13 октомври, съобщават от общинската администрация на 6 октомври.

На 7 октомври зрителите ще имат възможността да гледат холандската драма „Турза“ на режисьора Рудолф ван ден Берг. Филмът е създаден по едноименния роман на известния холандски писател Арнон Грюнберг.

С три награди и две престижни номинации е филмът „Шери“ по книгите на френската писателка Колет. В ролята на фаталната жена се възплъщава Мишел Пфайфър, а във филма ѝ партнират Рупърт Френг и Кати Бейтс. Първата прожекция в Ловеч е на 8 октомври.

Гостите на „Синелибри“ ще видят и една от най-интригуващите кинопродукции за 2016 година – „Геният“ на Майкъл Грандгейдж.

* * *

Ексцентричният френски писател и режисьор Фредерик Бегбеде е първият носител на статуетката „Синелибри“ – за „оригиналното му творчество и талантливото му пресъздаване на големия екран“, четем в новина на БТА от 6 октомври. Почетното отличие е връчено на госта от Жаклин Вагенцайн, директор на кино-литературния фестивал „Синелибри“, на откриването на второто му издание в Зала 1 на НДК с най-новия филм на Бегбеде „Идеалът“.

Фредерик Бегбеде – с чаша водка в ръка, на чист български, приветства публиката: „Добър вечер! Благодаря! Обичам ви!

Аз съм пиан!“ Вече на френски добавя: „Предполагам, че всеки писател избира да се занимава с кино, за да не е толкова сам. Тази статуетка ми дава смелост да мисля, че се движа в правилната посока.“

Това е първата прожекция извън Франция на „Идеалът“ по романа „Помощ, простете“. По думите на автора филмът показва противоречията, пред които е изправено съвременното общество, в което „живеем по диктата на идеала за красота, но сладко страдаме от него“.

На 6 октомври Бегбеде има втора среща с публиката – в кино „Люмиер“ на прожекцията на „99 франка“ на Ян Кунен с участието на Жан Дюжарден. Събитието е придружено с „егоистична“ почерпка по повод преиздаването на книгата „Романтичният егоист“, която тогава се продава с намаление и подпис от автора.

* * *

Кино-литературният фестивал „Синелибри“ пристига в Търговище, четем в новина от 6 октомври. Единственият по рода си фестивал ще зарадва киноманите и почитателите на литературата с девет екранизации в общо 30 прожекции. Те може да се видят в залите на кино Cinemagic в Търговище от 7 до 16 октомври. Сред прожекциите за почитателите на вечните филмови класици е и филмът „Като гореща вода за шоколад“ на Лаура Ескивел, противоречивият филм на режисьора Жан-Жак Ано „Любовникът“ и „За мишките и хората“ по класическата творба на Джон Стайнбек. Българската следа идва с филма „Обслужвал съм английския крал“ с Иван Бърнев.

Плакатът за изданието на фестивала през 2017 година. Снимка: архив на „Синелибри“

2017

Новата песен и видеоклип на Рут Колева „Светлата страна“ са продуцирани от единствения по рода си кино-литературен фестивал „Синелибри“. Клипът е „шапка“ на третото издание на фестивала, а заглавието на песента кодира неговото мото – „Светлина, сянка и движение“, и отдава заслужено внимание на музиката като неразделна част от алхимията на седмото изку-

ство. Това съобщават организаторите от издателството „Колибри“ на 14 септември.

Текстът на „Светлата страна“ – дело на директора на „Синелибри“ Жаклин Вагенцайн и Мартин Ръждашки, е изтъкан от филмови и литературни заглавия и великолепно допълва магичната музика на Рут Колева и Боян Ангелов. А „Екранът – музика на буквите“ е вратата, през коя-

то преминаваме във визуалния свят на видеоклипа на режисьора Бойко Щофов. Той представя изпълнителката в нова светлина – между съня и реалността, танца и покоя, музиката и тишината. В космическата реалност виждаме Рут като отворения бял лист, върху който вдъхновението изписва „любовта, в която се зачиташ“ и „думите, които си мълчал“, „разкриват“ от екипа.

Певицата репетира за специалния пърформанс, с който ще представи парчето на откриването на фестивала в Зала 1 на НДК.

„Музиката винаги е била важна част от „Синелибри“ – започнахме първото издание с авторски кавър на живо на емблематичната песен от „Закуска в Тифани“ Moon River. Имахме немалко музикални акцента и във второто издание. Тази година ще отдадем истински заслуженото на ролята на музиката в киното. Ще имаме опера на живо по време на една от проекциите, а сред специалните ни гости ще бъде един от най-значимите световни кинокомпозитори. Черешката на тортата е „Светлата страна“ и песента е само началото на нашия саундтрак, който ще набъбва през годините“, обещава Жаклин Вагенцайн.

„Светлата страна“ е и елегантен анонс на част от заглавията в афиша на „Синелибри“. „Тази година „Синелибри“ се отделя от „Колибри“ и заживява собствен живот – с двойно повече филми, 90 на сто от които са национални премиери, както и с тройно по-голям брой проекции, по-богата паралелна програма и специални събития“, отбелязва Жаклин Вагенцайн.

* * *

Кадър от пърформанса на Рут Колева, с който стартира фестивалът през 2017 г.
Снимка: архив на „Синелибри“

Внучката на Чарли Чаплин – Кийра Чаплин, модел, актриса и продуцент, е в журито на първия конкурс на кино-литературния фестивал „Синелибри“. Българският представител в журито е Илиян Джебелеков – режисьор и продуцент, съобщава на пресконференция на 19 септември Жаклин Вагенцайн, директор на фестивала и на издателството „Колибри“, което го организира.

В третото издание на „Синелибри“, което ще се състои от 11 до 22 октомври, са 32 филма – екранизации на съвременна литература, съвременни екранизации на класиката, класически филми по литературни произведения и късометражни продукции. Новите заглавия са от последните две години.

Специално място на фестивала ще има музиката. Сред съпътстващите прояви са хепънинги, пърформанси, срещи с гостите на „Синелибри“, между които са именитите режисьори Павел Лунгин и Фолкер Шльондорф, който ще бъдат представен и с ретроспекция.

Предвидена е и панорама с екра-

низации по произведения на Чехов.

С документалния филм за Анжел Вагенцайн на Андреа Саймън „Изкуството е оръжие“ ще бъде отбелязана 95-годишнината на именития ни писател, сценарист и режисьор.

В конкурсната програма са осем филма, сред които – „Вечерята“ по Херман Кох на Орен Муверман с Ричард Гийр и Лора Лини, „Измамените“ на София Копола по Томас Кълинан с Никол Кидман и Колин Фарел, „Завръщане в Монтаук“ на Фолкер Шльондорф по Макс Фриш с номинация за „Златна мечка“ за най-добър филм, „Дама пука“ по Пушкин на Павел Лунгин с Ксения Рапопорт, „Ана Каренина. Историята на Вронски“ на Карен Шахназаров по мотиви от романа на Толстой и повест на Викентий Вересаев.

Между специално препоръчаните от Жаклин Вагенцайн заглавия са „Фортуната“ на Серджо Кастелито по Маргарет Мацантини с Жасмин Тринка – с номинации от Кан за най-добра актриса и за режисура, „Слугинята“ на

Парк Чан Уук по „Крадлата“ на Сара Уотърс – с десетки награди и номинации от престижни фестивали, който „загължително трябва да се гледа на голям екран“, „Бунтовник в ръжта“ на Дани Стронг по книгата „Дж. Д. Селинджър: Един живот“ на Кенет Славенски – с Кевин Спейси в главната роля.

Не са за изпускане и класиките „Дона Флор и нейните двама съпрузи“ на Бруно Барето по Жоржи Амагу и „Дневна красавица“ на Луис Бунюел по Жозеф Кесел с Катрин Денъов и Мишел Пикולי.

* * *

Дългоочакваният нов филм на Роман Полански „По действителен случай“ ще открие третото издание на кино-литературния фестивал „Синелибри“ на 11 октомври в Зала 1 на НДК, съобщават организаторите през септември. Премиерата на продукцията беше на фестивала в Кан, припомнят от екипа.

„По действителен случай“ е екранизация на последния роман на една от най-популярните съвременни френски писателки – Делфин дьо Виган (известна у нас с романа си „Силна е нощта“), носителка на 10 литературни награди.

Ева Грийн, Еманюел Сение, Венсан Перес, Дамиен Бонар, Ноеми Авовски играят в киноисторията за писателка, която изживява труден период, след като излиза последната ѝ книга. Преследва я маниакална почитателка. Двете се сприятеляват все повече, докато постепенно от приятелка и утешителка Л. се преобразява в демонична фигура и обсебва живота и душата на писателката, започва да прилича на нея. Мистерия, съспенс,

манипулации, мистификация, препратки към Стивън Кинг – всичко това е нямало как да не привлече вниманието на Роман Полански, който заедно със сценариста Оливие Асаяс създава зашеметяващ психологически трилър според познавачи.

На „Синелибри“ ще бъде представено и българското издание на сензационната книга „Роман за Полански“.

Третото издание на „Синелибри“ обещава тройно повече прожекции, гости, специални събития и вълнения – до 22 октомври в 12 български града. Очакват се близо 10 световни имена от киното и литературата и двойно повече филми.

За първи път ще има конкурсна програма, съставена от осем филма на световни имена като София Копола, Фолкер Шльондорф, Джеймс Грей, Павел Лунгин, Рагу Михайлеану. Журито е в звезден състав – внучката на гениалния Чарли Чаплин и правнучка на Нобеловия лауреат Юджийн О'Нийл Киъра Чаплин, един от най-продуктивните и награждавани европейски филмови композитори Бруно Куле, изтъкнатата италианска сценаристка Дориана Леондеф и българският режисьор и продуцент Илиян Джебелеков. Победителят, когото те ще определят, ще получи статуетката „Синелибри“ на церемония в Зала 1 на НДК на 14 октомври. Отличието се присъжда „за изкуството да превежда литературния материал на езика на киното“.

„Синелибри“ отбелязва 80-годишния юбилей на концертната зала със Софийската филхармония и филма „Дама Пика“ на Павел Лунгин по мотиви от ексцентричната повест на Пушкин. Преди прожекцията ще прозвучат две арии от операта „Дама

Пика“ на Чайковски в изпълнение на Мария Цветкова-Магжарова (сопран) и Росица Павлова-Инджева (мецосопран).

Акцент в паралелната програма е и оригиналната фотографска серия „25-и кадър“ на творческия тандем Ивайло Петров и Емануела Беловарски (WhaleworxStudio), както и специални късометражни прожекции на NoBlink! преди пълнометражните филми.

Зрителите ще имат възможност да посетят прожекции и на документални и анимационни филми, партита, перформанси, дни, посветени на различни култури – италианска, холандска, руска, френска и японска.

Тази година фестивалът се провежда в София, Пловдив, Варна и още девет града в България.

Почетни гости на „Синелибри“ са Давид Гросман, носител на международната награда „Ман Букър“, и един от основоположниците на съвременното немско кино – режисьорът Фолкер Шльондорф, чийто филм „Завръщане в Монтаук“ е в конкурсната програма.

* * *

Филмът „Истанбул червен“ на режисьора Ферзан Йозпетек, създаден по мотиви от собствения му едноименен роман, печели наградата „Синелибри“ за „най-добър филм по книга“. Това съобщават организаторите на 15 октомври и припомнят, че за първи път има конкурсна програма на кино-литературния фестивал „Синелибри“.

София, 18 октомври 2017 г.
Израелският писател Давид Гросман е специален гост на „Синелибри“. Той се среща с българските си читатели в Литературния клуб „Перото“. Специален акцент в представянето на творчеството му е българското издание на романа „Един кон влязъл в бар“. Снимка: Цветомир Петров, БТА

Отличieto е присъдено заради оригиналния режисьорски и кинематографичен подход към темата за пътуването към себе си и копнежа за промяна, пречупени през спомена за едно идилично минало. Филмът е своеобразно продължение на книгата, но остава верен на духа и атмосферата на текста според международното жури в състав Киъра Чаплин, Бруно Куле, Дориана Леондеф и Илиян Джебелеков. То е избрало филма сред осем брилянтни екранизации от тази и от миналата година.

Ферзан Йозпетек е роден в Истанбул, но от 17-годишен живее и твори в Италия. В първата му книга „Истанбул червен“ се крие много от неговата лична история, а на корицата ѝ можем да видим снимка на майка му. Във филмовата адаптация участват известните актьори от турски произход Халит Ергенч, Туба Бюйюкюстюн и Мехмет Гюнсор. За създаването на екранизацията режисьорът снима в родния си град Истанбул за първи път от 16 години. Самият Истанбул е одухотворен и присъства във филма с цялата си носталгична красота като илюстрация на настроението на героите.

2018

На 17 септември са връчени наградите на Столичната община за ярки постижения в областта на културата за 2018 година. Събитието се провежда в Народния театър „Иван Вазов“ на церемония по случай Деня на София. В новината на БТА се посочва, че наградата на София за кино е присъдена на фестивала „Синелибри“.

* * *

Плакатът за изданието на фестивала през 2018 година.
Снимка: архив на „Синелибри“

Знаменитият британски писател и сценарист Иън Маклюън открива четвъртия международен кино-литературен фестивал „Синелибри“ в Зала 1 на НДК с една от най-интригуващите любовни киноистории, създавани по роман някога – „На плажа Чезъл“, съобщават организаторите на 10 октомври.

„Любов между реговете“ е мотото на четвъртото издание на „Синелибри“ – фестивалът ще обърне специално внимание на

любовта във всичките ѝ форми.

Маклюън, автор на романа и съсценарист на филма, пристига в България специално за откриването на фестивала. Писателят ще бъде удостоен с титлата почетен доктор на СУ „Св. Климент Охридски“ и с наградата „Синелибри“ за цялостен принос към изкуството на литературната адаптация на езика на киното.

Шоуто за откриването на фестивала обещава да е зрелищно,

съпроводено със специално създадена хореография и видеомапнинг, отбелязват от екипа.

В „На плажа Чезъл“ ирландската актриса Сърша Ронан и Били Хауел играят двама влюбени с различен социален произход. Флорънс е цигуларка от висшата класа, която се привързва към бедния студент Еди и двамата сключват брак. Историята проследява техния меден месец на плажа Чезъл. Възхитителният психологически финес, с който романът на Иън Маклюън обрисова вътрешния трепет и смущение на двойката, свързани със секса и интимността, е пренесен блестящо на екрана според познавачи. Режисьор е Доминик Кук, известен с успешните си театрални проекти. В актьорския екип са и Емили Уотсън, Ан-Мари Дъф, Самуел Уест.

Роден на 21 юни 1948 година в Алдершот, Великобритания, Маклюън е носител на „Букър“, „Уитбрег“, „Джеймс Тейт блак мемориал прайз“ и още много престижни награди. Шест пъти е номиниран за „Ман Букър“ и два пъти за Международната награда „Ман Букър“.

Автор е на 15 романа, преведени на над 30 езика. Навръх рождения му ден у нас излиза „Операция „Сладкоугодник“ в превод на Надежда Розова. Повечето от книгите му имат успешни филмови адаптации по негов сценарий. Шедьовърът „Изкупление“ е номиниран за „Оскар“ в седем категории, включително за най-добър филм. Печели още 50 награди, в това число две „Златен глобус“.

В киното Маклюън е работил с Антъни Хопкинс, Изабела Роселини, Ема Томпсън, Кийра Найтли, Джеймс Макавой, Сърша Ронан, Даниел Крейг, Хелън Мирън, Рупърт Евърет и други известни актьори. Само през 2017 година са филмирани три от неговите

най-ярки произведения – „На плажа Чезъл“, „Законът за детето“ и „Дете във времето“. На „Синелибри“ българските зрители ще могат да видят едни от най-интересните екранизации по романи на Иън Маклюън.

Иън Маклюън е не само фин стилист и вещ изследовател на човешкото поведение, но също и активен гражданин, смело заявил позициите си срещу ислямския екстремизъм и всяка форма на насилие, накърняващо иманентни човешки права. През 2008 година „Таймс“ го включва в списъка „50-те най-велики британски писатели от 1945 година насам“, а „Дейли телеграф“ му отсъжда 19-о място в класацията „100-те най-могъщи личности в британската култура“.

* * *

Оскар Уайлд, Мери Шели, Валери Петров също са сред забележителните творци, които ще бъдат почете на фестивала – с филмите в новата рубрика „Личности“.

Рупърт Евърет играе Оскар Уайлд в биографичния филм за писателя „Щастливият принц“, режисиран от актьора, копродукция на Германия, Белгия, Великобритания и Италия. Колин Фърт, Емили Уотсън, Том Уилкинсън, Беатрис Дал също са сред актьорите във филма, отличен с награда за най-добра продукция на Баварските филмови награди, номиниран за „Теди“ за най-добър филм на Берлинале и за костюми – на Германските филмови награди.

„Да се превърнеш в Астрид“ е първата кинобиография на световноизвестната шведска писателка Астрид Линдгрен. На 200-годишнината от публикуването на романа „Франкенщайн“ е посветен филмът „Мери Шели“ – покоряваща готическа приказка за любовта между поета Пърси Биш Шели и 18-годишната Мери Уолстънкаффт Годуин.

Останалите продукции са документални. „Греската Феранте“ проследява историята на един изключителен успех – на писателката Елена Феранте.

София, 17 септември 2018 г. Жаклин Вагеницайн приема наградата на София за кино, която е присъдена на фестивала „Синелибри“. Церемонията, в която Столичната община връчва отличията за ярки постижения в областта на културата за 2018 г. се провежда в Народния театър „Иван Вазов“ по случай Деня на София. Снимка: Минко Чернев, БТА

Херман Кох гостува на форума през 2018 г. Той се среща с българската си публика в Литературния клуб „Перото“ в столицата. Снимка: архив на „Синелибри“

„Уестууд: пънкарка, икона, активистка“ – за Виван Уестууд, е номиниран за голямата награда на кинофестивала в Сънданс.

„Всички четат Валери Петров“ е създаден през 2010 година за 90-годишнината на бележития поет и преводач. „Симон срещу страха (Случаят Варсано)“ на писателя Георги Тенев и „Собствена стая... с изглед към ХХ век“ – за именитата преводачка от английски Иглика Василева.

Специална панорама е посветена на 100-годишнината от рождението на Ингмар Бергман – с дигитализирани копия на „Седмият печат“, „Персона“ и „Есенна соната“. По случай юбилея на един от най-великите филмови стилисти на всички времена е и галавечерта в зала „България“ на 13 октомври – с филмова музика и много празнични изненади. В рамките на честването ще е премиерата на документалния филм „Лив Улман и къщата на спомените“ на журналиста Георги Тошев.

* * *

Пет игрални и шест документални български филма са в програмата на фестивала. Част от продукциите са литературни адаптации, други са вдъхновени от постиженията на бележити артисти, а две от тях стават повод за написването на книги, които ще се появят на пазара през 2019 година.

За първи път в конкурсната програма на „Синелибри“ влиза българско заглавие – филмът омнибус „8 минути и 19 секунди“, който се състои от шест късометражни новели, претворяващи разкази от сборника „И всичко стана луна“ на Георги Господинов. Изключително емоционален проект, който обединява усилията на едни от най-талантливите български режисьори – Кристина Грозева, Петър Вълчанов, Любомир Младенов, Надежда Косева, Теодор Ушев, Владимир Люцканов.

Сред фестивалните заглавия са и „Безкрайната градина“ на Галин Стоев по мотиви от пиесата „Приятнострашно“ на Яна Бо-

рисова – дебют в игралното кино на един от най-забележителните ни театрални режисьори, „Аз съм ти, Агриана“ на Петър Попзлатев – ефективна екранизация по „Роман без заглавие“ на Димитър Димов и „Агриана“ на Теодора Димова, най-гледаният български филм за 2017 година – „Възвишение“ на Виктор Божинов по хитовия роман на Милен Русков, удостоен с Европейска награда за литература.

Две от документалните продукции в програмата стават повод за написване на книги. Едната е уебсериалът „Да се изгубиш нарочно“ (2018) на нашумелите влогъри Крис Захариев, Ясен Атанасов и Анастас Шунков. Необичайно приключение, което показва България такава, каквато никога не сме я виждали. Другото заглавие е „Червено, твърде червено“ (2018) на младата Божина Панайотова. След 25 години във Франция тя се връща в България с камера в ръка и едно съмнение – дали родителите ѝ са сътрудничили на ДС. Така се ражда този дълбоко личен филм, оценен високо на Берлинале и предизвикал майката на Божина да напише книга, която се очаква на българския пазар през 2019 година.

* * *

Галавечери на културата на двет страни са в програмата на четвъртия кино-литературен фестивал „Синелибри“ – със съдействието на посолствата на Бразилия, Аржентина, Япония, Франция, Холандия, Ирландия, Финландия, Италия и Израел.

Бразилската галавечер с премиерата на „Филмът на моя живот“ на режисьора Селтън Мело е на 13 октомври в Сити Марк арт център. Вдъхновен

от творчеството на Антонио Скармета, този филм за отчуждението, прошката и втория шанс блести с участието на знаменития френски актьор Венсан Касел.

Холандската галавечер оказва чест на един от най-превежданиите в света писатели от страната – Херман Кох, на 17 октомври също в Сити Марк арт център в присъствието на автора. Той ще открие премиерата на документалния филм „Истинският Херман Кох“. Другата гала на 17 октомври е реверанс към финландската литература и нейния прочит на големия екран. Прожекцията на комедията „Мъжът и бебето“ по романа на Еве Хиетамиес ще е съпроводена с фотографската изложба „Тайната памет на костюма“ (репрезентации на финландската идентичност в ранното финландско кино).

Вълнуваща среща на живо очаква почитателите на класните психологически трилъри. На 18 октомври израелският писател Дрор Мишани, автор на романа „Липсващото досие“, издаден и на български, ще се срещне с публиката преди прожекцията на едноименния филм. Дело на режисьора Ерик Зонка, екранизацията с участието на великолепния тандем Ромен Дюри и Венсан Касел, е в конкурса на „Синелибри“. На 18 октомври е и галавечерта на Ирландия – с филма „Тайното писание“ с Руни Мара и Ванеса Редгрейв. В синхрон с книгата на Себастиан Бари кинолентата пресъздава свят с много лица, където красотата е двустърган нож, а религията и политиката служат за параван.

Специален акцент в програмата на фестивала са събитията с прочутия френски режисьор и сценарист Беноа Жако. На 19

октомври той ще открие прожекцията на най-новия си филм „Ева“ с Изабел Юпер и Гаспар Юлиел, на 20 октомври ще гледат „Сбогом, кралице моя“ (пищна творба с много отлчия, в това число три награди „Сезар“ и още седем номинации за най-авторитетната френска филмова награда). На 21 октомври, отново в присъствието на Беноа Жако ще бъде показан един от по-ранните му филми – „Вила Амалия“ по романа на Паскал Киняр.

Аржентинската галавечер на 20 октомври ще предложи филма „Има ли любов, има и омраза“ – ексцентричен трилър с непредвидима развързка, в който детективската пародия прелива в романтична сатира и обратно – защото човек не избира в кого да се влюби, нали, отбелязват от екипа.

Италианските галасъбития са две – на 20 октомври в кино „Люмиер“ е българската премиера на „Неапол във воали“ на режисьора Ферзан Йознепек, който миналата година е удостоен с наградата „Синелибри“ за най-изкусна екранизация. На 21 октомври в Дома на киното е прожекцията на „Треската Феранте“.

Японската галавечер на 23 октомври е посветена на Харуки Мураками и е част от Дните на японската култура в България – с прожекция на поетичната драма „Тони Такитани“, създадена по мотиви от разказ на бележития японски писател.

Комплимент към зрителите на „Синелибри“ е цикълът от руски кинокласики в РКИЦ с безплатен вход – „Дворянско гнездо“, „Жесток романс“ и „Таборът отива към небето“.

* * *

Новият дългоочакван филм на

Тери Гилиъм „Човекът, който уби Дон Кихот“ ще бъде представен за първи път в България на „Синелибри“ – на 16 октомври в Зала 1 на НДК.

„Човекът, който уби Дон Кихот“ (2018) гържи в напрежение ценителите на киното и литературата вече близо две десетилетия. След невероятни перипетии около заснемането на филма, превърнал се в ода за лудата творческа страст, той ще бъде излъчен и у нас – броени седмици след премиерата му на фестивали като Кан, Мелбърн и Карлови Вари.

В продукцията циничният рекламист Тоби заминава за Испания. По време на снимки среща циганка, която му дава копие на странен филм. Тоби се отправя на път, но възрастен испански обуцар, който си въобразява, че е Дон Кихот, го обръква с оръженосеца Санчо Панса. За режисьора на реклами илюзията и реалността стават неразличими. По пътя от гнешен Лондон към Ла Манча от XVII век, в комично и все по-сюрреалистично приключение, Тоби е принуден да се изправи срещу трагичните последици от филм, който е направил на младина.

„Човекът, който уби Дон Кихот“ е по мотиви от романа „Дон Кихот“ на Сервантес – една от най-значимите творби в световната литература. Сценаристи са Тери Гилиъм и Тони Грисони. Дон Кихот и Санчо Панса са Джонатан Прайс и Адам Драйвър. Участват и Стелан Скарсгард, Олга Куриленко, Серхи Лопес, Джорджи Мола, Роси де Палма и други.

* * *

„Без свобода на словото демократията е измама“, казва британският писател Иън Маклюън

Снимка: архив на „Синелибри“

на 10 октомври в академичното си слово в аулата на СУ „Св. Климент Охридски“, след като е удостоен с титлата почетен доктор на Алма матер. Темата на словото му е „Свободата на изразяването“.

„Свободата на словото винаги е под заплаха – от леви, десни, демагози, организирана престъпност, правителства. Натисъкът срещу нея е от всички крайни идеологии, религиозни възгледи, възгледи за идентичността ни. Главната идея е да се заглушат всички гласове освен един – това е цел и на всички правителства, които не подкрепят свободата на словото“, казва Иън Маклюън. Той припомня много важен за него цитат от Волтер: „Може да не съм съгласен с това, което казваш, но съм готов с всички сили да защитавам правото ти да го кажеш.“

Според Маклюън т.нар. фалшиви новини са целенасочена атака срещу свободата на словото, а не недоразумение. „Хората и организацията, които ги разпространяват, искат да ни накарат да мислим, че не можем да вярваме на никого. Така на сцената се

появяват демагозите, цинизмът и нихилизмът. Правителствата, които подкрепят фалшивите новини, са против демокрацията“, посочва писателят.

Той отбелязва, че свободата на словото никога не е нещо просто и ясно, не е абсолютна – например не разпространяваме изявлението на педофили или нацистки възгледи, но винаги плащаме цената за обидата от нечий думи.

На много места по света свободата на словото е потъпкана. Убийствата на разследващи журналисти – и в миналото, и днес – са шокиращ пример за насилие и опит да се ограничи свободата на словото. „Свободата на журналистите от всички медии подхранва обществото. Тя е предпоставка за всички групи права и свободи, на които се радваме. За да ги имаме, е необходима култура, която подкрепя интелектуалците. Именно университетите съхраняват тази култура“, казва в академичното си слово британският писател.

„Всеки роман е желание за плурализъм, желание да разберем какво се случва в ума на друг човек. Няма човек – мъж, жена или

дете, в чийто ум да не можем да надникнем благодарение на романа“, казва Маклюън, „мотивирайки се“ защо е посветил живота си на литературната форма, възникнала в началото на XVIII век от потребността да изследваме човека, взаимоотношенията между хората и отношенията им със заобикалящия свят.

Предложението за удостояването на Иън Маклюън с почетното звание на СУ е на Факултета по класически и нови филологии и на Факултета по славянски филологии. БТА припомня, че авторът е в България специално за откриването на четвъртия международен кино-литературен фестивал „Синелибри“. На церемонията Маклюън ще получи от директора на фестивала Жаклин Вагенщайн наградата „Синелибри“ за цялостен принос към изкуството на литературната адаптация на езика на киното. На 11 октомври Маклюън ще има и среща с читатели в Литературния клуб „Перото“ в НДК.

* * *

На 12 октомври излиза романът „Цветове на пожара“, продължение на всепризнатия шедьовър на Пиер Льометр „Ще се видим там горе“, чиято екранизация е сред акцентите в програмата на четвъртия кино-литературен фестивал „Синелибри“.

„Цветове на пожара“ е вторият от десетината романи, които писателят нарича свой „балзаковски пъзел“ и чрез които смята да обхване периода 1920-2020 година.

Книгата в превод на Росица Ташева ни връща към зимата на 1927 година. След смъртта на банкера Марсел Перикур гъщеря му Маглен ще наследи финансовата му империя. Най-неочаква-

но седемгодишният ѝ син Пол се хвърля от прозореца върху ковчеза на дядо си. Оцелява, но от този трагичен момент животът на майка и син се променя драстично.

Маглен се сблъсква с алчността и подлостта на обкръжението си в едно време и в една Франция, когато на хоризонта вече засияват цветовете на пожара, който ще изпепели Европа. Унижена, съсипана, тя ще намери сили и ще прояви чудеса от изобретателност, впускайки се в невероятно приключение, чиято цел е да отмъсти на всички изпречили се на пътя ѝ – мъст, достойна за граф Монте Кристо, от чийто автор Пиер Льометр признава, че е черпил вдъхновение.

Пиер Льометр е роден през 1951 година. Той е дипломиран психолог, пише от 2006-а и е автор на десетина трилъра, два от които издадени у нас – „Алекс“ и „Булчинска рокля“. Носител е на пет от най-престижните литературни отличия, а четири от романите му са филмирани.

Голямото признание идва с „Ще се видим там горе“ (2013) – роман за Голямата война, удостоен с наградата „Гонкур“ и още осем отличия, а филмовата му адаптация печели пет награди „Сезар“ – за адаптиран сценарий и за режисура на Албер Дюпонтел, за кинематография – Венсан Матиас, костюми – Мими Лемпицка, дизайн на продукцията – Пиер Кефелеан.

А осемте номинации за престижното отличие – „френския „Оскар“, са за най-добър филм, актьор – на Албер Дюпонтел, актриса в поддържаща роля – Мелани Тиери, актьор в поддържаща роля – Нилс Арструп и Лоран Латиф, оригинална музика – Кристоф Жулиен, монтаж и звук.

В екранната криминална драма „Ще се видим там горе“, копродукция на Франция и Канада, през ноември 1918 година, няколко дни преди Примирието, войникът Едуар Перикур, талантлив художник, обезобразен на бойното поле, спасява живота на Албер Маяр, бивш счетоводител. Двамата нямат нищо общо помежду си освен войната, след която едва свързват двата края.

Лейтенант Прадел пък се възползва от гържавните поръчки, за да пренася разпръснатите по полето мощи на войниците в гържавни гробища, като при случай пълни ковчезите с пръст и гори с костите на германски войници. Съдбите на тримата се преплитат, появяват се сестрата и бащата на Едуар, чаровното момиченце Луиз, любовната на Албер...

* * *

„Тази, която си отива, тази, която остава“ – третата книга от нашумялата неаполитанска тетралогия на Елена Феранте, спечелила над пет милиона читатели от всички краища на света, излезе и на български език в превод на Мария Добрева, съобщават на 16 октомври издателите от „Колибри“.

В достойното продължение на „Гениалната приятелка“ и „Новото фамилно име“, както подсказва заглавието, Елена си отива – напуска емблематичния неаполски квартал, населен с персонажи, достойни за най-хубавите филми на неореализма, написва книга, става известна и продължава живота си в интелектуалните среди на следвоенна Италия. Лила остава – интелигентната, талантлива Лила става работничка, отказва се от „новото си фамилно име“,

отглежда гетето си, заченато от Нино (когато Елена не може да забрави), участва в местните социални сблъсъци... Някогашните приятелки сякаш са разменили ролите си, но и двете са неудовлетворени от живота. Докато не настъпва поредният обрат и надеждата за нещо по-добро се завръща – за Лила с нова професия, за Елена – с възродена любов.

Неаполитанската поредица е брилянтен епос за израстването на две момичета, а и на цяло поколение в покрайнините на Неапол през втората половина на миналия век, отбелязват от екипа.

„Очаквайте четвъртия роман от поредицата – „Историята на изгубеното дете“, удостоен със Златен медал на Независимите издатели и номиниран за „Ман Букър Интернешънъл“, обръщат се издателите към почитателите на талантливата мистериозна писателка. Опит за надникване в обвития ѝ в тайнственост личен свят е документалният филм „Треската Феранте“ – в новата рубрика „Личности“ на кино-литературния фестивал „Синелибри“.

Елена Феранте вярва, че професионалната публичност на един писател ненужно отвлеча вниманието от творбите му. Смятана е за една от най-въздействащите италиански писателки, майстор на реалистичните психологически романи, т.нар. трилъри за душата, някои от които имат успешни филмови адаптации. Българските читатели я познават от 2009 година, когато у нас излезе романът ѝ „Дни на самота“.

Вероятно родена в Неапол през 1943 година, италианската писателка с малко вероятното име Елена Феранте общува с

читателите си само чрез своите издатели, които се боят, че ако разкрият самоличността ѝ, тя ще престане да пише. Елена Феранте е автор на девет романа. Свърхуспехът обаче настъпва, когато поставя началото на неаполитанските си романи със световния бестселър „Гениалната приятелка“ (ИК „Колибри“, 2016), номиниран за международната дълбинска литературна награда, от който за по-малко от две години са продадени 5,5 млн. екземпляра. През 2016 година, когато излиза „Новото фамилно име“, втората книга от неаполитанската тетралогия, сп. „Тайм“ включва авторката в списъка на стоте най-влиятелни личности.

Две от книгите на Феранте са филмирани. Подготвя се тв филм от 32 серии по тетралогията с главен сценарист писателя Франческо Пиколо.

* * *

Филмът „Ще се видим там горе“ на режисьора Албер Дюпонтел по едноименния роман на Пиер Льомерт грабна наградата на четвъртия кино-литературен фестивал „Синелибри“, съобщават организаторите на 17 октомври.

Почетната статуетка „Синелибри“ – за върхово постижение в литературната адаптация, е присъдено от жури с председател Мартичка Божилова и членове Херман Кох, Давид Фенкинос, Майкъл Макел и Андри Делиана, с мотива, че е разтърсваща адаптация на също толкова завладяващ роман, удостоен с най-високата литературна награда на Франция – „Гонкур“.

Според журито филмът е амбициозна амалгама от жанрове и

безспорно произведение на изкуството, което пленява с кинематографична мощ, антивоенен плам, социална критика, поетичен език и с уникалната способност да размива през сълзи и да гържи зрителя в напрежение до самия финал.

Второ място е отредено на копродукцията „Съпругата“ на режисьора Бьорн Рунге, „защото третира по особено оригинален начин актуалната тема за равнопоставеността на половете, както и заради невероятно експресивната и безкомпромисна работа на актьорите, които дават плът и кръв на литературните персонажи и пренасят смисловия заряд на текста на големия екран“.

Третата награда е за българското заглавие в конкурса „8 минути и 19 секунди“ – „заради нестандартния находчив подход на създателите на филма, обединили шест кратки новели в своеобразен филмов омнибус, но преди всичко заради социалната проблематика и болезнения реализъм, който в съчетание с метафоричната сила на образите генерира внушение, отекващо много по-дълго от 8 минути и 19 секунди“.

Фестивалът продължава до 24 октомври, като у нас се очаква да пристигне прочутият френски кинорежисьор и сценарист Беноа Жако, който лично ще открие премиерните прожекции на „Ева“ с Изабел Юпер и Гаспар Юлиел, „Сбогом, кралице моя“ и „Вила Амалия“.

Другият специален гост, с когото софийската и пловдивската публика ще се срещне, е нашумелият израелски писател Дрор Мишани, автор на бестселъра „Липсващото досие“, чиято екранизация също е в програма-

та на фестивала. Освен че е майстор на психологическия трилър, Мишани е университетски преподавател, преводач, специалист в областта на детективската литература. Срещата в София е на 18 октомври в Дома на киното преди прожекцията на филма с Венсан Касел и Ромен Дюри. Мишани ще посети Града под тепетата на 19 октомври – срещата е в „Лъки – Дом на киното“.

* * *

Кейт Бланшет е неустоима магьосница във филма „Мистерията на къщата с часовника“ на Илай Рот по романа на Джон Белеърс. Комикът Джак Блек ѝ партнира – в конкуренция и съюзничество, в семейната продукция, сплав от мистерия, фентъзи, хорър и комедия.

Кайл Маклоклан, Лоренза Изо, Оуен Вакаро също са сред актьорите във филма от програмата на кино-литературния фестивал „Синелибри“, който излиза по нашите екрани на 19 октомври – дублиран и със субтитри, съобщават разпространителите.

След като губи родителите си, 10-годишният Луис Барнавелт е изпратен в Мичиган при своя ексцентричен чичо Джонатан. Там попада в свят на вълшебства и мистерии и разбира, че чичо му е магьосник. Тази дарба обаче не е привилегия само на добрите хора. Луис научава, че в миналото е съществувал зъл вещер, чиято мечта била да предизвика Апокалипсис. Затова създал с черна магия тайнствен часовник, който Луис и Джонатан ще се опитат да разрушат, за да спасят света – разбира се, преминавайки през безброй перипетии...

Пакатът за изданието на фестивала през 2019 година. Снимка: архив на „Синелибри“

2019

„Заличено момче“ от Гарард Конли излиза на български език в превод на Надежда Розова. Творбата е позната от екранната адаптация с Никол Кидман, Ръсел Кроу и Лукас Хеджис в главните роли, припомнят издателите от „Колибри“ в края на август. Филмът ще бъде прожектиран на фестивала „Синелибри“ тази есен в присъствието на Конли.

Романът проследява пътуване-

то на млад мъж към истинската му самоличност. Под натиска на своите родители – баптистки проповедник и домакиня, 19-годишният студент Гарард Конли е принуден да се включи в програмата „Любов в действие“ на подкрепяната от църквата конверсионна терапия, която претендира, че лекува хомосексуалността. В противен случай той ще изгуби семейството,

приятелите си и Бог, към когото отправя молитви всеки ден от съзнателния си живот.

Роденият през 1984 година Гарард Конли е американски писател и активист. Най-известното му произведение – мемоарната книга „Заличено момче“, е писана по време на престоя му в България през 2016 година, преведена е на повече от 10 езика и е филмирана под режисурата на Джоуел Еджертън. Конли е автор на радиопредаването UnErased, в чиито четири епизода с помощта на многобройни интервюта и архивни материали изследва историята на конверсионната терапия в Америка. Негови произведения са публикувани в „Ню Йорк таймс“, „Тайм“, „Хъфингтън поуст“, „Вирджиния куотърли ривю“. Живее в Ню Йорк със съпруга си и в момента работи над първия си роман.

„Заличено момче“ излиза у нас в партньорство с фондация „Сингъл степ“, чиято мисия е да подпомага ЛГБТИ хора. Приходите от продажбата са дарение в подкрепа на единствените цялостни услуги в помощ на ЛГБТИ младежи в България, предоставяни от фондацията.

* * *

„Жената от Йерусалим“ от А. Б. Йехошуа, известен като израелския Фокнър, пристига у нас във формата на книга и екранизация. Българският превод е на Надя Баева, а премиерата на филма ще бъде по време на фестивала „Синелибри“, съобщават организаторите в края на август.

Йехошуа пренася действието на пазар в Йерусалим, където самоубиец взривява бомба. Една от жертвите е работничка имигрантка без документи, само с

През 2019 г. част от програмата на фестивала е вечер, посветена на прочутия дизайнер Карл Лагерфелд. Тя е свързана с прожекцията на документалния филм „Карл Лагерфелд: да бъдеш и да изглеждаш“ и с представянето на книгата „Мистерията Лагерфелд“ на френския журналист Лоран Ален-Карон. Снимка: архив на „Синелибри“

* * *

фиш за заплата от пекарната, където е била нощна чистачка. Докато тялото ѝ лежи непотърсено в моргата, работодателите ѝ са обвинени в липса на човечност от местен журналист. Началникът на отдел „Човешки ресурси“ получава задачата да открие коя е тя и защо е дошла в Йерусалим.

Лентата на режисьора Еран Риклис е с 9 филмови награди и 6 номинации, включително награда на публиката от международния кинофестивал в Локарно.

А. Б. Йехошуа е роден в Йерусалим през 1936 година. Автор е на 11 романа и 3 сборника с разкази. Има международни награди за всичките си романи и е бил в краткия списък за първата международна награда „Букър“ през 2005 г. Живее в Хайфа, където дълги години е преподавал по сравнителна литература и продължава да е активист в защита на мира. „Като писател моят морален дълг е да използвам перото си, за да прободем черния пластмасов плащ, да отворим сърцето за смъртта с обич и състрадание“, казва писателят.

„Офицер и шпионин“, новият филм на Роман Полански, открива петото юбилейно издание на международния кино-литературен фестивал „Синелибри“. Форумът ще се проведе от 5 до 20 октомври, съобщават организаторите в началото на септември.

Тържествената церемония на 5 октомври в Зала 1 на НДК ще бъде съпроводена с „космически“ акустичен перформънс на Мила Робърт, официално представяне на програмата и гостите на фестивала.

Копродукцията на Франция и Италия „Офицер и шпионин“ е адаптация по бестселъра на Робърт Харис, чиито книги са преведени на 37 езика. Те пристига у нас след официалната премиера на 76-ото издание на кинофестивала във Венеция. Това ще бъде второто излъчване на филма в света.

Появата на Полански във Венеция за пореден път разбунва духовете и предизвиква полярни реакции, но това не попречи на филма да влезе в конкурсната

програма и да отнесе номинация за „Златен лъв“. Полско-френският режисьор, сценарист и продуцент от еврейски произход си остава едно от най-авторитетните имена в съвременната кинематография.

В историческата грама участват Жан Дюжарген, Луи Гарел, Матю Алмарик, Еманюел Сене. Сюжетът пренася в Париж от 1895 година, когато, несправедливо обвинен в предателство, младият еврейски офицер Алфред Драйфус е осъден на доживотен затвор на Дяволския остров и е разжалван публично пред огромна тълпа.

Тази година „Синелибри“ освен в София ще бъде и в Пловдив, Варна, Бургас, Габрово, Велико Търново и Стара Загора. Мотото е „Петото измерение“, а в афиша са 55 продукции, завършени през последната година.

* * *

Кристоф Ламбер оглавява журито на петото юбилейно издание на „Синелибри“, съобщават на 5 септември от екипа на международния кино-литературен фестивал.

Френско-американската кинозвезда става известен през 1984 година с „Тарзан от рода Грейстоук“ (номиниран за „Оскар“ в три категории). Две години по-късно му поверяват образа на Конър Маклауд, безсмъртния „шотландски боец“. За ролята си в „Метро“ (1985) на Люк Бесон, където си партнира с Изабел Аджани, Ламбер печели „Сезар“. Известен е и с ролите си в „Сицилианецът“ (1987), „Да убиеш свещеник“ (1988), „Аз те обичам“ (1986) и „Годината на дивия заек“ (2006) по романа на Арто Паасилина. През последните години се изявява предимно като продуцент.

В международното жури на „Синелибри“ влиза и френският режисьор от румънски произход Раду Михайлеану („Концертът“, „Изворът на жените“), чиито творби му носят награди от Международния кинофестивал в Берлин и номинации за „Златна палма“ и за „Сезар“. В момента работи по 8-серийна екранизация на книгата „Сбогом, Шанхай“ на големия български писател и киносценарист Анжел Вагенщайн.

В качеството си на член на журито пристига и италианската актриса и защитничка на обществени каузи Лоредана Каната („Младост“, „Неапол във воали“). Към арбитрите се присъединява и колежката ѝ Ирини Жамбонас, удостоена наскоро с наградата „Сърцето на Сараево“ за филма „В кръг“ на режисьора Стефан Командарев.

Празничната церемония по награждаването е на 13 октомври в Зала 1 на НДК и ще бъде съпроводена с премиерна прожекция на филма „Тази, която не съм“ с Жулиет Бинош. Френско-белгийската продукция на режисьорката Сафи Небу в стил драмеда, посветен на романтичните запознанства в интернет, е адаптация по роман на Камий Лоранс.

Тази година конкурсната програма на „Синелибри“ включва 11 филма, вдъхновени от разнообразни по характер литературни произведения. Сред актьорите са Хана Шигула, Катрин Денъов, Бруно Ганц, Никол Кидман, Ръсел Кроу, Харви Кайтел, Тони Сервилло и Валерия Голино.

* * *

Шведският писател и журналист Давид Лагеркранс ще представи в София „Тя, която трябваше да умре“, продължението на световноизвестната трилогия

„Милениум“, съобщават издателите от „Колибри“ през септември.

Лагеркранс е член на международното жури на фестивала „Синелибри“ и на 12 октомври ще представи лично творчеството си в среща с публиката.

Финалът на „Милениум“ преплита политически скандали и властови игри на високо ниво с ДНК изследвания, хималайски експедиции, руски фабрики за тролове и организирана омраза в интернет. Бездомен мъж е открит мъртъв в парк в Стокхолм. Смъртта му изглежда като поредния нещастен случай, но според съдебната лекарка Фредрика Нюман нещо не се връзва – и тя решава да се обади на Микаел Блумквист. Микаел моли Лисбет Саландер за помощ. Само че Лисбет е заминала за Москва, за да си разчисти сметките със сестра си Камила веднъж завинаги.

Давид Лагеркранс е роден през 1962 година. Придобива международна слава с биографичната си книга за шведския футболист от босненско-хърватски произход Златан Ибрахимович. Романът

„Онова, което не ме убива“ е продължение на трилогията „Милениум“ на Стиг Ларшон, без да почива на записките на покойния писател. Междувременно „Сони“ продуцира екранизация на „Милениум 4“, режисьор е Феде Алварес, ролята на Лисбет Саландер се изпълнява от Клер Фой.

* * *

Конкурс за късометражни филми, вдъхновени от литературни произведения, ще има за първи път в рамките на „Синелибри“, съобщават организаторите на 17 септември. Призьорите на Cinelibri Short Movie Official Competition ще бъдат обявени и наградени на 20 октомври в кино „Люмиер“, веднага след като бъдат излъчени 10-те филма от конкурсната програма.

В журито са режисьорът Иван Москов, кинорежисьорът и продуцент Николай Мутафчиев и Мария Арангелова – режисьор и пътешественик.

Девет от десетте филма в конкурса са български. Има една френска продукция – „Цветята

Италианската актриса Лоредана Каната е гост на фестивала през 2019 г. Снимка: архив на „Синелибри“

на алжирец“ с режисьор Росица Траянова. Създаден по мотиви от разказ на Маргьорит Дюрас, филмът събира актьорите Еманюел Блонд, Гийом Деше, Оливия Ор и Лесли Перие.

„Бяла роза“ на Марина Желева е по разказ на Владимир Зарев, а „Колелото“ е режисиран от Крис Захариев по разказ на Красимир Бачков. По разказа на Етгар Керет „Богро начало“ е филмът „Иван“ с режисьор Надежда Христова и с участието на Иван Бърнев, Леонид Йовчев и Филип Аврамов. „Екзистенциално“ на Наталия Атанасова е вдъхновен от поема на Анамария Коева.

Стефка Янорова, Гергана Плетнъова и Асен Блатечки са звездите във „Внукът на човекоядката“, история на режисьорката Десислава Николова-Беседин, вдъхновена от едноименния разказ на Йорданка Белева. „Концерт за кларнет и оркестър“ на Максим Петров е по разказ на Людмил Станев.

„Плитка вена“ е по едноименната поема на Марин Бодаков. Режисьор е Йоана Александрова. „Наг нещата“ е анимация на Ина Николова по едноименната поема на Стефан Икога. „Френско кино“ на режисьорката Галина Д. Георгиева е по романа „Физика на тъгата“ на Георги Господинов.

* * *

В афиша на „Синелибри“ тази година има 55 филма, 15 гости, 23 специални събития и галавечери, три театрални представления и две големи церемонии в Зала 1 на НДК, съобщават организаторите на 19 септември

Новината на БТА припомня, че завръщане в света на голямото кино правят режисьорите Роман Полански с „Офицер и шпионин“, Беноа Жако – с „Казанова, по-

Сред гостите на фестивала през 2019 г. е португалската филмова режисьорка Рита Азеведо Гомес. Снимка: архив на „Синелибри“

следна любов“, и Павел Лунгин – с „Исав“. Ще има екранизации по текстове на Роберт Музил, Станислав Лем, Робърт Харис, Харуки Мураками, Давид Фоенкинос, Ясмина Кадра.

Герои в част от филмите са фигури от различни епохи и области на изкуството – Вирджиния Улф, Леонардо да Винчи, Никос Казанзакис, Уилям Шекспир, Едмон Ростан, Мишел Уелбек, Карл Лагерфелд, Стиг Ларшон, Дж. Р. Р. Толкин, Пиер Луис.

Някои от лентите ще бъдат излъчени в България веднага след като са отличени на фестивалите в Кан, Венеция и Торонто.

„Синелибри“ отдава почит към режисьора Стенли Кубрик (1928-1999) и музикалната легенда Дейвид Боуи (1947-2016), и отбелязва 250 години от рождението на Александър фон Хумболт.

Гвоздеят в конкурсната програма е копродукцията на Италия, Белгия и Франция „5 е съвършеното число“. Режисьорът и сценарист Игор Тувери събира на екран две от най-ярките звезди на съвременното италианско кино – Тони Сервило и Валерия Голино. Единственото българ-

ско заглавие е „Снимка с Юки“ на режисьора Лъчезар Аврамов, създаден по мотиви от разказ в сборника „На изток от запад“ на Мирослав Пенков.

Извън конкурса програмата е организирана в няколко модула – „На живо от Космоса“, галавечери на културите, „Звездна селекция“, документални филми, „Театър по книга“ и късометражно кино.

* * *

На 13 октомври актьорът и председател на журито Кристоф Ламбер връчва голямата награда на кино-литературния фестивал „Синелибри“. Церемонията по награждаването на петото издание е в изпълнената до краен предел Зала 1 на НДК.

„Гран при“ отива при „Изпепеляване“ (2018), мистериозна драма на режисьора Лиъ Чанг-донг, заснет по разказа „Горящият хамбар“ от сборника „Изчезването на слона“ на Харуки Мураками.

„Винаги е трудно се вземе важно решение, но ние го взехме единодушно. Надявам се да се

върна отново в България“, казва Кристоф Ламбер при връчването на наградата. Тя е приета от Христо Христов, който е разпространител на лентата за България.

Второ място е за „Заличено момче“, а трето – за „Продавачът на вестници и цигари“.

* * *

Сценична версия на романа „Вечерята“ от Херман Кох е първата за този сезон премиера в театър „София“, съобщават от трупата на 15 октомври. Първото изиграване пред публика е на 22 октомври и е част от паралелната програма на кино-литературния фестивал „Синелибри“.

„Спектакълът има намерение да тревожи блюстителите на „единствено правилното“. Той ни дава възможност да се запитаме какво бих направил аз в такава непредвидена и неочаквана за мен ситуация, как бих постъпил, какво бих жертвал, къде са границите, пред които съм сигурен, че ще спра“, разказва режисьорът Пламен Марков.

По думите му без излишна политкоректност Кох задава тревожни въпроси за себе си, на нас, скрити зад маските, които са се прилепили така плътно за лицата ни, че сме си създали илюзията, че това е истинското ни лице.

Сценографията и костюмите във „Вечерята“ са на Мира Каланова, композитор е Калин Николов, видео – Димитър Сарджев. Участват актьорите Дария Симеонова, Ивайло Герасков, Лилия Маравиля, Михаил Милчев, Пламен Манасиев, Бистра Иджома Окереке и студентите от НАТФИЗ „Кр. Сарафов“ Боян Фърцов, Климентина Фърцова, Ме-

Плакатът за изданието на фестивала през 2020 година.
Снимка: архив на „Синелибри“

лин Ердинч, Недялко Стефанов, Сияна Начева, Теона Димова, Яна Пенева.

2020

Шестото издание на кино-литературния фестивал „Синелибри“ ще се състои между 18 октомври и 8 ноември под мотото „Възпитание на чувствата“ в София, Пловдив, Варна, Бургас, Велико Търново, Габрово и други областни градове. Това съобщават още в средата на май орга-

низаторите от „Колибри“. По думите им изборът на темата не е случаен. Преодоляването на изпитания от какъвто и да било порядък възпитава чувствата и изгражда характера. В известен смисъл изпитанията са дар, защото ни насърчават да преосмислим ценностите си, допълват от екипа на фестивала.

По думите им каузата на „Синелибри“ през тази година се ро-

Кремена Димитрова, Камен Ашитиев и Жаклин Вагенцайн на церемонията за откриването на фестивала през 2020 г. Снимка: архив на „Синелибри“

гее с концепцията на проекта #НавънКъмСебеСи, в официалния клип са лицата на всички актьори, които поднасят откъси от бележити драматургични произведения чрез онлайн платформата „Артакция“.

Петър Вълчев е оператор и монтажист на клипа, музиката е на Марио Григоров. Участват актьорите Бойка Велкова, Владимир Пенев, Весела Бабинова,

Христо Мутафчиев, Лили Гелева, Иван Бърнев, Лилия Маравиля, Велислав Павлов, Йоана Буковска-Давидова, Деян Донков и Свежен Младенов.

Мотото „Възпитание на чувствата“ е препратка и към едноименния роман на световноизвестния френски писател Гюстав Флобер. Тази есен отбелязваме 140 години от смъртта на автора на „Мадам Бовари“ и

170 години от смъртта на Оноре дьо Балзак, двамата от най-прочутите и влиятелни европейски писатели на XIX век.

„Синелибри“ ще отрази 150-ата годишнина от смъртта на Чарлс Дикенс, най-значимия прозаик на Викторианската епоха. Предвиждат се и събития, съпроводени със специално подбрана музика на Бетховен по случай 250 години от рождението на композитора. Като цяло програмата се явява реверанс към класиката.

Фестивалът ще предложи международен конкурс за пълнометражен игрален филм и паралелна филмова програма от няколко модула, много кинопремиери, образователни събития, срещи с гости от световна величина и изненади.

Вече е отворен за кандидатстване и традиционният конкурс за късометражен филм с времетраене до 15 минути, вдъхновен от литературна творба независимо от нейния жанр. Предвидени са награден фонд и празнична церемония с излъчване на отличените филми.

* * *

Новото е, че за първи път проекциите ще бъдат не само на живо, но и онлайн, съобщават организаторите от „Колибри“ на 27 август. „Стогодишнината от рождението на Валери Петров ще бъде повод да съберем негови почитатели от всички възраст – казват още организаторите. – Ще отбележим 10-ата годишнина от смъртта на Нобеловия лауреат за литература Жозе Сарамаго, чиито находчиви алегории звучат смайващо актуално и днес“, допълват те.

Програмата предвижда още честване на 250 години от рож-

дението на Лудвиг ван Бетовен и 40 години от смъртта на Джон Ленън.

Кинозаглавията ще бъдат разпределени в няколко модула. Секцията с филми, които се състезават за голямата награда за литературна адаптация, носи заглавие „Ако всички мислеха еднакво, нямаше да има състезания“. Останалите модули са „Доводите на сърцето“, „Сънят на разума“, „Който няма чувство за хумор, няма чувства“, „Музиката е стенограма на емоциите“, „Мъдростта побеждава съдбата“. Документалните филми са в секцията „Когато фактите говорят“, а българските екранизации – в „Само ти, сърце“. Фестивалът ще предложи и няколко „Кратки изкушения“ – избрани късометражни филми, които също се уповават на литературни произведения.

Съпътстващата програма е с поредица от галавечери на културите, които тази година приобщават творци от Франция, САЩ, Испания, Италия, Унгария, Дания, Португалия и Ирландия. Събитията ще се състоят с подкрепата на посолствата на съответните държави. Предстои да бъдат обявени журито на международния конкурс за пълнометражен игрален филм, филмовите премиери, специалните гости на фестивала, темите и лекторите на образователните панели, които тази година ще се състоят под формата на уебинари и също ще бъдат разпространени онлайн.

Вече са избрани кандидати в конкурса за късометражен филм по мотиви от литературна творба. В журито са Мартина Апостолова – актриса, Нега Морфова – режисьор, Стефан Денолюбов – актьор, Калоян Божилов – оператор, Петър Кру-

мов – писател и режисьор. Церемонията по награждаване ще е на 1 ноември.

* * *

„Кръстницата“ с Изабел Юпер ще открие шестото издание на „Синелибри“, съобщават организаторите на кино-литературния фестивал на 17 септември. В Зала 1 на НДК освен прожекция ще има и ефектен музикален перформанс-изненада, който търси отговор на въпроса: „Защо си ми, любов, кажи?“

Фестивалът ще предложи 45 филма, повечето от които с национални и световни премиери у нас, традиционно разпределени в конкурсна и паралелна програма. Над 20 от тях ще бъдат излъчвани и онлайн.

Предвидени са кино-литературни срещи на живо и възпоменателни чествания, както и няколко образователни уебинара с участието на Георги Тенев, Светлозар Василев, Николай Йорданов и Андри Делиана. Галавечери на културите тази година ще приобщиат публиката с кинотворби от Франция, САЩ, Испания, Италия, Унгария, Дания, Португалия и Ирландия.

В конкурса за късометражен филм са селектирани 8 заглавия, 6 от тях са на български екипи. Това са анимационният „Пеперуда и мишка“, „Свещеникът“ по разказ на Деян Енев, танцовият проект „Не казвай на мама“, „В плен“ по мотиви от творчеството на Достоевски, документалната анимация „Чужденецът“ и „Смъртоносна любов“ на Елена Петрова, вдъхновен от съдбовната връзка на Яворов и Лора.

* * *

Жан-Жак Ано, една от легендите на европейската кинематографи, ще бъде почетен председател на „Синелибри“ тази година, съобщават организаторите в края на септември.

Очаква се прочутият френски режисьор, сценарист и продуцент лично да обяви носител на голямата награда в рамките на официалната церемония по награждаване на 24 октомври. Събитието ще бъде съпроводено с премиера на книгата на Ано „Един живот за киното“, която излиза у нас за първи път, и с прожекция на филма „Любовникът“ по емблематичния роман на Маргьорит Дюрас.

Ано е сред малкото европейски режисьори с международна кариера, която обхваща над 50 години и му носи най-престижните киноотличия в света. Триумфалният му творчески път е белязан от дълга поредица литературни адаптации, сред които „Борба за огън“, „Името на розата“, „Мечката“, „Любовникът“, „Седем години в Тибет“, „Вълчият тотем“.

Някои от членовете на журито ще бъдат представени дистанционно. В състава му влизат Снежина Петрова – ръководител на департамент „Театър“ в НБУ, актриса, Милко Лазаров – продуцент и режисьор на филмите „Ага“ и „Отчуждение“, Сантяго Амизорена – аржентински писател и киносценарист, Бабис Макридис – гръцки режисьор и продуцент, финландският киномайстор Мика Каурусмаки.

* * *

Автобиографията „Един живот за киното“ на Жан-Жак Ано излиза на български дни преди прочутият режисьор, сценарист, продуцент и носител на пет на-

Снимка: архив на „Синелибри“

гради „Сезар“ да стане почетен председател на журито на „Синелибри“, съобщават на 8 октомври издателите от „Колибри“.

Книгата е написана в съавторство с Мари-Франсоаз Льоκληр, но животът в киното е разказан от първо лице. Жан-Жак Ано започва кариерата си в рекламата, където бързо се превръща в звезда, впечатлила дори жив класик като Франсоа Трюфо. Когато стига до голямото кино, триумфира още с дебюта си – през 1976 година с „Черно и бяло в цвят“, който му носи „Оскар“ за най-добър чуждоезичен филм. След това почти всички проекти го отвеждат в четирите краища на света – до Кот д'Ивоар, Канада, Аржентина, Испания, Кения, Италия, Шотландия, Виетнам, Тунис.

Жан-Жак Ано е един от малкото европейски режисьори с международна кариера, обхващаща повече от пет десетилетия. Едва

9-годишен, той заявява на майка си, че ще бъде кинорежисьор и нищо друго.

* * *

Церемонията по връчване на наградата на „Синелибри“ е на 24 октомври в кино „Люмиер Лигл“. Почетният председател на журито Жан-Жак Ано се включва с пряка връзка чрез предаване от Париж, понеже не успява да присъства лично в София. Той обявява филма, който печели голямата награда – това е „Берлин Александърплац“ на германския режисьор от афганистански произход Бурхан Курбани.

Бурхан Курбани, който е и писател, и актьор, също се включва онлайн от дома си и казва, че е много развълнуван от признанието, което получава. Той е роден на 15 ноември 1980 година в Еркелени, „Берлин Александърплац“

е неговият пети пълнометражен филм, на който е и съсценарист.

* * *

Руският филм „Бедните хора“ (2019) е с първа награда от конкурса за късометражен филм на „Синелибри“, съобщават от кино-литературния фестивал на 2 ноември.

„Благодаря от името на целия ми екип, тази награда е толкова неочаквана – казва във видеообръщение режисьорката Лолита Наранович. – Развълнувана съм до сълзи. Толкова сме щастливи, че затворените граници не попречиха на филма ни да бъде излъчен в България. Благодаря ви, че ни помагате да правим света по-добър чрез киното.“

Нейната 15-минутна лента е вдъхновена от произведения на Лев Толстой и Виктор Юго.

Плакатът за изданието на фестивала през 2021 година. Снимка: архив на „Синелибри“

2021

Между 2 и 31 октомври в София и в още седем града ще се проведе седмото издание на „Синелибри“, съобщават организаторите от „Колибри“ през юли. То ще бъде под мотото „Божествена комедия“ по случай 700 години от смъртта на Данте Алигиери.

Сред филмовите продукции, договорени в Кан, е дългоочакваната драматична комедия на Нани Морети „Три етажа“ по

бестселъра на Ешкол Нево. Израелският писател вече е добре познат в България именно благодарение на тази своя творба, която представлява експеримент с романа като жанр, но и с опитите на едно различно общество да открие своята идентичност. Трите етажа от заглавието кореспондират с три самостоятелни изповеди – метафора на основните етапи в теорията за личностното развитие на

Зигмунд Фройд.

Друг акцент е „Историята на жена ми“ на Илдико Енеди, адаптация на едноименния роман на Милан Фюц, спряган като връх в неговото творчество. Унгарската режисьорка нашумява с филма си „За тялото и душата“ (2017), който е удостоен със „Златна мечка“ на кинофестивала в Берлин, освен това е номиниран за „Оскар“ за най-добър чуждоезичен филм. Трескаво очакване буди провокативната френско-холандска биографична история „Бенедета“ на режисьора Пол Верховен.

В афиша е и „Караи колата ми“ на японския режисьор Рюсуке Хамагучи – филмът заслужено се нарежда сред фаворитите на журито в Кан и печели наградата за най-добър сценарий, а последният е вдъхновен от разказ на Харуки Мураками.

Ще бъде показан и новият филм на Франсоа Озон „Всичко мина добре“. Главната роля в тази грама, базирана на действителен случай, е поверена на Софи Марсо. Партнират ѝ Шарлот Рамплинг и Хана Шигула.

Очаква се кино-литературните премиери през октомври да бъдат посетени от много специални гости, сред които режисьори, сценаристи, писатели, актьори, светила на европейската филмова и литературна сцена.

Паралелно със София седмото издание на „Синелибри“ ще се проведе и в Пловдив, Варна, Бургас, Велико Търново, Габрово и Стара Загора.

* * *

Биографичната грама „Бенедета“ на известния нидерландски режисьор Пол Верховен ще открие тазгодишното издание на международния кино-литера-

София, 21 октомври 2021 г. В Националния пресклуб на БТА се провежда пресконференция на организаторите на кино-литературния фестивал „Синелибри“. В събитието участие взема и генералният директор на БТА Кирил Вълчев. Снимка: Асен Тонев, БТА

турен фестивал „Синелибри“, съобщават организаторите от „Колибри“ на 10 септември.

Празничната церемония ще се състои на 2 октомври в Зала 1 на Националния дворец на културата с фееричен перформанс, чиято символика е подчинена на цялостната концепция на „Синелибри“ през тази година. Автор на идеята е Мария Налбантова – художник и визуален артист. В екипа участват още Стефани Ханджийска (танц и хореография), Ивалина Иванова (анимация), Георги Аманасов (композитор). Вече е готова и официалната видеошапка на фестивала, създадена от същите артисти. Оператор и режисьор е Петър Вълчев, а монтажът е на Невелин Вълчев.

„Бенедета“ е сниман по книгата „Неприлични действия: жи-

вотът на монахиня лесбийка в ренесансова Италия“ на Джудит К. Браун. Копродукция на Франция и Нидерландия, филмът на Пол Верховен пристига у нас с две номинации от кинофестивала в Кан – за „Златна палма“ и за т. нар. Queer palm, както и с номинация за наградата на публиката от кинофестивала в Сан Себастиан. Режисьорът на „Първичен инстинкт“ остава верен на инстинкта си да обръква критиката и да скандализира широката публика. Майстор на провокацията в киното, този път Верховен залага на книгата на Джудит К. Браун, която се явява най-ранен документ за интимна връзка между жени в съвременната западна история. В образа на младата монахиня Бенедета Карлини, обсебена от еротични видения, се превъплъ-

щава талантливата френска актриса Виржини Ефира, партнират ѝ Дафне Памакиа, Ламбер Уилсън и гостопеената Шарлот Рамплинг.

* * *

Освен филма „Бенедета“ на Пол Верховен още две премиери ще се състоят в Зала 1 на Националния дворец на културата, съобщават от екипа на кино-литературния фестивал. И двете прожекции са на 21 октомври.

Френската романтична комедия „Фантази“ е забавен филмов омнибус, в който шест двойки изследват скритите страни на интимния си живот. В актьорския състав са Моника Белучи и Карол Буке. Режисьори са Давид и Стефан Фоенкинос.

„Денят на флага“, в който Шон

Пен дели екран със собствената си гъщеря Дилън Пен, пристига у нас веднага след премиерата на кинофестивала в Кан. Филмът интерпретира действителната история на журналистката Дженифър Вогел, разказана в биографичната ѝ книга „Истинската история за фалшивия живот на баща ми“.

Изтъкнатият френски писател и киносценарист Гийом Лоран ще бъде президент на журито на седмото издание на „Синелибри“. Лоран е носител на награди БАФТА и „Люмиер“, има номинация за „Оскар“ за анимационния филм „Изгубих тялото си“ и номинации за „Оскар“ и „Сезар“ за сценариите на филмите „Невероятната съдба на Амели Пулен“ и „Най-дългият годеж“, които са познати и на българската публика.

В ролята на арбитри тази есен влизат още германският режисьор от афганистански произход Бурхан Курбани, Каролин Бонгран – уважавана френска писателка и сценаристка, съавтор на сценария на „Влюбеният Айфел“, спечелил оvationите на публиката; режисьорското дуо Кристина Грозева и Петър Вълчанов, създали едни от най-добрите български филми за последните десетилетия, сред които „Скок“, „Урок“, „Слава“ и „Бащата“.

* * *

Над 80 процента от кинотворбите на „Синелибри“ са премиерни за България, а сред 49-те заглавия има няколко световни премиери, обявяват на 16 септември организаторите на кино-литературния фестивал.

Конкурсната програма включва седем продукции, обединени символично под името „Пляжа“. Сред тях е дългоочакваната

комедийна драма „Три етажа“ на известния италиански режисьор Нани Морети, в която участват Рикардо Скамарчо, Маргерита Буи, Алба Роручър. Прожекцията на 16 октомври в кино „Люмиер“ ще е в присъствието на автора на едноименния бестселър – Ешкол Нево.

Историята представя обитателите на жилищна кооперация в Рим и техните усилия да бъдат родители, братя и сестри или просто съседи в свят, в който съвместното съществуване се управлява от страх, мнителност и негодувание.

Ще бъде показан и новият филм на режисьора Жак Одиар („Дийпан“, „Ръжда и кости“) – едно от най-интригуващите имена в съвременното европейско кино. Създаден по мотиви от разкази на американския художник на комикси Ейдриън Томин, „Париж, 13-и район“ е решен в монохромна стилистика и преплита истории за любов, секс и самота в една импресия за надеждата и безнадеждността в днешния трескав свят.

По случай 140-ата годишнина

на от рождението на ненадминатия новелист Стефан Цвайг „Синелибри“ ще излъчи актуалната екранна версия на неговата „Шахматна новела“. Копродукция на Германия и Австрия, филмът на режисьора Филип Щьолц показва как един адвокат, хвърлен в затвора от нацистите, намира утеха и спасение в света на шаха.

В конкурсната програма е и „Историята на жена ми“ на унгарската режисьорка Илдико Енеди („За тялото и душата“). Адаптация по едноименния роман на Милан Фюш, филмът е копродукция на Германия, Франция, Италия и Унгария с участието на Леа Сейду, Луи Гарел и Жасмин Тринка. Леа Сейду се появява в още един филм от конкурсната програма на фестивала – „Измяна“ с режисьор Арно Десплен, вдъхновен от роман на големия американски писател Филип Ром и също номиниран за „Златна палма“.

В състезателната програма влиза още психологическата драма „Събитието“ на Огри Диван, екранизация на мемоарната кни-

София, 21 октомври 2021 г. Френската писателка и киносценаристка Каролин Бонгран на пресконференция за фестивала, която се провежда в БТА. Снимка: Асен Тонев, БТА

София, 21 октомври 2021 г. Пресконференция на „Синелибри“ в БТА. Снимка: Асен Тонев, БТА

га на Ани Ерно, отличена с награда „Златен лъв“ във Венеция. В плеядата от заглавия присъства и „Денят на флага“ на Шон Пен – премиерата е в Зала 1 на НДК, на 21 октомври, след церемонията по награждаване на победителите в конкурсната програма.

Заради пандемичната обстановка и тази година фестивалът ще се проведе в два формата – на живо и онлайн.

* * *

Нашумелият израелски писател Ешкол Нево пристига у нас, за да представи лично пред българската публика романа си „Три етажа“, претворен на големия екран от италианския режисьор Нани Морети, съобщават организаторите на кино-литературния фестивал на 11 октомври.

Срещата с писателя е на 16 октомври в кино „Люмиер“ и ще

бъде последвана от прожекция на филма. Романът „Три етажа“ е избран от читателите в Тел Авив за най-добра книга на 2015 година, печели израелската награда Platinum и награда Wizo във Франция, превръща се в абсолютен хит в Италия и е определен като „хипнотичен бестселър“ от „Ню Йорк таймс“.

Очаква се пристигането и на Бурхан Курбани, който ще се срещне с публиката на 19 октомври в кино „Одеон“, а на 21 октомври в рамките на тържествената церемония по награждаването на тазгодишните победители в състезанието за най-добра екранизация ще му бъде връчена статуетката за 2020 година

Изчерпани са билетите за премиерата на биографичната грама „Влюбеният Айфел“ в присъствието на известната френска сценаристка и писател-

ка Каролин Бонгран, която също е част от журито на фестивала. Но филмът има още няколко прожекции до 31 октомври.

Разпродадени са и билетите за предстоящата галавечер на Испания със специалното участие на Алберто Сан Хуан, отличен с няколко престижни награди за ролята си в „Сантиментално“, а филмът също ще има извънредни прожекции.

Френската галавечер на 18 октомври ще бъде съпроводена с прожекция на интимната грама „Събитието“ – адаптация по мемоарната книга на Ани Ерно. Филмът на френската режисьорка от ливански произход Одри Диван спечели награда на ФИПРЕСИ и „Златен лъв 2021“ от международния кинофестивал във Венеция.

* * *

Четири безплатни кинопрожекции на филми от програмата на кино-литературния фестивал „Синелибри“ са включени в програмата на Есенните литературни дни в Стара Загора, съобщават от пресцентъра на общината на 13 октомври. Това са „Влюбеният Айфел“ на режисьора Мартин Бурбулон, романтичната драма „Историята на жена ми“ по едноименния роман на Милан Фюц, военната драма „Персийски уроци“ по новелата „Изобретяване на език“ на Волфганг Колхаазе, и лентата „Три етажа“.

* * *

„Фестивали като „Синелибри“ са от голямо значение за културния живот на публиката, жадуваща за смислено художествено кино“, казва на 19 октомври в блицинтервю за БТА режисьорът Петър Вълчанов, който е част от международното жури в тазгодишното издание на кино-литературния фестивал. „В самия процес на журиране няма нищо уникално, просто се борим да отличим най-добрия филм, така както се борим на всеки фестивал“, смята той. По думите му тази година в програмата на фестивала има страшно много произведения, идващи директно от най-престижните кинофоруми като Кан и Венеция, което е изключителен успех за организаторите и селекционерите на фестивала и невероятен шанс за публиката.

Петър Вълчанов посочва, че първите му впечатления от филм на Гийом Лоран, който ще е председател на журито, са свързани с „Амели Пулен“, според него „един от шедьоврите на съвременното кино“. „Първа-

та ми среща с този филм беше много въздействаща. Честно казано, нямам идея как ще протече съвместната ни работа, а и предпочитам да не си изграждам предварителни нагласи“, казва Вълчанов.

На въпроса дали със съпругата му Кристина Грозева като създатели на едни от най-успешните български филми през последните години се изкушават от възможността да екранизират литературна творба, Вълчанов казва: „Ние вече имаме известен опит, макар и малък. Работихме по омнибус, вдъхновен от разкази от книгата на Георги Господинов „И всичко стана луна“, както и по сериала „Островът на сините птици“, вдъхновен от романа „Островът“ на Александър Секулов. Бихме работили отново по екранизация на литературно произведение, стига пак да срещнем смели и широко скроени автори като Господинов и Секулов, които ни дадоха пълна творческа свобода.“

Петър Вълчанов е роден през 1982 година в Пловдив, където учи в художествената гимназия „Цанко Лавренов“. След това завършва НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“ със специалност филмова и телевизионна режисура в класа на проф. Людмил Стайков.

В тандем с Кристина Грозева създава филма „Аварийно кацане“ (2010), съвместно пишат и режисират късометражния филм „Скок“ (2012), номиниран за Европейските филмови награди през 2013 година. „Урок“ (2014) е дебютният им полнометражен игрален филм, отличен на фестивалите в Сан Себастиан, Варшава, Токио, Солун, Анже и Гьотеборг. Превръща се в най-награждавания филм от новото българско кино.

Вдъхновеният от вестникарски статии „Урок“, част от трилогия, в която е и „Слава“ (2016) с Иван Бърнев и Иван Савов, е отличен с наградата „Кристален глобус“ в Карлови Вари (2019). Последният филм от трилогията – „Бащата“, е избран през 2020 година да бъде българското предложение за чуждоезичен филм на наградите „Оскар“.

* * *

Филмът на Одри Диван „Събитието“, който печели „Златен лъв“ във Венеция, получава и голямата награда на „Синелибри“. Отличието е обявено на церемония в Зала 1 на НДК на 21 октомври. Гранпри в международния конкурс за полнометражен игрален филм е определена от журито в състав Гийом Лоран, Бурхан Курбани, Каролин Бонгран, Кристина Грозева и Петър Вълчанов.

„Събитието“ е адаптация на едноименния роман на Ани Ерно. Той разкрива преживяванията ѝ във връзка с направен аборт през 60-те години във Франция – време, когато абортите са все още незаконни.

През 1963 година във Франция Ан, умна млада студентка, забременява случайно. Вероятността да завърши обучението си започва да се топи с всеки изминал ден. С приближаването на последните изпити и социалният ѝ живот замира. Осъзнавайки, че коремът ѝ расте с тревожно темпо, Ан е принудена да се изправи срещу срама и болката от аборта дори ако цената на решението е затвор.

Сценаристи са Одри Диван и Марсия Романо. В ролите са Анамария Вартоломей, Луана Байрами, Сандрин Бонер, Луиз Шевилот, Анна Музгалис и гр.

Плакатът за изданието на фестивала през 2022 година. Снимка: архив на „Синелибри“

2022

Осмото издание на „Синелибри“ ще е между 8 и 30 октомври под мотото „Преоткритото време“, съобщават от екипа на кино-литературния фестивал в средата на юли. Идеята за времето и непреходните послания на киното и литературата е на Радослава Боор и студио „Слава“. Мотото „Преоткритото време“ отбелязва 100 години от

смъртта на Марсел Пруст, една от иконите на литературния модернизъм, автор на монументалния роман „По следите на изгубеното време“. „Преоткритото време“ е заглавието на седмия, последен том, където мъчителните мисли и безсънници на героя намират упование в творческия процес, единствен антидот срещу невъзвратимо еднопосочния

времеви ход.

Идеята за „уловеното време“ е вдъхновена от творчеството и философските прозрения на режисьора Андрей Тарковски. Защото голямото кино майсторски манипулира времето и ловко го запечатва на целулоидна лента: „Човекът, който отива на кино, отива там заради времето: изгубеното или пропуснатото, или за онова време, което не е намерил.“ Това е и второто измерение на ключовата визия на фестивала, изразено символично с кинолента, допълват от „Синелибри“.

По думите им чрез тази комплексна визия фестивалът зачита идеята, че красотата и съвършенството на една художествена творба или на едно интелектуално постижение не губят ценността си с времето.

Всички тези идеи ще бъдат вложени в една богата, безкомпромисна откъм качество програма, увенчана от церемонията по откриване на 8 октомври в Зала 1 на НДК и обещаваща 23 дни кино-литературно безвремие, събрало в себе си 60-те най-добри филмови адаптации на изминалата година, обобщават организаторите.

Освен в София осмото издание на „Синелибри“ ще гостува в още шест града – Пловдив, Варна, Бургас, Велико Търново, Габрово и Стара Загора. Програмата ще се реализира с подкрепата на Столичната община, Националния филмов център, съответните общини и със съдействието на партньори и съмишленици.

* * *

Тази есен е премиерата на „Ф1.618“ – първия пълнометражен филм на аниматора, илюстратор и режисьор Теодор

Ушев, съобщават на 9 август разпространителите от „Синелибри“.

Лентата е вдъхновена от „Пумпал“ на Владислав Тодоров, чиято история пренася зрителите в мистериозния свят на биопитаните. Заглавието препраща към златното сечение, което представлява ирационално число, отбелязвано с гръцката буква Φ , чиято стойност е приблизително равна на 1,618. Числото на хармонията живее във всички проявления на визуалното и приковава погледа с божествения си баланс, също както смелата стиймпънк антиутопия на Теодор Ушев привлича с майсторска визия и изящни детайли, разказват от „Синелибри“. В игралните кадри са имплементирани анимационни фрагменти, запазена марка на автора.

Сюжетът разказва за нова нация от вечни, биологически съвършени хора, които се готвят да напуснат Земята завинаги, подготвяйки за мисията кораба „Пумпал“. В тази утопична реалност главните герои Гаргара и Криптон ще се опитат да преборят предизвестената развръзка и да обърнат хода на историята. Те ще минат през различни изпитания в постоянна нагпревара с времето и под знака на вечната битка между любовта и злото, човешкото и античовешкото.

Двете водещи роли са поверени на актьора Деян Донков, който играе ролята на завръщащия се към човешки образ Криптон, и младата актриса Мартина Апостолова, която се превъплъщава в образа на неговия водач към истината – мъдрата и смела Гаргара.

Във филма участват още Ирмена Чичикова, Николай Станоев, Васил Дуев, Иво Димчев, Владимир Люцканов, Георги Лозанов,

София, 21 октомври 2022 г. Българският кинорежисьор и сценарист Камен Калев, френската писателка, сценарист и режисьор Аманда Стерс, италианската актриса от персийски произход, сценарист и автор на късометражни филми Ясмин Пучи, френският писател Оливие Бурдо, световноизвестният филмов композитор от български произход Марио Григоров и директорът на „Синелибри“ Жақлин Вагеницайн. Снимка: Владимир Шоков, БТА

Герасим Георгиев-Геро, Китогар Тодоров и др.

Филмът е копродукция на България и Канада и се реализира с финансовата подкрепа на Националния филмов център. Продуцентите за България са „Перипетия“ и „Мувименто“.

* * *

На 8 октомври е премиерата на „ Φ 1.618“. Първият пълнометражен филм на Теодор Ушев открива „Синелибри“, съобщават през август от екипа на кино-литературния фестивал.

По думите им празничната церемония в Зала 1 на НДК ще бъде съпроводена с екстравагантен танцов пърформанс, чиято артистична концепция е в синхрон с цялостната визия и философия на тазгодишното издание.

„ Φ 1.618“ е и единственото българско заглавие, което ще се състезава в тазгодишния международен конкурс за най-добра литературна адаптация за голлям екран. Съвсем скоро става ясно, че филмът е селектиран в програмата на 51-вото издание

на Фестивала на новото кино в Монреал, където са направили своя дебют киновизионери като Джим Джармуш, Стивън Содърбърг и Вим Вендерс. В селекцията на същия фестивал присъства и документалният филм на Борислав Колев за Теодор Ушев – „Невидими връзки“. В него номинираният за „Оскар“ режисьор разкрива своя вътрешен свят: лични, исторически, културни и субкултурни връзки, формирали човека и твореца – такъв, какъвто е днес. Документалният филм също ще бъде излъчен на „Синелибри“ като част от конкурса за най-добър документален филм, който тази година ще се състои за първи път.

* * *

Двудневен курс на тема „От идеята до големия екран“ ще се проведе в рамките на предстоящото осмо издание на „Синелибри“, съобщават от екипа на международния кино-литературен фестивал на 29 август.

Курсът ще има два последователни мастъркласа – на 29 и 30

октомври, и предлага синтезирано знание за основите на реализацията на един филм, фокусирайки се върху две ключови теми – сценарно писане и предпродукция, снимачен процес и постпродукция.

Лектор на „Сценарият – задължителната основа на всеки филм“ е Александър Чобанов. Той е български сценарист и писател. Автор е на сборниците с разкази „Колекция 18“, „Летен следобед“ и „Квантова градина“, както и на романите „Хлапета“, „Неотминало“ и „Дъждът оставя следи“. Сценарист е на едни от най-популярните български сериали през последните години – „Отдел издирване“, „Съни бийч“, „Дяволското гърло“, „Под прикритие“, „Четвърта власт“, „Дървото на живота“, пълнометражния филм „Привличане“.

„Зад кулисите на кинопроизводството“ е с лектор Владимир Тодоров. Той е художник и илюстратор с многогодишен опит в игралното и анимационното кино. След завършването на художествената гимназия в София и кратък курс по анимация във

ВИТИЗ през 1990 г. заминава за Лондон, където започва работа в студиото на Стивън Спилбърг. През 1995-а се присъединява към студиото на Ули Майър, където работи по „Космически забивки“ и „Изгубени в Космоса“. През 1997-а си сътрудничи с Warner Brothers за пълнометражния филм The Quest For Camelot. Следващата година е поканен в екипа на Sony Pictures Imageworks, Лос Анджелис, където работи като аниматор и художник на сториборд. Работил е върху концептуалния дизайн на цяла поредица от хитови заглавия, сред които „Стьюарт Литъл“, „Хари Потър и философският камък“, The Chubbchubbs!. Съвместно с Робърт Земекис работи върху дизайна на „Полярен експрес“, „Беоулф“, „Коледна песен“.

Курсът е адресирани към любители и представители на професионалните среди с минимален опит, които желаят да разширят своите познания и да се впуснат в продуцентството „да правеш кино“, разказват организаторите.

* * *

„Синът“ на Флориан Зелер ще има кинопремиера в Зала 1 на НДК в рамките на „Синелибри“, съобщават в началото на септември от екипа на кино-литературния фестивал. Филмът ще бъде излъчен на 21 октомври, непосредствено след церемонията по награждаване на лауреатите от конкурсната програма.

„След като предизвика фурор с филмовата адаптация на пиесата „Бащата“ с Антъни Хопкинс и Оливия Колман в главните роли, тази година именитият драматург и писател Флориан Зелер отново влиза в ролята на кинорежисьор, за да предложи екранизация на още една своя хитова пиеса – „Синът“, разказват от „Синелибри“.

Припомня се, че през 2021 година филмът „Бащата“ е номиниран от академията в шест категории и спечели „Оскар“ в две от тях – за най-добър адаптиран сценарий и за главна роля на Антъни Хопкинс. Драмата отнася стотици отличия, сред които „Сезар“ за най-добър чуждестранен филм и БАФТА – за сценарий и главна роля на Антъни Хопкинс. Филмът е показан и на „Синелибри“.

За сценария на „Синът“ Зелер отново се доверява на Кристофър Хемптън. В ключовите роли са Хю Джекман, Ванеса Кърби, Лора Дърн и Антъни Хопкинс. Филмът ще има своята световна премиера в конкурса на 79-ия международен филмов фестивал във Венеция – на 7 септември 2022 година. Премиерата му в Северна Америка ще се състои на международния филмов фестивал в Торонто.

И двете пиеси на Флориан Зелер са добре известни на българската публика благодарение на

София, 21 октомври 2022 г. В Националния пресклуб на БТА се провежда пресконференция на организаторите на кино-литературния фестивал „Синелибри“ с участието на престижното международно жури. Снимка: Христо Касабов, БТА

Жаколин Вагеницайн и Ясмин Пучи.
Снимка: Даниел Димитров, БТА

постановките на Народния театър с режисьор Диана Добрева.

* * *

Международно жури ще оценява 10 премиерни заглавия в конкурса за пълнометражен игрален филм на „Синелибри“, съобщават в средата на септември от екипа на кино-литературния фестивал.

Президент на журито е режисьорът Камен Калев, чиято най-нова кинотворба присъства в официалната селекция на Кан (2020).

Член на журито е нашумялата френска писателка, драматург, сценарист и режисьор Аманди Стерс, автор на над десет романа, няколко от които са адаптирани за голям екран и режисирани от самата нея. „Синелибри“ показва нейните адаптации „Мадам“ (2017) и „Обещания“ (2021), като вторият филм е премиерен за България и ще бъде представен паралелно с едноименния роман.

В ролята на арбитри тази година влизат още Ясмин Пучи – италианска филмова и теа-

трална актриса и водеща на телевизионни предавания; Марио Григоров – световноизвестен филмов композитор и пианист от български произход, който през 2014 година пише оригиналната песен за „Фантастични животни и къде да ги намерим“ съвместно с Дж. К. Роулинг, Оливие Бурго – нашумял френски писател, автор на бестселъра „В очакване на Боджангълс“, чиято екранна адаптация е част от извънконтурната програма на фестивала. Бурго ще представи пред българската публика новия си роман „Флорида“.

Заглавията в конкурса за пълнометражен игрален филм тази есен са обособени в секция Veni, vidi, vici. Тя включва 10 кинопродукции. Сред тях е дългоочакваният дебют в игралното кино на световноизвестния български аниматор Теодор Ушев – „Ф1.618“.

В конкурса са също граматата „Колиброто“ на режисьорката Франческа Аркибуджи по едноименния роман на Сандро Веронези, новият филм на Луи Гарел – ексцентричната комедия „Невинният“, номинирана за наградата на публиката от кинофестивала в Сан Себастиан.

Копропродукцията на Италия, Белгия и Франция „Осемте планини“ е по романа на Паоло Коноети, номинирана за „Златна палма“ и удостоена с Наградата на журито от кинофестивала в Кан. „Алени платна“ на режисьора Пиетро Марчело, познат у нас с екранизацията на романа „Мартин Идън“, е свободна адаптация по повестта на Александър Грин „Корабът с алени платна“. Филмът откри прочутата „15-дневка на режисьорите“ в Кан.

„Да живееш“ е британски римейк на японския шедевър Кігу (1952) на режисьора Акира Ку-

росава и ще бъде прожектиран у нас веднага след участието си на фестивалите във Венеция и Торонто. Сценарият е на Нобеловия лауреат за литература Казуо Ишигуро. „Петер фон Кант“ е последният засега филм на Франсоа Озон, интерпретация на „Горчивите сълзи на Петра фон Кант“ на Райнер Фасбиндер.

„Мълчаливото момиче“ е драма на режисьора Колъм Бърейд, която ще се бори и за наградата „Оскар“. В състезателната програма на „Синелибри“ е индонезийската историческа драма „Преди, сега и после“ на режисьорката Камила Андунни, както и копродукцията на Италия и Франция „Носталгия“ на режисьора Марио Мартоне, номинирана за „Златна палма“ и спечелила четири награди на италианските киножурналисти – за режисура, сценарий, най-добър актьор в главна роля (Пиер-франческо Фавино) и най-добър актьор в поддържаща роля.

* * *

„Синелибри“ ще има галасъбития с официални премиери на книги и филми от Дания, Франция, Италия, Ирландия, Испания и Япония, съобщават от екипа на кино-литературния фестивал в края на септември.

На 11 октомври в Арт център Сити марк е галавечерта на Дания по случай 60-ата годишнина от смъртта на Карен Бликсен. В рамките на събитието ще бъде представено ново издание на автобиографичния роман „Извън Африка“, донесъл световна слава на авторката.

Непосредствено след това ще се състои прожекция на биографичната драма „Пактът“ на режисьора Биле Аугуст, удостоена с множество отличия от кри-

София, 21 октомври 2022 г. В Зала 1 на НДК се провежда церемонията по награждаване в кино-литературния фестивал „Синелибри“. В категория „Пълнометражен филм“ наградата печели „Невинният“ на Луи Гарел. Камен Калев, председател на журито, връчва наградата на директора на Френския институт в България Пиер Колио. Снимка: Владимир Шоков, БТА

миката. Копroduкция на Дания, Белгия, Норвегия и Финландия, филмът разказва за странното приятелство между бележитата датска писателка и Торкилд Бьорнвиг – млад и обещаващ поет. Събитието се реализира в сътрудничество с посолството на Дания в София и с участието на г-р Надежда Михайлова, ръководител на магистърска програма „Нордистика“ в Софийския университет.

За галавечерта на Ирландия на 12 октомври пристига Колъм Барейд, сценарист и режисьор на филма „Мълчаливото момиче“, тазгодишното предложение на Ирландия за наградата „Оскар“. Драматичната кинотворба, създадена по мотиви от книгата Foster на Клер Кийган, жъне множество отличия, сред които и Голямата награда на международното жури в конкурса Generation Kplus на Берлинале и взема почетен диплом от детското жури на Берлинале.

Празничната вечер на италианската култура предвижда премиера на остроумната комедия „За цял живот“ на режисьора Паоло Костела. Зрителите ще имат възможност да се насладят на спе-

циален видеоразговор с един от създателите на филма – Паоло Дженовезе, и с известния актьор и писател Фабио Воло. Събитието, насрочено за 19 октомври, ще се реализира съвместно с Посолството на Италия в София и Италианския културен институт.

На 18 октомври в рамките на френската галавечер публиката ще се срещне с Аманда Стерс – писателка, киносценарист, граматург и режисьор, носителка на Ордена за изкуство и литература на френското правителство. Тя е член на тазгодишното международно жури, което ще определи носителя на награда „Синелибри“ за майсторска литературна адаптация за голям екран. Представянето ще бъде последвано от официална премиера на филма по книгата, който носи същото заглавие – „Обещания“, и е режисиран от самата Аманда Стерс.

Също на 18 октомври в Дома на киното ще се състои галавечер на Япония с премиера на филма „Тонби“, адаптация на едноименния роман на Кийоши Шигемацу. Събитието се реализира

в сътрудничество с Посолството на Япония в София в рамките на 33-ите Дни на японската култура в България.

На 25 октомври в празничната вечер на Испания е премиерата на филма „Лимонов сладкиш с маково семе“ – адаптация на едноименния роман на Кристина Кампос. Събитието предвижда публична дискусия за тенденциите в съвременното испанско кино.

Тази есен „Синелибри“ отбелязва и 100-годишнината от рождението на големия португалски стилист, майстор на притчата и Нобелов лауреат за литература Жозе Сарамого. Събитието на 14 октомври в кино „Люмьер“ включва представяне на творчеството му и на новото българско издание на романа „Слепота“, както и прожекция на едноименния филм. Ще бъде излъчен авторски танцов спектакъл на португалската трупа за съвременен танц „Евора“, посветен на писателя.

* * *

Осмото издание на кино-литературния фестивал „Синелибри“ е открито на 8 октомври в Зала 1 на НДК с прожекция на „φ1.618“ на Теодор Ушев. Преди прожекцията е представен танцов пърформанс на Коста Каракашян.

„Тази година фестивалът протича под мотото „Преоткритото време“, заимствано от заглавието на последния седми том от величествената словесна катедрала „По следите на изгубеното време“, където героят с всички негови трескави търсения накрая намира единственото упование в творчеството – най-висшата изява на човека. В унисон с Прустовия

герой тазгодишното издание на фестивала приема, че неуловимата категория „време“ – била тя съзидателна или рушителна, реална или нереална – може да бъде опитомена единствено от изкуството, което е и фокусът на „Синелибри“, казва пред публиката основателката на фестивала Жаклин Вагенщайн.

„Не е случаен фактът, че тазгодишното издание на фестивала се открива с антиутопична приказка, в която смешното взема връх над страшното. Абсурдът придобива желязна логика, а фабулата се заиграва със съвършенството и несъвършенството на чудото, наречено човек. И остава надеждата, че в утробата на мрака се крие така жагуваната хармония. Откриващият филм (както и темата на „Синелибри“) притежава един видим или невидим хаотичен часовник, който успява да превърне времето в относително понятие“, допълва още Вагенщайн.

Филмът „ф1.618“ е дебютен за Теодор Ушев в пълнометражното игрално кино. „Благодаря ви, че бяхте с нас. Надявам се да ви хареса, да сте почувствали и да сте се забавлявали. Любовта ще победи“, казва след финала на прожекцията режисьорът Теодор Ушев.

Сред гостите на прожекцията са Георги Господинов, Божидар Манов, маестро Найден Тодоров, Велислав Павлов, Марта Вачкова, Искра Донова, директорът на дирекция ЛИК в БТА доц. Георги Лозанов и др.

* * *

Ново издание, обединяващо в един том романите „Петокнижие Исааково“ и „Сбогом, Шанхай“, отбелязва 100-годишния юбилей на писателя, сценарист

и общественик Анжел Вагенщайн. Поводът ще бъде честван в рамките на кино-литературния фестивал „Синелибри“, съобщават организаторите през октомври.

Изданието ще бъде представено на 17 октомври, когато е и рожденият ден на Вагенщайн, в Дома на кино. Публиката ще види видео с негово обръщение. Юбилеят ще бъде отбелязан и с прожекция на филма „Звезди“ на режисьора Конрад Волф.

Заглавието е по сценарий на Вагенщайн. Това е единственият български филм, отличен с Голямата награда на журито в Кан и с номинация за „Златна палма“.

Стогодишният юбилей на писателя и сценарист се отбелязва в програмата на „Синелибри“ и с прожекции на филмите „Звезди в косите, сълзи в очите“ на режисьора Иван Ничев и „Гоя, или тежкия път на познанието“ на режисьора Конрад Волф.

Анжел Вагенщайн е роден на 17 октомври 1922 година. Създател е на сценариите на 52 игрални, документални и анимационни филма, произведени в девет страни. Автор е на пиеси за възрастни и за деца, поставяни в България и чужбина. Написал е седем книги, издани в Германия, Русия, Франция, Чехия, Съединените американски щати, Канада, Австралия, Нова Зеландия, Македония, Испания, Полша, Италия, Израел.

Романите от трилогията „Петокнижие Исааково“, „Далеч от Толедо“ и „Сбогом, Шанхай“, посветени на съдбата на европейските евреи през Втората световна война, са удостоени с национални и международни награди, в това число Европейската награда за литература „Жан Моне“ и годишните литератур-

ни награди на Съюза на българските писатели, на Сорбоната и ЮНЕСКО.

* * *

„Синелибри“ посреща писатели и кинотворци от целия свят. До края на октомври се очаква да пристигнат представителите на международното жури – Оливие Бурдо, Аманда Стерс, Марио Григоров, Ясмин Пучи и Камен Калев в качеството му на председател, съобщават на 17 октомври от екипа на кино-литературния фестивал.

Специалните събития с писателката и режисьор Аманда Стерс – носител на Оргена за изкуство и литература на френското правителство, са предвидени за 18 и 19 октомври. На 18 октомври във Френския институт тя ще представи лично своя роман „Обещания“, издаден на български език в превод на Красимир Петров. Представянето ще бъде последвано от официална премиера на филма по книгата, който носи същото заглавие – „Обещания“, и е режисиран от авторката. Главните роли са поверени на Пиерфранческо Фавино, Кели Райли и Жан Рено. На 19 октомври, отново във Френския институт, ще бъде излъчена комедията „Мадам“ в присъствието на Аманда, която е режисьор и автор на сценария, адаптиран за големия екран от Матю Робинс. Във филма участват Тони Колет, Роси де Палма и Харви Кайтел.

На 19 октомври във Френския институт е срещата с нашумелия френски писател Оливие Бурдо, автор на романа „В очакване на Богжангълс“. Той ще представи лично новата си книга – „Флорида“, издадена у нас преди броени дни. На 20 октомври в

кино „Люмиер“ е официалната премиера на филма „В очакване на Боджангълс“ на режисьора Режи Роансар в присъствието на писателя.

В рамките на дискуссионен панел на тема „Холокост и съвременност“ е срещата с Маги Перен, сценарист и режисьор на филма „Фалшификаторът“. В събитието на 22 октомври ще се включи и световноизвестният композитор от български произход Марио Григоров, автор на музиката. След дискусията в кино „Люмиер“ е премиерната прожекция на филма, който разказва действителната история на евреина Сиома Шьонхаус на фона на Втората световна война.

Отново в рамките на дискуссионния панел „Холокост и съвременност“ на 27 октомври в София ще гостува Жан-Филип Дагер, автор на пиесата „Сбогом, господин Хафман“. Тя вдъхва живот на едноименния филм, дело на режисьора Фред Кавайе. Събитието в Дома на киното предвижда разговор за процеса на адаптиране на пиесата и прожекция на самия филм – разказ, който изследва отпечатъка на историята върху живота на трима души. В ролите са Даниел Отъой, Жил Льолуш, Сара Жиродо, Николай Кински.

* * *

В паралелната програма на фестивала присъства мистериозната грама „Януари“ на режисьора Андрей М. Паунов. Копродукция на България, Люксембург и Португалия, филмът е адаптация по прочутата пиеса на Йордан Радичков. Продукцията ще бъде представена в стилизирана среда с декори и костюми от филма. Събитието със

специалното участие на Самуел Финци, който изпълнява една от главните роли, е на 22 октомври в „Топлоцентра“.

На 23 октомври ще бъдат отбелязани 100 години от рождението на американската актриса и певица Джуди Гарланд, считана за най-добрата певица от златната ера на музикалния филм в Холивуд. Венец на събитието ще бъде специалната прожекция на митичната лента „Магьосникът от Оз“ на режисьора Виктор Флеминг.

На 24 октомври в кино „Люмиер“ е премиерата на „Преди, сега и после“ на индонезийската режисьорка Камила Андени. Нейните филми се фокусират върху социални теми, неравенствата между половете и проблемите на околната среда – проблеми, близки и до нашата действителност, върху които Българският фонд за жените работи от години. След прожекцията на филма, отличен с множество награди, в това число „Сребърна мечка“ на Берлинале за най-добра поддържаща роля и наградата на публиката от филмовия фестивал в Брюксел, ще има дискусия.

На 24 октомври е предвидено и представяне на Гергана Гълъбова и нейния дебютен сборник с разкази „Вода за гледане“. Представянето ще бъде последвано от прожекция на филма „Студио за обезкостяване“, базиран на едноименния разказ.

* * *

„Не идеализирам нито един период на човечеството. Всички имаме тази тенденция да смятаме, че през 60-те години на миналия век например е било по-добре, а хората от 60-те вероятно са мислили, че преди тяхното време животът е бил

по-добър“, казва на 19 октомври писателят Оливие Бурго в София на представянето на книгите си „В очакване на Боджангълс“ и „Флорида“. Премиерата е част от програмата на „Синелибри“.

Гостът разказва за творческия процес, през който преминава, за създаването на своите романи, за трудния избор на главия и за пътя към личния си успех. Обяснява, че не търси целенасочено темите на романите си и не започва да пише, следвайки определен дълбок замисъл. „Започвам да пиша глупости и после се адаптирам към това, което съм написал“, заявява писателят.

По думите му първото изречение от „В очакване на Боджангълс“ е било гротескно. „Но едно изречение, пълно с фантазия, доведе до една книга, пълна с фантазия“, казва писателят. Допълва, че в романа е оставил поетичните елементи и въображението да го водят и е написал първите страници, без все още да знае каква ще бъде темата на книгата. Бурго разказва, че това се променя, след като препрочита текста си и открива едно ключово изречение в него, което развива след това в целия роман.

Като причина да напише „Флорида“ Оливие Бурго посочва желанието си да „влезе в обувките на едно момиче в Америка“. Той разказва, че идеята за книгата се появява, след като попада на документален филм за провеждането на детски конкурси за красота в САЩ. По думите му това, което му прави впечатление в този филм, са погледите на участниците. „Майките гледат с бясна лудост, а момичетата – с отчаяние“, казва писателят. Допълва, че решава да напише роман за тази размяна на

Италианската актриса от персийски произход Ясмин Пучи. Снимка: Даниел Димитров, БТА

погледи, но му отнема около седем години, преди наистина да го направи.

„Въобще не ме бива в избора на заглавия за книгите ми“, казва Оливие Бурго. Според него това е доста изненадващо, при условие че, пишейки, борави с много думи. „Но когато трябва да разкажа романа си с няколко думи, изпадам в безгласност и започва да ми липсва въображение“, посочва писателят. Допълва, че заглавието „Флорида“ носи усещането за това, което е искал да каже в самия роман, а „боджангълс“ на испански означава „катастрофа“, което е препратка към сюжета на книгата му.

Запитан за успеха на романите му днес, Оливие Бурго споделя, че в продължение на 32 години се е провалял в много и различни неща. „Тридесет и две години ми отне, за да мога да изживея

този успех в сферата, която ми е най-важна и която винаги съм идеализирал“, казва писателят.

Филмът „В очакване на Боджангълс“ на режисьора Режи Роансар, създаден по бестселъра на Бурго, е част от кинопрограмата на „Синелибри“. Участват актьорите Ромен Дюри, Виржини Ефира, Грегори Гагебоа и др. Според Оливие Бурго филмът е прекрасен. Той разказва, че в своя текст се е опитал да открие баланса между сантименталността, поетичността, хумора, лекотата. „Опитах се да избягам от мелодрамата – казва Бурго. – Но във филма отнеха малко от лекотата“, допълва той. Подчертава, че не иска да критикува, защото има доверие на режисьора и филмът е адаптация на неговия текст.

Оливие Бурго е роден през 1980 година. Посвещава се на лите-

ратурата, след като губи работата си в брокерска къща. В продължение на две години пише първия си роман, за който обаче не намира издател. Тогава се прибира при родителите си в Испания и за седем седмици написва „В очакване на Боджангълс“. Книгата е удостоена с пет награди – „Франс Кюлтюр Телерама“, голямата награда РТА-Лир, наградата „Еманюел Роблес“, наградата „Роман Франс телевизион“ и наградата на Литературната академия на Бретон и на областта на Лоара. Романът „Флорида“ е третата книга на Оливие Бурго.

* * *

За първи път в осемгодишната история на кино-литературния фестивал „Синелибри“ петчленното жури в конкурса

Кадр от „Синелибри“ през 2022 г. Снимка: Даниел Димитров, БТА

за пълнометражен игрален филм е взело много бързо и с пълно еднородно решение кой да е победителят между десетте заглавия, участващи в състезанието за големата награда за киноадаптация на литературна творба. „Беше удоволствие да усетим, че говорим на един език“, казват на проведената на 21 октомври в БТА пресконференция българският кинорежисьор и сценарист Камен Калев – председател на журито, и останалите му представители: френската писателка, драматург, сценарист и режисьор Аманда Стерс; италианската актриса от персийски произход, сценарист и автор на късометражни филми на социална тематика Ясмин Пучи; френският писател Оливие Бурдо и Марио Григоров – световноизвестен филмов композитор от български произход.

Сред мотивите на журито за открояване на безспорния победител в категорията пълнометражни филми са балансираният ритъм, лекотата и финесът на действието, искрящото чувство за хумор и честните персонажи,

разкрива директорът на „Синелибри“ Жаклин Вагенщайн. Вагенщайн ръководи пресконференцията в БТА, състояла се часове преди церемонията в Зала 1 на НДК по награждаване на победителите в конкурсите за пълнометражен игрален филм и за документален филм и в организираното за първи път в историята на „Синелибри“ състезание за дизайн на костюм в съвременното българско кино. В категорията документален филм ще бъде връчен и почетен диплом на втория от фаворитите на журито.

Аманда Стерс сравнява вълнението да бъде част от журито на престижен фестивал като „Синелибри“ с детските си спомени за първия учебен ден. Същото е усещането и за Оливие Бурдо. „Да избираш победител, значи да елиминираш. За първи път съм в такава позиция и се надявам решението ни да хареса на зрителите“, казва Бурдо. „За първи път гледам кино, без да анализирам музиката. Чувството е прекрасно. Плаках на два-три от филмите“, споделя Марио Григоров. В качеството на писател и

режисьор Аманда Стерс посочва най-трудната част от превръщането на една литературна творба във филм: „Да позволиш да те пресъздадат. Нужно е да мине време от написването на книгата до момента, в който позволиш тя да се превърне във филм.“ В това отношение Оливие Бурдо разчита на вътрешния порив: „Аз си избрах режисьора. Той ми каза „Нямам нужда от теб“ и аз от мързел приех.“ Ясмин Пучи споделя, че мечтата ѝ е до две години на „Синелибри“ да се появи и филм на жена режисьор от Иран. Бабата на Пучи е близкачка на последния ирански шах и е една от първите иранки, борили се за правата на жените в страната. Ясмин е за първи път в София и намира града за очарователен.

За краткото време заедно творците от журито са успели да се почувстват като семейство. Това споделят всички. Едно семейство, в което всеки преоткрива себе си в дните на „Любовта между литературата и киното“ (както Жаклин Вагенщайн определя кино-литературния фестивал „Синелибри“).

* * *

Ексцентричната френска комедия „Невинният“ печели големата награда за майсторска литературна адаптация в конкурса за пълнометражен игрален филм на „Синелибри“. Филмът с режисьор Луи Гарел, който изпълнява и една от главните роли, е вдъхновен от действителни случаи, а сценарият му е съвместно дело на писателя Танги Виел, Луи Гарел и Найля Гиге. „Невинният“ е предпочетен в конкуренция с още девет възхитителни заглавия, допълват организаторите на кино-литера-

турния фестивал.

Церемонията по награждаването се провежда на 21 октомври в присъствието на арбитрите Аманда Стерс, Оливие Бурдо, Марио Григоров, Ясмин Пучи и Камен Калев. В качеството си на президент на журито българският кинорежисьор Камен Калев обявява победителя и мотивите за решението: „Наградата се присъжда заради майсторската режисура, балансирания ритъм на действието, постъпателното и комплексно разгръщане на сюжета и образите на главните герои. Журито дава висока оценка на честните, умело нюансирани персонажи, на талантиливите актьорски изпълнения и на вълнуващите обрати.“ Луи Гарел приема наградата в изявление онлайн, като благодари на организаторите на „Синелибри“ и на журито за оказаната чест.

Тази година за първи път фестивалът провежда и конкурс за най-добър документален филм с жури, представено от Асен Владимиров, Катерина Ламбринова и Костадин Бонев. Наградата е присъдена на филма „Приключенията на Сол Белоу“. Журито в

конкурса за документален филм присъжда и почетен диплом на филма „Теодор Ушев: Невидими връзки“, копродукция на България и Канада.

За първи път тази година се провежда и състезание за дизайн на костюми в съвременното българско кино. Победителят е определен изцяло въз основа на вота на публиката. Цветелина Мумкова, бранд мениджър на Fashion Days България, връчва отличието на Велика Прахова за филма „φ1.618“ на режисьора Теодор Ушев.

* * *

На 24 октомври в кино „Люмиер“ е премиерата на „Преди, сега и после“ на индонезийската режисьорка Камила Андени. Прожекцията е съпроводена от специална дискусия, организирана от Българския фонд за жените.

На 26 октомври на същото място е официалната премиера на комедийната грама „Госпожа Харис отива в Париж“. След прожекцията зрителите ще останат потопени в атмосферата на филма чрез специалното тематично събитие на Fashion Days.

На 27 октомври в София пристига Жан-Филип Дагер, автор на пиесата „Сбогом, господин Хафман“. Тя вдъхва живот на едноименния филм, дело на режисьора Фред Кавайе. Събитието в Дома на киното започва с разговор за процеса на адаптиране на пиесата и ще бъде съпроводено с прожекция на самия филм, който изследва непредвидимия отпечатък на историята върху живота на трима души. В ролите са Даниел Отъой, Жил Льолуш, Сара Жиродо, Николай Кински и др.

На 29 октомври в рамките на обичайния вече дискуссионен формат „Психоанализа и кино“ ще бъде обсъдена италианската грама „Носталгия“ на режисьора Марио Мартоне. Дискусията с модератор д-р Светлозар Василев ще бъде предшествана от прожекция на филма, който неслучайно е тазгодишното предложение на Италия за наградите „Оскар“.

На 30 октомври в кино „Люмиер“ ще се състои трепетно очакваната церемония по награждаване на победителите в конкурса за късометражен филм.

Сцената на „Синелибри“ през 2022 г. Снимка: Даниел Димитров, БТА

Плакатът за изданието на фестивала през 2023 година. Снимка: архив на „Синелибри“

2023

Спектакълът „Един кон влязъл в бар“ със Самуел Финци, копродукция на Дойчес театър (Берлин), Залцбургския фестивал и Бургтеатър (Виена), гостува в София, съобщават в края на януари от Народния театър – домакин на събитието. Представлението ще се играе два пъти – на 25 и 26 март, в присъствието на

режисьора и сценограф Душан Парижек и Катлийн Моргенайер, която влиза в ролята на Пиц.

Драматизацията по прочутия роман на Давид Гросман е удостоена с международната награда „Ман Букър“ и представлява гръзка и завладяваща творба с участието на даровития Самуел Финци в ролята на Дов Грин-

щейн, коментират издателите от „Синелибри“.

Музикалният съпровод на пиано е на Антони Дончев. Ще се играе на немски език с български субтитри. Драматург на постановката е Ева-Мария Фойгтленгер.

Какво се случва, когато един циничен комедиант решава да свали маската на хумора и да изложи раните си на показ? Дов Гринщейн е стендъп комик, провокатор, артист със свое собствено шоу, готов винаги да удовлетвори желанията на публиката. В зала в пустата индустриална област Натания в един град между Хайфа и Тел Авив той излиза за своето последно представление. Представление като никое друго, едновременно интимно и екстатично, всяващо потрес и смут.

Този път Дов е безмилостно пряк – грозни публиката, обижда я, след което се извинява със сълзи на очи. Шегува се, разказва тъпи и остроумни, вулгарни и безобидни вицове. Нищо не остава пощадено от думите му – нито Шоа и нейните жертви, нито политиката на Израел в палестинските области. Почти два часа Дов яростно се бори за вниманието на присъстващите, защото никои не бива да остане безразличен. Защото той може да предложи много повече от едно успешно шоу: той трябва да разкаже за своя „личен Чернобил“, за травмата и вината, които са отровили живота му.

Дов иска разчистване на сметките – със своя приятел Авишай, когото е поканил на спектакъла, и това трябва да стане пред публиката. Бронята на хумора, с която се е въоръжил, му е помогнала да оцелее и го е направила много по-корав. Освен че е саркастичен спрямо политиката на

своята страна, Дов е привидно равнодушен спрямо невъобрази-мата болка, която почти всяко семейство носи в себе си...

Постепенно зрителите ор-едяват, не всички могат да поне-сат страстта към разголване на този „мил жизнерадостен разказвач на вицове“. Внимате-лен слушател остава само Пиц, неговата съседка от детските дни. Тя познава един друг Дов – мечтателя, „доброто момче“, което никога не би забравила.

Романът „Един кон влязъл в бар“ (превод – Емилия Юлзари) е публикуван през 2014 г. и вед-нага се превръща в бестселър, претърпява няколко издания и е преведен на 23 езика, вклю-чително на български, а известни-ят телавивски Камерен театър създава първата сценична вер-сия. Именно за тази своя твор-ба големият израелски писател и общественик Давид Гросман печели една от най-престижни-те международни награди „Ман Букър“.

Той има в творческата си би-ография близо 40 творби, както публицистични, така и романи за деца и възрастни, три от кои-то екранизирани. Носител е на най-значимите израелски лите-ратурни отличия, а през 1998-а е удостоен със званието „Кавалер на ордена за изкуство и литера-тура на френското министер-ство на културата“.

* * *

Деветото издание на меж-дународния кино-литературен фестивал „Синелибри“ ще се проведе между 6 и 29 октомври под мотото „Метаморфози“, съобщават организаторите на форума през юни.

С мотото „Метаморфози“ фестивалът ще отбележи 140

години от рождението на Франц Кафка, една от най-значимите и влиятелни фигури в литерату-рата на ХХ век. Наред с Джеймс Джойс и Марсел Пруст Кафка е смятан за един от „тримата вълхви“ на модерната лите-ратура. Мотото се асоциира пряко с новелата „Метаморфо-зата“, емблематична творба на писателя, публикувана за първи път през 1915 година

Във визията на фестивала, чийто автор са Радослава Боор и студио „Слава“, събитията са символично обединени от пепе-рудата като въплъщение на иде-ята за постоянните метамор-фози в природата. По аналогичен начин литературата, попаднала във фокуса на големите кинови-зионери, търпи смайващи мета-морфози по пътя към големия екран, коментират организато-рите.

Повече от 60 филмови загла-вия са включени в програмата на тазгодишното издание на „Сине-либри“. Част от тях са отличени в Кан, Венеция, Берлин, Торонто и на други кинофестивали. Тази есен форумът обхваща четири конкурса – за пълнометражен игрален филм, за документален филм, за късометражен филм и за костюми.

Предвиден е раздел „Кино с кауза“, в който ще влязат фил-ми, ангажирани с наболели теми. Организират се още дискусии, четвания, ретроспективи, уър-кшоп в областта на кинемато-графията и публични срещи.

Откриването на „Синели-бри“ е планирано за 6 октомври в Зала 1 на Националния дворец на културата. Освен в София фестивалът ще гостува още в Пловдив, Варна, Бургас, Велико Търново, Габрово и Стара Заго-ра.

Проектът се реализира с фи-

нансовата подкрепа на Столич-ната община, Националния фил-мов център, националния фонд „Култура“, Община Пловдив, фонд „Култура“ на Община Ва-рна, Община Бургас, Община Ве-лико Търново, Община Габрово и в партньорство с Регионалната библиотека „Захарий Княже-ски“, Община Стара Загора.

* * *

Филмът „Клети създания“ на режисьора Йоргос Лантимос ще открие международния кино-ли-тературен фестивал „Синели-бри“, съобщават организатори-те на 10 август.

В откриването на деветото издание на фестивала ще участ-ва маестро Живко Петров, кой-то ще изсвири ноктюрно от Шопен, оп. 9, №2 в ми бемол ма-жор. По време на изпълнението ще бъде показана и анимация на „Компот Колектив“, които са автори и на видеошанката на форума.

„Клети създания“ на Йоргос Лантимос е своеобразен пост-модерен прочит на историята за 9-р Франкенщайн и неговото чудовище, разказват органи-заторите. Сценарият на Тони Макнамара е адаптация на едно-именния роман от 1992 година на Алистър Грей – автор на произ-ведения в жанра научна фантас-тика, преплитащи реалистичен и сюрреалистичен сюжет.

Главната роля е поверена на Ема Стоун, а в актьорския съ-став са още Уилям Дефо, Марк Ръфало, Рами Юсеф и Маргарет Куоли.

* * *

Американската кинозвезда Уилям Болдуин ще се срещне с българската публика в рамките

София, 20 октомври 2023 г. В Националния пресклуб на БТА се провежда официално представяне на авторитетното международно жури, което ще излъчи лауреатите в конкурса за пълнометражен игрален филм на деветото издание на „Синелибри“. Генералният директор на БТА Кирил Вълчев връчва на директора на фестивала Жаклин Вагенцайн юбилейна монета и пощенска марка за 125-годишнината на БТА. Снимка: Асен Тонев, БТА

на 9-ото издание на международния кино-литературен фестивал „Синелибри“ през октомври, съобщават през август организаторите от „Колибри“.

Популярен актьор, сценарист и продуцент, участвал в десетки филмови продукции с различна жанрова характеристика, известен и като един от четиримата братя Болдуин, той пристига у нас в качеството си на президент на журито, което ще излъчи лауреатите на награди в основния конкурс: за най-добър пълнометражен игрален филм по литературна творба.

Партньори на Болдуин ще бъдат канадският кастинг-режисьор и продуцент Бруно Розато („Фрагменти от живота на една жена“, „Мафия Инс.“, „Самопризнанията на един опасен ум“), френската кинорежисьорка и актриса Леа Тодоров („Новата жена“, „Руска утопия“, „Спомен за болката“), дъщеря на световноизвестния философ, литературовед, семиотик и културолог Цветан Тодоров, испанската телевизионна и киноактриса Карла Нието.

От българска страна в журито е театралният и филмов актьор Иван Бърнев („Обслужвал съм ан-

глийския крал“, „Полет над кукувиче гнездо“, „Васил“).

Журието ще избира измежду единадесет конкурсни заглавия, повечето от които с премиери на фестивалите в Кан, Венеция, Берлин, Торонто. Победителят ще бъде обявен на 20 октомври в Зала 1 на НДК. Това ще е единствената възможност зрителите да се срещнат, а по желание и да се снимат с представителите на международното жури, коментират от „Синелибри“.

Веднага след награждаването ще бъде излъчен новият филм на Роман Полански – черната комедия „Дворецът“, с която ще отбележим 90-ата годишнина от рождението на прочутия режисьор. Предвижда се българската премиера да се състои в Зала 1 на НДК. Прожекцията на 20 октомври ще бъде единствена в рамките на фестивала и единствената потвърдена за България след световната премиера на филма във Венеция.

Копродукция на Италия, Швейцария, Полша и Франция, „Дворецът“ пренася зрителя в луксозен швейцарски хотел – разкошна сграда с вид на готически замък, създадена в началото на XX век от мистериозен архитект. В

този своеобразен „дворец“ богати, известни и ексцентрични гости от целия свят се стичат за пищна вечеря на 31 декември 1999 година, в навечерието на новото хилядолетие. Следва непредвиден развой. Преплитането на отделните истории и сблъсъкът на различни персонажи създават абсурдна черна комедия, наситена с провокации в стила на Полански. „Дворецът“ ще бъде излъчен у нас непосредствено след световната си премиера на 80-ото издание на кинофестивала във Венеция. Съсценаристи на Роман Полански са Йежи Сколимовски и Ева Пиасковска. В главните роли са Фани Арган, Оливер Мазучи, Мику Рурк, Джон Клийз, Жоаким де Алмейда.

* * *

Два семинара има в програмата на „Синелибри“ тази година, съобщават на 18 септември от екипа на кино-литературния фестивал.

Първият е посветен на семиотичните аспекти на трансформацията на литературни-

те текстове в киносценарии, а вторият предлага синтезирано знание във връзка с арт мениджмънта, маркетинга и актуалните тенденции в киноразпространението. „Ще научим повече за филмовата дистрибуция у нас, успешните програмации, видовете аудитории и какво е необходимо, за да превърнем любовта към седмото изкуство в своя професия“, разказват организаторите.

Семинарът „(Не)изгубени в преводите – семиотични аспекти на трансформациите на литературните текстове във филмови сценарии“ с лектор проф. Христо Кафтанджиев е на 22 октомври.

Семинарът е визуализиран с фрагменти от най-доброто от световното кино, реклама, музикални клипове. Използвани са части от филмите „Звярът“ на Бертран Бонело, „Данте“ на Пупи Авати, „Процесът“ на Орсън Уелс, „Приключенията на барон Мюнхаузен“ на Тери Гилъм, „Умберто Еко: Библиотеката на света“.

„Метаморфози в киноиндус-

трията, тенденции в арт мениджмънта и киноразпространението, фестивални стратегии“ с лектор Христо Христов е на 28 октомври.

„Наскоро един журналист ме попита какъв е най-големият проблем на българското кино. Отговорих, без да се замисля – не е пропорционален броят на зрителите спрямо този на филмите. На практика зрителите са твърде малко. Причините за това са комплексни и ще се опитаме да ги формулираме, да обобщим, да прогнозираме тенденции и да търсим решения и потенциал за устойчиво развитие“, коментира Христов.

* * *

Деветото издание на „Синелибри“ предвижда модул с биографични филми, сред акцентите е „Първо танцувай“ (2023) на режисьора Джеймс Марш по сценарий на Нийл Форсайт, съобщават от екипа на международния кино-литературен фестивал през септември.

Филмът осветлява фигурата

на Самюъл Бекет – драматург, поет, романист, носител на Нобелова награда, блуден съпруг, парижки бонвиван, отшелник. Въпреки всички ласкателства, с които го затрупват, Бекет ясно е съзнавал собствените си недостатъци. Авторите на филма са се концентрирали преди всичко върху живота на ирландския творец от периода на участието му в Съпротивата по време на Втората световна война до литературния му възход и спечелването на Нобелова награда за литература през 1969 година.

В образа на Бекет се превъплъщава известният ирландски актьор Гейбриъл Бърн („Преходът на Милър“, „Обичайните заподозрени“). Партнират му Ейдън Гилън, Максин Пийк и Сандрин Бонер. След „Теорията на всичко“ това е вторият път, когато Джеймс Марш режисира биографичен филм. През 2008 година той печели „Оскар“ за документалния филм „Човек върху жица“, отчасти базиран на мемоарите на Филип Пети „Да достигнеш облаците“.

С номинация от фестивала в

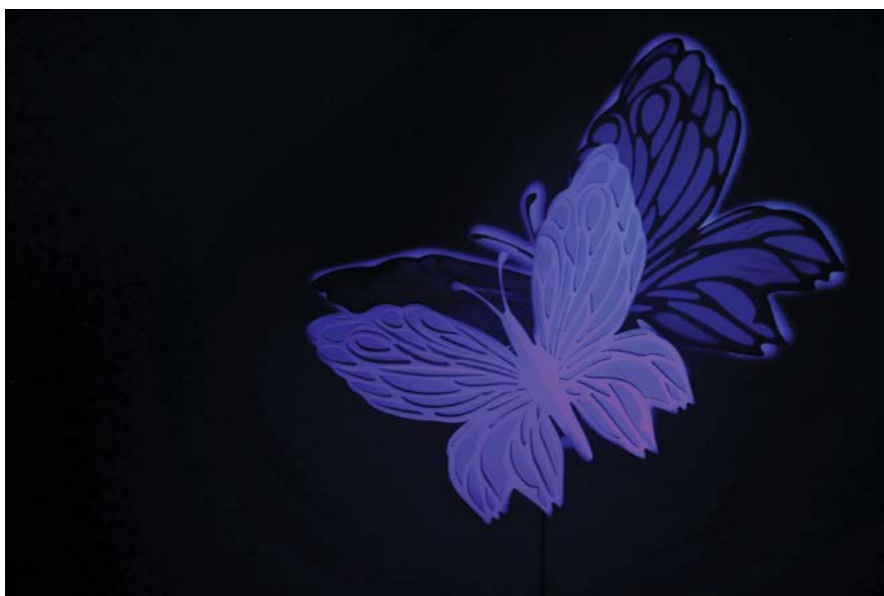
София, 6 октомври 2023 г. Деветият кино-литературен фестивал „Синелибри“ започва под мотото „Метаморфози“. Официалният старт в Зала 1 на НАК е с елегантен музикално-визуален спектакъл, съпроводен с изпълнение на живо на маестро Живко Петров.

Снимка: Благой Кирилов, БТА

Цюрих у нас пристига и филмът „Мария Монтезори: Новата жена“, посветен на знаменитата италианска педагожка, разработила хуманен метод за обучение на деца с физически и умствени дефицити. Оказва се, че жената, която публично е олицетворявала la nouvelle femme, или една модерна и еманципирана жена, за целта е трябвало да плати висока цена – тайно извънбрачно майчинство. Филмът с Жасмин Тринка в главната роля ще бъде представен у нас лично от режисьорката Леа Тодоров, почетен член на журито в конкурса за пълнометражен игрален филм.

„Бели сенки“ по едноименния роман на португалския писател Жозе Кардозо Пуреш – „Алма и Оскар“, е филм за изпепеляващата връзка на величавия художник експресионист Оскар Кокошка с грандамата на виенското общество Алма Малер, която се превръща в негова муза. „Данте“ е със Серджо Кастелито в главната роля, а в комедията „Странност“ Тони Сервилло се превъплъщава в образа на писателя Луиджи Пирандело.

Освен конкурса за пълнометражен игрален филм програмата включва още два конкурса – за документален филм и за късометражен филм по мотиви от литературна творба. „Анселм“ (2023) на Вим Вендерс е номиниран за наградата „Златно око“ от кинофестивала в Кан. Филмът е посветен на Анселм Кифер, един от най-големите съвременни художници и скулптори. „Малкото тъжно момиче“ (2023) на Мона Ашаш с Марион Котияр в главната роля, чиято световна премиера се състоя на кинофестивала в Кан в секцията за специални прожекции. Филмът изследва детството на Карол Ашаш – филмов фотограф

София, 6 октомври 2023 г. Акцент от музикално-визуалния спектакъл, с който започва деветото издание на „Синелибри“. Снимка: Благой Кирилов, БТА

и писател, връзката с майка ѝ – писателката Моник Ланж, и шокиращите факти около малтретирането, на което Карол е била подложена от мъже като писателя Жан Жьоне.

Модулет с документални филми включва също „Умберто Еко: Библиотеката на света“ на реж. Давиде Ферарио, „Между революциите“ на режисьора Влад Петри и „Всичко за Мартин Зутер. Освен истината“ на режисьора Андре Шефер, както и „Ваймар експрес“ на Милена Фучеджиева, чиято премиера е на 8 октомври.

Журито в конкурса за документален филм е от Тонислав Христов – режисьор, сценарист и продуцент на документални и игрални филми, Борислав Колев – сценарист и режисьор на документални филми и знакови телевизионни формати, Биляна Кирилова – автор на късометражни филми. Филмът победител ще бъде обявен на 20 октомври в рамките на официалната церемония по награждаване в Зала 1 на НДК.

Тази година в конкурса за късометражен филм влизат осем

заглавия, пет от които са български. Това са „Океания“ на Стефан Войводов; „Артистът“ на Милко Лазаров (филмът е вдъхновен от разказа „Първа горест“ на Франц Кафка); „Театрален роман(с)“ на Теодора-Косара Попова; „Антракт“ на Мартин Динков; „Книга за хората“ на Владислав Лаков. Останалите три заглавия са португалският филм „Антикварят“, който претворява приказка за Франсишку де Алмейда, „Сценарият“ на Александра Каргалеvsка от Северна Македония и полското предложение „Нарцис“ на Кшищоф Пачевич.

Жури в състав Георги Иванов – сценарист, Дария Симеонова – актриса, и Зорница „Зузи“ Аспарухова – редактор, ще излъчи филма победител.

* * *

Филмовият продуцент, сценарист, публицист, преподавател и председател на Европейската филмова академия Майк Дауни ще представи дебютния си роман в България. Събитието е в

София, 6 октомври 2023 г. Официалното откриване на „Синелибри“ в Зала 1 на НДК.
Снимка: Благой Кирилов, БТА

рамките на кино-литературния фестивал „Синелибри“ и ще се състои на 10 октомври в НАТ-ФИЗ, съобщават организаторите в началото на месеца.

Книгата на Майк Дауни е озаглавена „Златото на Истрия“ и представлява смесица между исторически роман, трилър, кулинарно изкуство, традиции и култура. Действието се развива в адриатическата провинция Истрия в рамките на три епохи – днешното време, римското владичество през първия век от новата ера и партизанската антифашистка война в периода 1943-1945 година. Герои в романа са гладиатори, съвременни контрабандисти, действителни личности и измислени персонажи, които тръгват по следите на „черния диамант“ и „бялата принцеса“ – прочутите редки трюфели, златото на Истрия, разказват издателите от „Колибри“.

Роден през 1959 година, Майк Дауни е ирландско-британски филмов продуцент на над 100 игрални филма, сценарист, писател, публицист, театрален

режисьор, университетски преподавател и активист. Председател е на Европейската филмова академия и почетен председател на Европейската филмова награда LUX на публиката. Съосновател и главен изпълнителен директор е на независимата продуцентска къща Film and Music Entertainment (F&ME) със седалища в Дъблин и Лондон.

Бил е част от десетки международни журита на филмови форуми по целия свят, включително фестивалите в Сараево, Рио де Жанейро, Котбус, Варшава, Истанбул, Монреал, Краков, Загреб и гр. Сред последните филми, продуцирани от Дауни, са „Шарлатан“ (2020) и „Зелена граница“ (2023) на Агнешка Холанд, като последният печели четири награди от кинофестивала във Венеция. Дауни е сценарист и продуцент и на филма „Възходът и падението на другаря Зило“ (2022) на режисьора Фатмир Кочи, част от конкурсната програма на „Синелибри“.

Майк Дауни е удостоен с отличието Офицер на Ордена на Британската империя. През 2022

година университетът „Уорик“ му присъжда почетното звание „Доктор хонорис кауза“ за значителен принос към световното кино.

* * *

За 8 октомври в кино „Люмьер“ е планирана световната премиера на документалния филм „Ваймар експрес“ – изследване, посветено на Европейския писателски съюз и пропагандата за нацистка културна хегемония над Европа от страна на Йозеф Гьобелс, Фани Попова-Мутафова, Кнут Хамсун, Робер Бразийяк. Сценарист и режисьор на филма е Милена Фучеджиева, известна като писател, публицист, сценарист и драматург. Събитието ще се състои в присъствието на екипа на филма и със сътрудничеството на организацията на евреите в България „Шалом“ с наслов „Заедно срещу антисемитизма. Ние помним!“. Филмът е реализиран с подкрепата на Националния филмов център.

На 9 октомври отново в „Люмьер“ е премиерата на „Плитката“ (2023) – разказ за изпитанията, смелостта и надеждата на три жени, живеещи на три континента. Режисьор на лентата, копродукция на Франция, Италия и Канада, е Летисия Коломбани, която е и автор на едноименния бестселър, преведен на 40 езика. Прожекцията ще бъде последвана от дискусия „Запази надежда“, или вечер, посветена на борбата с рака на гърдата в сътрудничество с МБАЛ „Надежда“.

В Дома на киното ще бъде прожекцията на „Възходът и падението на другаря Зило“ (2022) в присъствието на режисьора Фатмир Кочи. Филмът е черна комедия, адаптация по романа на албанския майстор на сати-

рата Дритеро Аголи, и разкрива прозренията на другаря Зило, тираничен бюрократ от 70-те, за културата на пролетариата. „Възходът и падението на другаря Зило“ е може би най-известната и приветствана от критиката творба на Аголи, създадена през 1972-ра по време на комунистическия режим в Албания. След прожекцията зрителите ще имат възможност да задават въпроси и да вземат автограф от режисьора и от Майк Дауни, който е сценарист и продуцент на филма.

На 7 октомври в кино „Одеон“ ще бъде излъчена хипнотичната научнофантастична мелодрама „Звярът“ на режисьора Бертран Бонело. Филмът е адаптация на повестта „Звярът в джунглата“ от Хенри Джеймс – разказ за съдбата, полчибите, любовта и самотата. Винаги безупречната Леа Сейду и магнетичният Джордж Маккей играят двама влюбени, които се срещат отново и отново във времето и пространството, докато не надвисва катастрофа.

На 14 октомври в „Люмиер“ е предпремиерната прожекция на „Убийците на цветната луна“. Книгата, тласнала Мартин Скорсезе да вдъхне живот на този грандиозен проект, е „Убийците от Оклахома и раждането на ФБР“ на Дейвид Гран. Микс от криминална грама, исторически епос и уестърн, филмът с Леонардо ди Каприо и Робърт де Ниро в главните роли разказва за племето осейдж в щата Оклахома, САЩ, на което петролът носи огромно богатство през 20-те години на ХХ век. В резултат на това започва един от най-мрачните и травматични периоди в американската история, известен като „Големият терор“.

София, 11 октомври 2023 г. Премиерата на филма „Да бъдеш Христо Пимпирев“ се провежда в столичното кино „Одеон“ в рамките на кино-литературния фестивал „Синелибри“.

Снимка: Благой Кирилов, БТА

Италианско-белгийската грама „Редът на времето“, чиято световна премиера е на кинофестивала във Венеция, е първият изгрян филм от двайсет години насам на световноизвестната режисьорка Лилиана Кавани, която в началото на годината навърши 90 години. Филмът разказва за неколцина приятели, които се събират на парти по случай рожден ден във вила на брега на морето, но скоро разбират, че до няколко часа може да настъпи краят на света. Кавани написва сценария на филма с Паоло Костела и в сътрудничество с италианския физик Карло Ровели (известен с примковата квантова теория за гравитацията), чиито книги са международни бестселъри.

Почитателите на стилистиката на Франсоа Озон не бива да пропускат най-новия му филм – „Престъплението е мое“, събрал едни от най-талантливите френски актьори, представители на четири поколения. Тази криминална комедия с привкус на фарс и елементи на социална критика е свободна адаптация на пиесата „Моето престъпление“

от Жорж Бер и Луи Верной. Премиерата е на 7 октомври във Френския институт.

Сред най-ярките акценти в програмата е комедийният романс „Господин Блейк на вашите услуги!“, адаптация на бестселъра на Жил Лъогардиние „Напълно побъркан“, от който са продадени повече от един милион екземпляра във Франция. Вече в ролята на режисьор Жил Лъогардиние събира на екрана Фани Ардан и Джон Малкович – за първи път след съвместното им участие в „Казанова вариации“ от 2015 г. Малкович изпълнява ролята на Андрю Блейк – наскоро овдовял британски бизнесмен, който решава да загърби бизнеса си и да започне работа като иконом в западащо имение в Северна Франция.

Мелодрамата „Сигони в Япония“ е с Изабел Юпер в главната роля. Филмът разказва за приключенията на френската писателка Сигони Персевал в Киото. Докато представя новата си книга в неизбежната компания на своя японски издател, героинята ще се опита да заглуши призраците от миналото и

София, 11 октомври 2023 г. Преди премиерата на филма „Да бъдеш Христо Пимпирев“ самият проф. Пимпирев раздава автографи на почитатели върху книгата си „Атлантическият стопаджия“. Снимка: Благой Кирилов, БТА

да изпита отново тръпката на любовта.

* * *

„Това е каузата на „Синелибри“ – да разказва литературата през киното, което я презгръща и преобразява“, казва Жаклин Вагенцайн, създател, президент, артистичен директор и селекционер на кино-литературния фестивал, на откриването на деветото издание на 6 октомври в Зала 1 на НДК. „За нас, ако литературата е хляб, киното е вино за фантазията, а с хубавото вино идва и хубавото настроение“, казва още тя и цитира думите на Бекет: „Първо танцувай. После мисли!“

„Гледката на пълната Зала 1 е изключително вдъхновяваща и за нас е наистина доказателство, че полетът на изкуството не може да бъде прекъснен“, казва Жаклин Вагенцайн.

Тя почита паметта на кино-критика и селекционер Владимир Трифонов (1973-2023): „Преди 10 години, когато се роди идеята за „Синелибри“, тя се случи някак на шега и шегата беше между

мен и Владимир Трифонов, който днес изпратихме по неговия път към вечността. Тази зала беше като негов уютен дом. Затова нека всички, които го познавахме, обичахме и имахме удоволствието да работим с него, си спомним днес за него.“

Деветият международен кино-литературен фестивал се провежда под мотото „Метаморфози“, препратка към прочутата новела на Франц Кафка и по повод 140-годишнината от рождението на един от най-големите писатели на XX век, припомня Жаклин Вагенцайн.

„Името му е символ на граматичния антагонизъм между копнежите на духа и абсурдите на живота. И все пак отчуждението и самотата винаги са подправени с нотка хумор, имащ дива комичност. Защото в най-голямата злочестина се таи надежда, и всяко общество има възможности за преображение. Това е смисълът на изкуството – да тласка човека към човека, да буди страст към себепознание, да разширява хоризонтите на духа“, казва още Жаклин Вагенцайн.

Фестивалът е открит с филма „Клети създания“ на режисьора Йоргос Лантимос. „Имаме възможност да видим този филм в България след представянето му във Венеция, където взе „Златен лъв“, и няколко месеца преди американската му премиера – отбелязва Жаклин Вагенцайн. – Затова мерките за сигурност тази вечер ще са изключително засилени от гледна точка на борбата с пиратството. Изключително много се надяваме да няма зрители, които ще се изкушат да заснемат филма. Защото, както на шега си говорихме, може да ги сполети участта на банковия чиновник от „Процесът“ на Кафка. Знаем, че зрителите на „Синелибри“ изключително много уважават авторското право, затова ще ви помоля, ако може, да не ползвате телефоните си в рамките на прожекцията“, казва още Вагенцайн.

* * *

„Итало Калвино е най-добрият съвременен разказвач на Италия, през последните 50 години няма аналог“, казва преводачът Сава Славчев, модератор на дискусиата „Писателят, който играе с жанровете, стила, началата“, част от програмата за 100-годишнината от рождението на италианския писател. Събитието се провежда на 15 октомври в „Каза либри“. То е в рамките на есенното издание на „Литературни срещи“, което се реализира в партньорство със „Синелибри“ и със съдействието на Италианския културен институт в София.

В дискусиата участват литературната теоретичка Ани Бурова и писателят, преводач и доктор по философия Валентин Калинов.

София, 11 октомври 2023 г. Част от публиката на премиерата на филма „Да бъдеш Христо Пилтирев“. Снимка: Благой Кирилов, БТА

Според Калинов Итамо Калвино е символ на един нов тип писане на проза. Тя е необикновена – предрешава се като класическа и разказваческа проза, но заг нея се обаждат или проработват механизми, които са антикласически и които ние можем да определим, използвайки термина „постмодерни“ – казва Валентин Калинов. – Това са определени механизми, които възприемат някои основни точки на разлом в отношението между езика и света. Това са ориентири, които са концептуални и които препращат към определена стратегия за това езикът да се използва като начин, като средство за опознаване на света“, уточнява философът.

„Калвино не е случаен писател – подчертава Валентин Калинов. – Калвино създава литература с

ясното съзнание какво трябва да бъде литературата за него. Това не е случайна, не е контингентна литература, това не е литература, появила се между другото“, коментира още той.

Според Сава Славчев основната задача, която Калвино сякаш си поставя във всяко нещо, което пише, е неговото желание за опознаване – на света, на себе си, на отношенията, на съпоставянето с другия и т.н. „Каквото и да пише Калвино, то е различно – всяка книга е различна от другата“, смята преводачът. Според него именно това е обединяващото и общото между всички книги на Калвино – че те са различни, а нишката, която води през всичките книжки е, че те са опит за опознаване на света и на себе си.

„Навсякъде при него присъст-

ва иронията – подчертава преводачът. – Калвино е човекът, който успява да естетизира баналното като ключ за екзистенциалното“, допълва Славчев.

Според Ани Бурова при всички големи писатели, колкото и да са свързани с определено литературно течение, винаги надделява личният почерк и отпечатък. „Калвино наистина притежава разнообразие, което е изключително рядко срещано. Рядко имаме писатели, които да успяват по толкова органичен начин вътре в собственото си творчество да изглеждат толкова различни“, казва тя. По думите ѝ тези различия обаче не са толкова големи, понеже има неща, които свързват всичките му книги. „Едното е неговата способност да разказва, да създава повествование“, казва Бурова. Другото

според нея е, че при Калвино има страст и интерес към системата, към литературния модел.

„Калвино не може да бъде све-ден само до някакво определение. Ако трябва да го определим все пак, принадлежността му към постмодернизма, разбира се, е очевидна – посочва литературната теоретичка. – Трябва да кажем и друго – Калвино просто е от тези писатели, за които самата литература е много интересна като зародиш на други литературни творби“, допълва тя.

Събитието в чест на 100 години от рождението на италианския писател Итало Калвино стартира с пърформанс, носещ името „Господин Паломар“. В ролята на г-н Паломар участва актьорът Александър Тонев. Той влиза в образа на едноименния герой под звуците на пиано, изсвирени от Инес Симеонова. Режисьор на спектакъла е Валерия Вълчева.

Вечерта продължава с четене на авторски текстове, вдъхновени от романа „Ако пътник в зимна нощ“ на Итало Калвино. Модератор на събитието е писателката Гергана Гълъбова, а свои произведения четат Валентин Калинов, Поли Муканова, Екатерина Григорова и Тодор П. Тодоров. Яна Букова се включва онлайн със свой разказ.

БТА припомня, че Итало Калвино е роден на 15 октомври 1923 година в Сантяго де лас Вегас, Куба, но когато е на две години родителите му се връщат в Италия и той отраства в Сан Ремо. През 1941-ва Калвино започва да следва агрономия в Торинския университет, но вече се интересува и от литература – пише разкази, поезия и текстове за театър. След края на Втората световна война се запис-

ва в литературния факултет на университета, където през 1947-а се дипломира с магистърски труд върху Джоузеф Конрад. След това Калвино започва да работи в издателската сфера и сътрудничи като журналист на различни вестници.

През 1964 година писателят е в Париж, където се свързва с литературния авангард и става член на литературната група „Улипо“ – „Работилницата за потенциална литература“. Там се запознава с автори като Ролан Барт и Реймон Кьоно. Това го вдъхновява да започне да експериментира с литературните форми, което се отразява благоприятно върху успеха му.

Итало Калвино умира на 19 септември 1985-а на 61-годишна възраст.

Разнообразното му творчество е добре познато в България с произведения като „Баронът по дърветата“, „Несъществуващият рицар“, „Разполовеният виконт“, „Космически комеди“, „Марковалдо, или сезоните в града“, „Невидимите градове“, „Ако пътник в зимна нощ“, „Паломар“ и „Американски лекции: шест предложения за новото хилядолетие“.

* * *

„Хората са ужасни и това го виждаме всеки ден, но аз ги обичам въпреки всичко“, казва през октомври пред БТА американският актьор Уилям Болдуин. Той е в България в качеството си на председател на журито в основния конкурс на деветото издание на кино-литературния фестивал „Синелибри“.

Според него публиката в Европа е различна от тази в САЩ. „Американските зрители търсят най-горещото, най-актуал-

ното в момента и нямат спомен какво се е случило преди това, а в Европа почитателите на киното ценят повече същността на работата ти“, казва актьорът.

По думите му не е задължително всяка публична личност да изразява мнението си по теми, които не са свързани с изкуство. „Но ако решиш да го направиш, трябва да го правиш с отговорност и да се надяваме – конструктивно и по позитивен начин“, посочва той.

На въпроса какви са впечатленията му от филмите, които е видял в програмата на „Синелибри“, актьорът заявява: „Има два типа филми – добри и много добри. Така че нивото на конкурсната програма е много добро. Има може би три филма, които може да спечелят голямата награда, ако се съди по дискусията сред журито. И има още два филма, които също са много добри като продуционен дизайн, режисура, костюми, касинг, актьорска игра, сценарий, операторско майсторство, осветление... Някои от темите са срещани и преди в киното, при други си казваш: „Еха, това беше красиво“. И част от причината да е красиво е, защото е оригинално, много различно. Така че имаше от всичко.“

„Моите любими филми са поне десет – споделя творецът в отговор на друг въпрос. – Ако трябва да избера сред тях, това ще е един филм, който Марлон Брандо засне през 50-те години на миналия век. Във феноменалния каст са Ева Мари Сейнт, Карл Молдън, Род Стайгър и Лиъ Джей Коб. Режисьор е Елия Казан. Филмът се казва On the Waterfront и ми носи различно преживяване, защото съм израснал около този свят“, казва Болдуин. По думите му Карло Гам-

бино от престъпната фамилия Гамбино е живял в неговия роден град, на една миля от къщата му. „Имаше хора в престъпното семейство Гамбино, които бяха наемни убийци. Те бяха и бащи на мои приятели. Но когато съм бил ученик, не съм знаел за това“, разказва актьорът. По думите му този филм – *On the Waterfront*, за профсъюзите, организираната престъпност и сините якички, които са работили с пристанищните работници на пристанището на Ню Йорк и на брега на Джърси, се развива в онзи свят. „Това е нещо, което наистина резонира в мен, защото това е поколението на баща ми и на дядо ми. Това беше техният живот, така че е много силно и значимо за мен. Ако бях на остров и трябваше да гледам само един филм отново и отново, предполагам, че това щеше да бъде този“, споделя Болдуин.

„Никога не съм учил за актьор“, споделя актьорът и допълва, че когато е във втората си година в колежа и мисли, че ще учи право, брат му се прехвърля в Нюйоркския университет да учи актьорско майсторство за една година. „Попадна в сапунена опера, започнахме да го гледаме по телевизията и всички смятаха, че това е голяма работа“, казва Болдуин. Той разказва още, че когато отива да види брат си, се запознава с приятелите му от шоубизнеса. „Някои от тях бяха известни и красиви, имаше сценаристи, режисьори, продуценти и всички бяха много, много интересни. Най-умните хора не са в Холивуд, но въпреки това има много умни, креативни, интересни и будни хора. В същото време са доста разбити, травмирани и нефункционални. Когато събереш тези хора в една стая, все едно си събрал закуп

двойници на Шон Пен“, казва той.

Болдуин посочва, че е бил привлечен от тези хора и когато е видял брат си по телевизията, решава, че „щом той може, мога и аз“. „Тогава отложих правото и започнах да посещавам курсове по актьорско майсторство в Ню Йорк. Беше магично. Започнах да ходя и на други курсове“, разказва актьорът.

* * *

Уилям Болдуин ще снима филм в България. Това обявява Жаклин Вагенщайн на пресконференция в БТА на 20 октомври.

Предстоят два снимачни дни с режисьора и продуцент Андри Делиана. „Бил съм и преди в България и съм приятел на фестивала, на Жаклин и на всички, които организират фестивала“, казва той. Му *Mother Is a Cosmonaut* се казва продукцията, в която освен Болдуин участва и Бруно Розато – канадски продуцент и кастинг-режисьор. И двамата са в журито на „Синелибри“. „Това е филм за живота преди 90-те години на миналия век и сътресенията, които се случват тогава, особено в бившите социалистически страни“, обяснява Делиана.

БТА да издаде брой на списание ЛИК, изцяло посветен на следващото десето юбилейно издание на „Синелибри“, предлага генералният директор на БТА Кирил Вълчев. Идеята е приета и подкрепена от Жаклин Вагенщайн, която признава, че за нея това е страхотна изненада.

„Никога преди не съм бил в София. Напоследък работих много в региона. Работих в Румъния, в Белград, Прищина, Тирана, Гърция. След края на пандемията доста пъти посещавах Балкани-

те. Харесва ми да работя тук, харесват ми хората, историята, културата, храната – казва Уилям Болдуин. – Плашещо е колко невероятна е конкурсната програма на фестивала. Вчера обсъждахме и имаше един филм, който за малко не стана първи. И след това – пет или шест филма, които също бяха много отличителни“, казва още той.

„Винаги съм бил очарован от това колко много хората от този регион и специално – София, ценят киното, театъра и изкуствата. За толкова малка страна да има толкова голямо присъствие в съответните изкуства е много впечатляващо. Този фестивал е на световно ниво. Бил съм в 30 страни за фестивали, това определено е един от най-организираните. Можеш да видиш уважението, любовта към изкуството“, коментира Бруно Розато.

„Положителното, когато си жури, е, че гледаш много кино и си привилегирован специално на теб да изпратят филма. Лошото нещо е, че това не е спорт. Винаги съм мразил състезателния характер и това се доказва точно на дискусията вчера. Аз имах щастието моят първи филм почти да съвпадне с избора на другите“, казва Иван Бърнев. Българският представител в журито акцентира и върху достойното по думите му участие на българския филм „Чума“ в състезателната програма. „В журито сме много различни хора – актьори, режисьор, кастинг-директор, от различни светове сме. И аз си казах: „Сега тук ще стане пълно меле, като се съберем!“ В един момент се оказва, че хубавото кино си е хубаво кино – коментира Бърнев. – Аз съм може би единственият, който имаше шанса да види и

Варна, 29 октомври 2023 г. С филма „Анселм“ на Вим Вендерс е закрито Варненското издание на „Синелибри“. Организаторката Юлия Петкова съобщава, че няколко филма от програмата вече са в разпространение в салоните заради големия зрителски интерес.

Снимка: Валентина Добринчева, БТА

други филми освен състезателната селекция, защото живея тук. Има и много други прекрасни филми извън състезателната програма. Това, което гледах, много ми хареса“, допълва той.

„Бях много благодарна на Жаклин за възможността да съм тук като член на международното жури, да мога да направя моя пърформанс и да представя първия си пълнометражен филм. За мен е част да съм в София – не само като гъщеря на баща си, но и като себе си в ролята на режисьор“, казва Леа Тодоров. Дъщерята на френския философ, литературовед, лингвист, критик и писател с български корени също е в журито на „Синелибри“. „За мен беше удоволствие като гъщеря на двама писатели и като режисьор да гледам филми, които са адаптации по литературни произведения. Беше много вълнуващо упражнение да видя как филмовите създатели превръщат думите в образи. Истина е, че имахме дълга дискусия за филмите, тъй като бяха много различни. Някои от тях бяха много очарователни. За мен беше удоволствие да ги гледам и да ги дискутирам с толкова стра-

хотно жури“, казва още Тодоров.

„Българският език звучи страхотно. аз съм от Каталуния, Барселона, и българският език ми напомня на каталан. Имате страхотна страна. Градът е чудесен, хората са много мили. За мен е чест да съм част от това международно жури заедно с Уилям, Бруно, Леа и Иван. Видяхме десет филма от състезателната програма и всички те са много добри“, казва Карла Нието, също член на журито.

* * *

Испанската 140-минутна грама „Една любов“ печели голямата награда за майсторска литературна адаптация в конкурса за пълнометражен игрален филм на „Синелибри“. Фаворитът на журито е обявен на 20 октомври от неговия председател Уилям Болдуин.

Режисьор е Изабел Койшет, която е и автор на сценария заедно с Лора Фереро и Сара Меса. В ролите са Лайа Коста, Ингрид Гарсия Йонсон, Уго Силва, Луис Бермехо, Франческо Карил.

Наградата е приета на церемония в Зала 1 на НДК от испан-

ския посланик у нас Алехандро Поланко Мата. Той благодари за прекрасната организация на фестивала и на журито. „За нас тази награда представлява нещо изключително важно. Ние, всички испанци тук, сме много щастливи, това за нас е чест“, казва посланикът.

Историята на филма е свързана с избягала от стресуващия живот в града 30-годишна Нат, която се спотаива в малкото селце Ла Ескапа в най-дълбоката испанска провинция. В порутена селска къща в компанията на бездомно куче младата жена ще се опита да върне живота си в релси. След като се справя с враждебността на хазяина си и с недоверието на местните жители, Нат се сблъсква с обезпокоително предложение от страна на своя съсед Андреас. Тази странна среща ще порожи страст, която напълно ще погълне Нат и ще я накара да се запита коя е истинската ѝ същност.

„Една любов“ е поразителен разказ за екзистенциалните съмнения и преобразяващата сила на плътското желание, за подриятната природа на половите роли и убежденията, свързани с тях. Под напора на страстта главната героиня ще потърси отговор на редица въпроси и ще преосмисли живота си“, пише критиката. Лентата, създадена през тази година, има номинация за най-добър филм от кинофестивала в Сан Себастиан (2023).

Тази година за втори път на „Синелибри“ има и конкурс за най-добър документален филм. Наградата е за „Анселм“ (2023) на Вим Вендерс, номиниран за наградата „Златно око“ от кинофестивала в Кан (2023). Филмът е посветен на Анселм Кифер, един от най-големите съвременни художници и скулптори.

Публиката на „Синелибри“ заема местата си преди прожекцията

„Няма начин да го опиша. Не позволява тълкувания... Той е човек, който не се страхува да рисува нищо. Той може да рисува Вселената, може да рисува математически формули, може да рисува история, може да рисува митове, биология, алхимия. Той не се страхува от каквото и да е човешко знание, всичко може да превърне в живопис или скулптура“, казва Вим Вендерс за филма си. Той е и сценарист на лентата с участието на Анселм Кифер, Даниел Кифер, Антон Вендерс.

* * *

Канадският кастинг-директор Бруно Розато се среща със студенти в НАТФИЗ, съобщават от академията на 23 октомври. Той е разговарял с младите актьори и е споделил тайни „от кухнята“ по организирането и подготовката на кастингите в Холивуд.

Гостът е в България като част от журито на кино-литератур-

ния фестивал „Синелибри“.

На срещата са присъствали над 50 студенти по актьорство за драматичен, куклен и танцов театър.

От НАТФИЗ обобщават петте практични съвета на Розато: 1. Работете без пари винаги когато имате възможност да създадете полезни контакти. 2. Водете си личен и професионален дневник – записвайте всяко чувство и емоция, споходили ви през деня, и какво е било поведението ви в този момент. 3. Самонаблюдавайте се и анализирайте в детайли всяко ваше движение в ключови ситуации – ще ви бъде много полезно, когато трябва да пресъздадете някоя типична сцена пред камерата. 4. Създайте си професионално портфолио с множество качествени видеа и снимки, които да ви представят в различна светлина и в различни образи. Съберете си екип от съмишленици и си създайте общ сайт, в който да се презентират актьори, режи-

сьори, продуценти, сценаристи, рекламни агенти. 5. Бъдете активната страна, не чакайте да бъдете поканени на кастинг, търсете сами възможности за ценни контакти с компании, телевизици, продуцентски къщи.

Срещата в НАТФИЗ е била по покана и идея на Искра Ангелова, актриса и журналист, уточняват от НАТФИЗ.

Бруно Розато е роден през 1972 година в Квебек, Канада. Учи филмова и телевизионна продукция в университета в Монреал. Започва кариерата си в развлекателната индустрия в края на 90-те години като кастинг асистент в телевизионни предавания и филми. По-късно започва да се изявява като кастинг-режисьор и продуцент. Работил е по филми като „Завръщането“ (2015), „Игра на кодове“ (2014), „Теорията на всичко“ (2014). Известен е с кинопродукциите „Мизантроп: да хванеш убиец“ (2023), „Фрагменти от живота на една жена“ (2020) с Ванеса

Кърби, чието филигранно превъплъщение получи номинация за „Оскар“, „Цел номер едно“ (2020) с Джош Хартнет и Антоан Оливие Пилон, „Мафия Инс.“ (2019) – криминална драма със Серджо Кастелито, адаптация на едноименния бестселър на Андре Сегило и Андре Ноел; „Самопризнанията на един опасен ум“ (2002), адаптация на култовите мемоари на импресариото Чък Барис, в които той претендира, че е бил част от ЦРУ; „Усмиряване“ (2005), мистериозна фентъзи драма с Ейдриън Броуди, Кийра Найтли и Даниел Крейг, „Смъртоносен инстинкт“ (2008) – биографичен криминален екшън с Венсан Касел.

Розато е асоцииран продуцент на „Бижутата на Солтънско море“ – документална продукция на екологична тематика със сценарист и режисьор Стивън Витали. Филмът получава над 40 награди и отличия, включително награда за най-добър продуцент за 2021 година от Световния филмов фестивал в Кан, награда от декември 2021 година за най-добър пълнометражен документален филм на Парижките филмови награди, награда за най-добър пълнометражен документален филм за 2021 година от Международния филмов фестивал в Лулео, награда за най-добър пълнометражен документален филм от филмовия фестивал в Истанбул през 2021 година; награда PIMFF за най-добър пълнометражен документален филм за 2021 година от Международния филмов фестивал в Прага, три отличия от международния филмов фестивал „Природа без граници“.

Бруно Розато има номинация и за награда Genie – за най-добър филм за 2010 година за филмовата драма „Три сезона“, режиси-

рана от Джим Донован.

* * *

„Ваймар експрес“ не призовава към канцелиране, към изтриване. Той призовава да се знае истината за всеки, който е правил сериозни политически грешки в каквато и да е тоталитарна посока“, казва пред БТА през октомври режисьорката на документалния филм Милена Фучеджиева.

„Ваймар експрес“ е изследване, свързано с учредяването на Европейския писателски съюз, който да служи с цел разпространение на нацистка пропаганда. Идеята е на Йозеф Гьобелс, като за целта през 1941 година във Ваймар са поканени писатели от 17 страни. Сред авторите, които отиват на това пътуване, са норвежкият писател Кнут Хамсун, френският писател Робер Бразийяк и българската писателка Фани Попова-Мутафова. Тя е единствената българка и единствената жена, която участва в едномесечното пътуване в Германия и Австрия, за да стане съчредител на Европейския писателски съюз“, посочват от екипа на филма.

„Казва се, че филмът съсипе Фани Попова-Мутафова. Не. Аз не я съсипвам. Тя е част от разказа. Това е един много по-голям разказ от този за нея и нейния живот“, разказва Милена Фучеджиева. По думите ѝ никога писател и нито една книга не бива да бъдат забранявани. Вместо това те трябва да бъдат изучавани, „за да се разбере сложността на човешката природа“. „Аз никого не съм обругавала, просто съм изложила една истина, за която не желаят да се говори“, каза Фучеджиева.

„Първите отзиви за филма

(„Ваймар експрес“ – бел. р.) на тези, които са го гледали, са отлични. С хората, които го гледаха на срещите в Пловдив, Бургас и Варна, имахме страхотни разговори след това. Хората са възхитени от филма. Някои са шокирани, защото всички, които са дошли да гледат филма, обичат Фани Попова-Мутафова като писателка“, коментира Милена Фучеджиева.

* * *

Няколко филма от програмата на деветия кино-литературен фестивал „Синелибри“ ще бъдат разпространени на голям екран у нас. Това съобщава на 30 октомври при закриването на варненското издание на форума организаторката Юлия Петкова. Те са избрани на база зрителския интерес и ще бъдат в програмата на кинозалоните от 3 ноември.

Това са „Престъплението е мое“ на френския режисьор Франсоа Озон и филмът с Джон Малкович и Фани Ардан „Господин Блейк на вашите услуги!“ по романа „Напълно побъркан!“ от Жил Льогардиние. След 1 декември зрителите ще могат да гледат още две френски заглавия – „Само ние двамата“ на режисьорката Валери Донзели, както и „Страсти в кухнята“ на Тран Ан Хунг с Жулиет Бинош и Беноа Мажимел, носител на наградата за режисура от тазгодишния кинофестивал в Кан.

Юлия Петкова припомня, че вече е в разпространение и българският филм „Ваймар експрес“ с режисьор и сценарист Милена Фучеджиева.

Варненското издание на „Синелибри“ е закрито с документалния филм „Анселм“ на Вим Вендерс.

Юбилейното десето издание на „Синелибри“, прочетено през новините на БТА

Юбилейното десето издание на кино-литературния фестивал „Синелибри“, което се провежда през тази година, също присъства в емисиите на Българската телеграфна агенция. В следващите няколко страници сме подбрали акценти от новините за културния форум, публикувани в БТА през 2024 година.

София, 10 октомври 2024 г. Тържествената церемония по откриване на Международния кино-литературен фестивал „Синелибри“ в Зала 1 на НДК. Снимка: Благой Кирилов, БТА

„Поезия безкрай“ е мотото на „Синелибри“ тази година, съобщават организаторите на кино-литературния фестивал, чието десето издание ще се проведе от 10 октомври до 3 ноември.

Амбициран да покаже най-новите кинематографични шедеври, окрилени от необозримия свят на литературата, този единствен по рода си филмов форум, който вече има предана публика от всички възрасти, ще се протече паралелно в София, Пловдив, Варна, Бургас, Велико Търново, Габрово и Стара Загора.

Официалната визия, вдъхновена от богатия идейно-тематичен и художествен заряд на програмата и генерирана с помощта на изкуствен интелект, е продукт на оригиналната дизайнска дарба и свежите идеи на Радослава Боор.

„С мотото „Поезия безкрай“ фестивалът отдава почит на корифеите на поетическото изкуство, на които дължим незабравими трепети и полети на духа. Достатъчно е да споменем най-великия френски поет от епохата на Ренесанса – Пиер дьо Ронсар, роден преди 500 години и провъзгласен от съвременни-

ците си за „Принц на поетите“, прочутия чилийски поет и Нобелов лауреат Пабло Неруда, роден преди 120 години, безсмъртния мексикански поет, есеист и Нобелов лауреат Октавио Пас, от чието рождение се навършват 110 години, гениалния ирландски граматург и поет Оскар Уайлд, роден преди 170 години, екстравагантния Джордж Байрон, отлетял преждевременно от този свят преди две столетия... През 2024 година отбелязваме и 120 години от рождението на българския поет и преводач Атанас Далчев – творец ерудит, неподатлив на конюнктурни

влиания“, разказват организаторите.

„Тази година в контекста на един все по-безутешен свят търсим упование в поезията. В поезията, тъждествена с пияния кораб на Артюр Рембо, комуто се привиждат щастливи и вгълбени удавници, но и в поезията като съпротива срещу еднообразието и крехкостта на живота, като „отдох за окованата фантазия“. Най-вече в поезията като необаяност и свобода, за която толкова жадуваше Пол Верлен – поетът „невинен като птиците“ (както го виждаше Борхес), от чието рождение тази година се навършват 180 години“, допълват от екипа на фестивала.

„Синелибри“ през 2024 година празнува пропускливостта между поезията и съня, изкуството и живота, духовното и материалното, надеждата и отчаянието. Затова и фигурата в центъра на изображението, своеобразно сърце от протегнати ръце и длани, прилично на разлистена книга, символизира неизтощимия човешки порив. Чувството за общност и споделеност окриляват надеждата за едно по-хармонично бъдеще. Тук е кодирано убеждението, че единството извира от многообразието, от примиряването на различията помежду ни. Че пламъчето на живота, любовта, мирът са невъзможни без приемане на другостта, в която се съдържа толкова много красота, стига да имаш очи за нея. Поезията няма граници, защото човешките пориви и възжеления са безкрайни, а те намират своя синтез в изкуството.

„Мотото „Поезия безкрай“ е референция и към едноименния филм на Алехандро Ходоровски, същински киночародей, чиито

сюрреалистични откровения пленяват или отблъскват, но никога не оставят зрителя безразличен. А крилете във фигурата са недвусмислена препратка към знаковата творба на Вим Вендерс „Криле на желанието“. Защото в основата на всяко изкуство, на всеки филм, поема или спектакъл стои желанието. Препратката към филма на Вендерс е и възможно най-поетичното метафорично напомняне за 35-ата годишнина от падането на Берлинската стена и рухването на едни илюзии, заменени с други. И тъй като в настоящия исторически момент по-често се говори за оръжия, отколкото за поезия, няма как да не отбележим 100-годишния юбилей на Труман Капоти, който твърди, че „когато оръжията замлъкнат, музите се чуват“, разказват организаторите.

* * *

„Синелибри“ организира на 26 и 27 октомври световен форум на литературните адаптации за голям екран, съобщават през юли от екипа на международния кино-литературен фестивал, чието десето издание предстои. ВОВ (Based-On-Books – основан на книгите) е кинофорум за срещи и обмен на високо ниво, предназначен да обедини институционални, творчески и икономически агенти в сферата на адаптациите. ВОВ е замислен като основен хъб за професионалисти от целия свят, които желаят да разработват филмови проекти на литературна основа.

„Нашата визия е както да обслужваме текущите потребности на този сектор, така и да изграждаме бъдещето му. Адресиран към филмови професионалисти, ВОВ ще дебатира важни

теми в два последователни дни в рамките на „Синелибри“ – ежегодно събитие с изключителен творчески заряд, вдъхновено от взаимодействието на киното и литературата“, посочват от фестивала.

ВОВ е кръстосан проект, който запълва огромна ниша в международното сътрудничество в областта на литературата и киното, създавайки международен пазар за екранизиране на книги с разнообразна стилистика и жанрова специфика, създадени през различни епохи в различни части на света. В контекста на глобалното развитие на онлайн форматите и нарастващото търсене на висококачествено съдържание на международно ниво възниква необходимост от платформа, където автори на литературно съдържание могат да представят своите произведения на продуцентите, а участниците във филмовата индустрия да се информират и да се специализират конкретно в областта на адаптациите.

„Освен множеството видни световни панелисти, които ще разискват актуални теми от сферата на адаптациите и ще споделят опит и знания, тази година ВОВ ще хвърли светлина върху най-малко десет внимателно подбрани и завладяващи литературни произведения в качеството им на предизвикателство и вдъхновение за смислени филмови проекти“, посочват организаторите.

Програмата включва панелисти от България, Франция, Англия, Германия, САЩ, Шотландия, Норвегия, Чехия, Гърция, представители на финансиращи институции, платформи, търговски и продуцентски компании, писатели, режисьори, сценаристи, актьори, журналисти,

София, 25 октомври 2024 г. Главният редактор на списание ЛИК доц. Георги Лозанов и директорът на „Синелибри“ Жаклин Вагенцайн на пресконференция в Националния пресклуб на БТА. Снимка: Никола Узунов, БТА

фестивални селекционери и групи. Разискваните теми засягат всички аспекти на пресъздаването на книги на голям екран: от творческия процес през практиките и тенденциите до реализацията, финансирането и пласирането на пазара.

През август организаторите представят участници, които вече са потвърдили своето присъствие. Сред тях са:

Ханка Кастелцова, вицепрезидент на Мах (Европа) за документални филми. Тя е продуцент, режисьор и сценарист. Дава тласък на реализацията на значими продукции на НВО, номинирани за награди, в това число „Колектив“ на Александър Нанану и „Аполония, Аполония“ на Леа Глоб.

Джулиан Фригман, един от най-почитаните, активни и продуктивни британски агенти на писатели и сценаристи, сътрудник на Лондонския фестивал на сценаристите и двигател за създаването на множество успешни екранизации от 70-те години до днес.

Изабел Фаубел, многогодишен продуцент, консултант, един от най-търсените участници

във форуми за развитие на филмови проекти. Деен участник е в програмата Shoot the Book! в Кан, посветена на тънкостите при създаването на адаптиран сценарий по книга.

Янис Палавос, програматор на Международния филмов фестивал в Солун, оригинален разказвач, автор на два сборника с разкази, преводач на Уилям Фокнър и Джек Лондон. За сборника „Шега“, преведен и на български език, е удостоен с Държавната награда за разказ в Гърция.

Нидерландският режисьор Миша Пекел ще разкаже за иновативния си проект Inside of Our Lives, чиято дълбоко емоционална история е вдъхновена от романа „Граница“ на Канка Касабова. Филмът ще има официална премиера в рамките на „Синелибри“.

Доктор Костас Констандинидес е представител на журналистическата програма на Кипърския университет, автор на книги и статии в сферата на адаптацията, артистичен директор на ежегодния международен фестивал „Кипърски филмови дни“.

Във форума ще се включи и ки-

ножурналистът Давиде Абатешиани (Cineuropa, Variety), приветстван на най-престижните филмови фестивали в Европа.

Сред панелистите от български произход, чиито постижения в международния филмов бизнес са всепризнати, се нареждат Мартин Петров – преподавател, консултант и създател на фестивала WoFF: World of Film International Festival, и Елизабет Корманова – продуцент и адвокат, част от мениджмънта екипа на компанията „Рокет Сайънс“ в Лондон, известна с продукция като „Престъпления от бъдещето“ на Дейвид Кроненбърг, „Май, декември“ на Тод Хейнс и „Стажантът“ на Али Абаси и Мария Бакалова.

Опит в работата с копродукции в България ще споделят директорът на „Синелибри“ Жаклин Вагенцайн, директорът на Националния филмов център Петър Тодоров и продуцентът Катя Тривкова. Освен че е продуцент на филма „Уроците на Блага“, отличен с множество награди, в това число „Кристален глобус“ на 57-ия филмов фестивал в Карлови Вари, Тривкова е копродуцент на „Човекът, който не можеше да мълчи“, който тази година получи „Златна палма“ за късометражен филм в Кан. Във форума ще участва и доц. Мартичка Божилова, преподавател по филмово и телевизионно продуцентство и продуцент на „Агитпроп“, носител на десетки награди от международни филмови фестивали.

Избрани проекти ще бъдат представени пред продуценти от цяла Европа. Сред участниците са Фатмир Кочи (режисьор, Албания), Габриеле Клима (писател, Италия), Клементина Луизи (агент, Италия), Марсел Лако (писател, Франция), Чилер Ил-

София, 10 октомври 2024 г. Тържествената церемония по откриване на „Синелибри“. Снимка: Благой Кирилов, БТА

хан (писател, Турция), Бранимир Сантак (писател, Босна и Херцеговина), Winje Agency (агенция, Великобритания), Мери Дишница (режисьор, Албания), Флорен Ринго (журналист, Франция).

* * *

„Синелибри“ изразява своето преклонение пред безспорните гени на поетическото изкуство и великите киновизионери, на които дължим най-мощните полети на духа. Това декларират в края на август от екипа на кино-литературния фестивал по повод премиерата на официалното видео на форума.

„Видеото е пряка препратка към мотото на фестивала „Поетия безкрай“ и към символния заряд на незабравимата романтична драма „Крале на желанието“ с режисьор Вим Вендерс. А

текстът преплита мотиви от творчеството на френските артисти Пол Елоар и Луи Арагон, двама титани на поезията, известни с неизтощимото си човеколюбие. Обединява ги още нещо – естетиката на сюрреализма, размил границата между въображение и реалност и освободил мисълта. През 2024-та се навършва точно един век от публикуването на прочутия „Манифест на сюрреализма“, с който Андре Бретон полага основите на това революционно за времето си движение в изкуството. Терминът е изкован от Гийом Аполинер, още един ярък представител на френския артистичен авангард“, разказват от екипа на фестивала.

Режисьор на клипа е Димитър Коцев-Шошо. Стиховете се изпълняват от актьорите Велина Георгиева и Спартак Панталеев.

Оператор е Александър Станишев, монтажист е Зорица Коцева. Цветните корекции са на Борис Тивчев, а костюмите – на Мартин Коцев. Художник на костюмите е Силвия Владимирова, художник на крилето – Ирина Памятних. Преводът на стихове на Пол Елоар и Луи Арагон е на Силвия Вагенщайн. Анимираният аупро е на Ratimid.

* * *

„Партенопа“, новият филм на Паоло Сорентино, един от корифеите на съвременното италианско кино, открива „Синелибри“ тази година, съобщават на 2 септември от екипа на международния кино-литературен фестивал. Италианско-френската продукция, която се нарежда сред номинациите за „Златна палма“ в Кан тази година, пред-

София, 10 октомври 2024 г. Момент от откриването на международния кино-литературен фестивал в Зала 1 на НДК. Снимка: Благой Кирилов, БТА

ставява пленителна неаполитанска драма – изящен трактат за магията на кинематографията.

Историята в лентата е вдъхновена от мита за Партенона, една от сирените в гръцката митология, чието име означава „глас на девица“. Партенона е и поетичното име на Неапол, родния град на многократно отличавания режисьор и сценарист Паоло Сорентино, който има в актива си „Оскар“, „Златен глобус“, БАФТА и четири награди на Европейската филмова академия само за трагикомичния шедевър „Великата красота“ (2013). „Партенона“ е седмият поред негов филм, номиниран за „Златна палма“.

„Верен на темите, които го вълнуват, и на сатиричния си подход, сега Сорентино е създал хипнотичен филм с носталгична атмосфера – опияняващ размисъл за неумолимия ход на времето, за безсмислените флиртове и любовните блянове, за начина, по който виждаме хората и местата, и за тяхната непостижима същност“, коментират от „Синелибри“.

Партенона е загадъчна и безгрижна наглед изкусителка, която се наслаждава на свободата и младостта си. Родената в Неапол девойка се отличава с неустоима красота и спира гъха на всеки срещнат. Тя знае, че „красотата е като войната – отваря всички врати“, но това не ѝ е достатъчно. Разговорите ѝ със застаряващи актриси, които според обещаването вече не са в разцвета на силите си, разкриват природата на нейните собствени желания. Главната роля във филма е поверена на дебютантката Челесте Дала Порта. Партнират ѝ Гари Олдман, Стефания Сандрели, Луиза Раниери, Изабела Ферари, Силвио Орландо.

* * *

Първият англоезичен филм на Педро Алмодовар ще има премиера у нас броени дни след премиерата си във Венеция. „Съседната стая“ ще има прожекция след церемонията по награждаването на международния кино-литературен фестивал „Синелибри“ – на 25 октомври, в Зала 1 на НДК, в присъствието на международ-

ното жури, съобщават организаторите в началото на септември. Испанско-американската камерна драма е изключително поетична и просветляваща история за смисъла на живота и смъртта, за стойността на приятелството и емпатията в критични моменти. Главните роли са поверени на носителките на „Оскар“ Джулиан Мур и Тилда Суинтън.

Адаптация по роман на Сигрид Нунес, филмът изследва противоречивата тема за евтаназията. Близки приятелки в миналото, с времето Ингрид и Марта са се отчуждили – едната се е отгала на писането, другата е избрала професията на военния репортер. След години двете се срещат отново при неочаквани обстоятелства. Вгледайки се в отношенията помежду им, „Съседната стая“ е номиниран за наградата „Златен лъв“.

Режисьор, сценарист, писател и продуцент, Педро Алмодовар е носител на „Оскар“, „Златен глобус“, „Сезар“, „Златна палма“, а през 2019 година на фестивала във Венеция му беше връчена награда за цялостно творчество. Филмите му се занимават с проблемите на идентичността, приятелството, страстта, семейството и майчинството. Действието обикновено се развива на фона на определени социални и политически трансформации, героите са психологически достоверни, диалозите са пиперливи, а декорите и цветовете са истинска поезия. Алмодовар е майстор на сложните емоционални лабиринти и жизнеутвърждаващата мелодрама. Неотдавна на български език излезе неговият сборник с разкази „Последният сън“.

* * *

Гийом Кане няма да оглави журито в конкурса за пълнометражен игрален филм на десетото издание на „Синелибри“, съобщава на 18 септември Жаклин Вагенцайн. Една от най-ярките звезди на съвременното френско кино в последния момент е отказал участието си, след като вече е бил потвърдил.

В журито остават обявените вече – писателката Кристин Льоненс, актрисата Ан Кюсак и писателят Даниел Келман, както и Мария Бакалова. Новият член е Игнасио Серукио – италианско-аргентински актьор с над 40 роли, популярен от „Доктор Хаус“, „Кости“, „Вещиците от Ийст Енд“, „Изгубени в Космоса“, както и с партньорството си с Клинт Истууд в „Трафикантът“.

Обявено е, че двадесет години след първото си идване у нас на „Синелибри“ ще гостува Ървин Уелш, който ще представи новото издание на „Трейспотинг“ и документален филм за него („Избери Ървин“), режисиран от Иън Джефрис. (По-късно обаче става ясно, че Уелш е отменил гостуването си в България – бел. р.)

„Щастлив съм, че това е единственият по рода си фестивал, успял да съчетае и литературата, и киното, и перформънсa по такъв невероятен начин и в такава симбиоза. Често във всички институции говорим за термини и понятия като децентрализация, които са абсолютно кухи, ако не намерят реално приложение – каквото правят и организаторите на „Синелибри“, казва заместник-министърът на културата Илко Ганев.

„Поздравления на фестивала за впечатляващото израстване през годините, на което всички ние не просто като партньорски институции, но и като

публика сме свидетели. Фестивалите, освен че дават достъп на публиката до качествено и интересно съдържание, имат икономически и туристически принос – да поставят в София на европейската и на световната карта на фестивалните градове. Не на последно място фестивалите са и място за срещи с публиката в тази дигитална ера“, казва заместник-кметът Яна Генова.

В новина на БТА читателите се запознават с кратка визитка на членове от журито:

Мария Бакалова е първата българска киноактриса, номинирана за „Оскар“, БАФТА и „Златен глобус“ – за изпълнението си в комедията „Борат 2“ на Саша Барън Коен. В „Стажантът“ с режисьор Али Абаси тя се превъплъти в образа на Ивана Тръмп. Има значими роли и в българското кино – „Жените наистина плачат“, „Като за последно“, „Трансгресия“. Престои българската премиера на новия филм на Кристина Грозева и Петър Вълчанов, озаглавен „Триумф“ – българското предложение за „Оскар“ тази година.

Даниел Келман е романист, драматург, поет, публицист и актьор. Роден е в Мюнхен през 1975 г. Постига световен успех с романа „Аз и Камински“ (2003). Следват заглавия като „Измерването на света“, „Тил“, „Слава“, преведени на над 40 езика. Повечето от книгите му са екранизирани и удостоени с престижни награди. Новата му книга носи заглавие „Светлина и сянка“ и е посветена на Георг Вилхелм Пабст, един от най-великите режисьори на своето време. Авторът ще я представи лично пред българската публика на 24 октомври от 19:00 ч. в „Гьоте институт“.

Кристин Льоненс е авторка на 4 романа, преведени на 24 езика. Родена в Хартфорд, Кънектикът, от майка италианка и баща белгиец, тя има бакалавърска степен по френска литература и магистърска степен по английска и американска литература. През 2017 година романът ѝ *Caging Skies* е адаптиран за театралната сцена, а две години по-късно кинорежисьорът Тайка Уайтими го пренася на големия екран – „Джоджо Заека“ печели награди „Оскар“ и БАФТА в категория „Най-добър адаптиран сценарий“. Последният ѝ засега роман „По дирите на Амбър“ е любовна история, която се развива на фона на антиядреното движение през 80-те, и в момента е в процес на екранизация от продуцентите на „Телма и Луиз“. Кристин Льоненс ще представи лично книгата пред българската публика на 23 октомври.

Ан Кюсак е популярна американска актриса и певица. Известна е с киноролите си в „Мултиплициране“ (1996), „Тяхната собствена лига“ (1992), „Стигмата“ (1999), участва и в множество телевизионни сериали, включително „Анатомията на Грей“, „Кости“, „Али Макбийл“, „Рипли“, „Частна практика“, „Престъпни намерения“.

* * *

Конкурсът за документални филми на „Синелибри“ е посветен на изтъкнати творци. Акцент тази година е документалният филм „Избери Ървин“, посветен на иконичния шотландски писател, публицист и режисьор Ървин Уелш, съобщават от екипа на фестивала в края на септември.

А на 12 октомври в памет на актьора, режисьор и театрал-

лен педагог Димитър Еленов ще бъде показан документалният филм „Свободен, по-свободен, Димитър“, който също е част от конкурсната програма. Събитието в кино „Одеон“ включва представяне на филма в присъствието на режисьорката Розита Еленова и с участието на актрисите Светлана Янчева, Йоанна Темелкова, Виолета Марковска и Деляна Хаджиянкова. Ще бъде представена и книгата, посветена на Димитър Еленов, както и предстояща изложба.

На 21 октомври в „Люмиер“ е световната премиера на филма „Аз, Харли и Път 66“. Пътуване, изпълнено с приключения и пропито от духа на Джек Керуак и неговата литература. Филмът е копродукция на България и САЩ, режисьор е Владимир Шишков, сценарият е на Боян Биолчев и Костадин Бонев.

В състезанието тази есен е и премиерното заглавие „Уилям Фокнър: Миналото никога не умира“ на Майкъл Модак-Труран. Това е първият официален документален портрет на автора на „Врява и безумство“, носител на Нобелова награда и двукратен лауреат на „Пулицър“. Историата на Фокнър е разказана от номинирания за „Оскар“ Ерик Робъртс и ще бъде представена в София от Анита Модак-Труран, изпълнителен продуцент на филма – на 28 октомври в Дома на киното.

„Човешките потайности“ на режисьора Миша Пекел е разказ за приятелство между три деца, разцъфнало „на границата“, укрепнало във времето и устояло на множество предизвикателства, докато не се намесва войната. Създаден е в сътрудничество с писателката от български произход Канка Касабова. Двамата лично ще представят

филма и ще разкажат за съвместната си работа на 29 октомври в Дом на киното.

Сред документалните заглавия са също „Едно легено лято“ на Мария Чернева, чиято премиера е на 28 октомври в „Топло-центра“ със специалното участие на уважавания учен и полярен изследовател Христо Пимпирев. На 29 октомври в кино „Одеон“ е прожекцията на „Уилям Шекспир: най-известният човек, който никога не е съществувал“. След прожекцията Лиза Боева и Ицко Финци ще запознаят зрителите със свои размисли и интерпретации върху необятното творчество и личността на Шекспир. На фокус ще бъдат емблематичната трагедия „Хамлет“ и книгата „5 пиеси от един актьор“.

В състезанието за най-добър документален филм се включва и „Монумент на любовта“ – история за пътуването на Джейкб Комфорти и неговата майка, които в продължение на 25 години изследват и документират съдбата на евреите в България по време на Холокоста. Филмът се радва на изключителен фестивален успех по света.

„Ана Блангуана: Между мълчанието и греха“ е копродукция на Румъния и САЩ. Режисьорката Диана Николае изследва живота и творчеството на голямата румънска поетеса и дисидентка Ана Блангуана. Прожекцията ще бъде съпътствана със специално събитие по случай румънската галавечер.

За излъчване на лауреат в конкурса за документален филм „Синелибри“ ще разчита на тричленно жури начело с Рене Карабаш (литературен псевдоним на Ирена Иванова) – писателка, поетеса, театрален режисьор и актриса, както и на

Божигар Манов и Найо Тицин.

* * *

Филми по произведения на Емилиян Станев и Михаил Вешим ще бъдат представени в програмата на „Синелибри“, съобщават организаторите на 1 октомври.

Непосредствено след премиерата на „Вълк“ на Теодор Ушев на кинофестивала в Торонто продукцията ще има прожекция в кино „Одеон“ на 14 октомври. Филмът е адаптация по разказ на Емилиян Станев. Използвайки новаторска техника, Теодор Ушев предлага омагьосващо преосмисляне на вечния конфликт между природата и човечеството, разказват от екипа на „Синелибри“.

В рамките на събитието публиката ще може да участва в разговор с режисьора и аниматор, както и да види други негови произведения, вдъхновени от литературата – „Сомнамбул“ (Федерико Гарсия Лорка), „Физика на тъгата“ (Георги Господинов), „Третата страница от слънцето“ (по мотиви от Библията).

На 19 октомври в кино „Люмиер“ ще бъде представена българската драма „Заведи ме вкъщи“ – адаптация по едноименната повест на Михаил Вешим. Главният герой е дете в неравностойно положение, което по случайност става участник в популярно телевизионно шоу. Във филма участват актьорите Алекс Маринов, Асен Бламечки, Койна Русева, Китодар Тодоров, Албена Колева и Петър Калчев. Режисьор е Мартин Геновски, който заедно с част от екипа и самият Михаил Вешим ще участват в представянето на филма.

Събития, насочени към деца,

София, 25 октомври 2024 г. Жакалин Вагенцайн с членовете на журито на „Синелибри“ Кристин Льоненс, Игнасио Серикио и Ан Кюсак, както и с журналиста Станислава Айви на пресконференция в Националния пресклуб на БТА. Снимка: Никола Узунев, БТА

също са предвидени в програмата на десетото издание на „Синелибри“. На 12 октомври в „Каза либри“ ще се състои ателие за стоп моушън анимация. „Това е забавен и достъпен за децата процес, който развива въображението и креативността, насърчава уменията за работа в екип и учи на планиране и организация“, посочват организаторите. След ателието ще има прожекция на семейния филм „Малкият Никола: Какво чакаме, за да бъдем щастливи“ на режисьорите Амандин Фрьодон и Бенжамен Масубр. Събитието е предназначено за деца на възраст над пет години, придружени от родител.

Фестивалът ще покаже още новата адаптация по книгата „Бамби. Историята на един живот в гората“ на Феликс Залтен. Филмът е изградена приключенска грама и е режисиран от Мишел Феслер.

* * *

Сборникът „Стиховете на Капитана“ излиза за първи път на български език по повод 120 години от рождението на Пабло

Неруда. Книгата ще има представяне на 16 октомври в Дома на киното в рамките на десетото издание на „Синелибри“, съобщиават издателите от „Колибри“ в началото на месеца.

Събитието ще е с участието на Андрес Сааведра – преподавател в Софийския университет „Св. Климент Охридски“, автор на превода на „Стиховете на Капитана“ Калин Коев и актьора Спартак Панталеев. Представянето на книгата ще бъде последвано от излъчване на биографичната грама „Неруда“ на режисьора Пабло Ларейн.

„Стиховете на Капитана“ е сборник с любовни стихотворения, посветени на бъдещата съпруга на поета Матилде Урутия, които Неруда пише, докато е в изгнание на остров Капри, разказват издателите. Произведението е публикувано за първи път анонимно в Неапол през 1952 година, а самоличността на автора е разкрита през 1963-та.

Пабло Неруда (1904-1973) е псевдонимът на Рикардо Елиесер Нефтали Рейес Басоалто – поет, писател, дипломат, сенатор, кандидат за президент на своята страна – Чили. Фамилното име

от псевдонима му оказва чест на чешкия поет Ян Неруга. Носител е на Нобеловата награда за литература за 1971 година и званието „Доктор хонорис кауза“ на Оксфордския университет.

* * *

„Синелибри“ продължава традицията на галавечерите в чест на отделни култури с фокус върху съвременното европейско кино и литературата, която го насища със смислени послания. Тези изключително вълнуващи и обичани от публиката събития са подкрепени от съответните посолства и културни институти, разказват през октомври организаторите на кино-литературния фестивал.

На 11 октомври в кино „Люмиер“ е галавечерта на Испания с премиера на филма „В очакване на Дали“ – комедия, вдъхновена от ексцентричната личност на Салвадор Дали. В рамките на събитието ще бъде отбелязана и 100-годишнината от публикуването на „Манифест на сюрреализма“ на Андре Бретон. Ще звучат стихове на големите френски поети Пол Елюар и Луи Арагон.

На 13 октомври е прожекцията на „Зорба гъркът“ с Антъни Куин в главната роля по повод 60-годишнината от премиерата на филма. Класическата приключенска грама на реж. Михалис Какоянис, която се занимава с неизтребимия човешки стремеж към свободата, е адаптация по романа „Алексис Зорбас“ на Никос Казанзакис.

В галавечерта на Португалия на 15 октомври ще бъде излъчена премиерно психологическата грама „Игра с огъня“ на режисьора Жоао Канижо, който е подготвил специално видеообръщение.

София, 25 октомври 2024 г. Журто на „Синелибри“ – Кристин Льоненс, Ан Кюсак, Мария Бакалова и Игнасио Серикио, при връчването на наградите в Зала 1 на НДК. Снимка: Минко Чернев, БТА

Ценител на катарзисното кино с хуманистичен заряд, Канежо деликатно пресъздава ежедневните борби на жените от победните райони на Португалия, раздирани от любов, нежност, компромиси, отчаяние и стремеж към стабилност. Всяка от героините в този триптих, създаден по мотиви от три пиеси на Огуст Стриндберг, внася в историята собствен колорит. Събитието предвижда и дискусия с участието на театралния режисьор Крис Шарков.

Галасъбитието на Чили е на 16 октомври и ще отбележим 120 години от рождението на Пабло Неруда с премиера на книгата му „Стиховете на Капитана“, която излиза на български език за първи път. Премиерата ще бъде съпроводена с прожекция на биографичната драма „Неру-

да“. Ще бъдат четени стихове в оригинал и на български език със специалното участие на Андрес Сааведра, преподавател в СУ „Св. Климент Охридски“, преводача на сборника Калин Коев и актьора Спартак Панталеев.

На 17 октомври е събитието на Полша, което включва разговор за тънкостите на анимацията и премиера на „Ягна и селяните“ – свободна адаптация на класическия роман епопея „Селяни“, за който полският писател Владислав Реймонт получава Нобелова награда. Анимацията за възрастни е на Дорота Кобиела и Хю Уелчман, създатели на номинирания за „Оскар“ биографичен филм „Да обичаш Винсент“.

На 18 октомври е галавечерта на Финландия, тогава е и премиерата на младежката грама „Светлина, светлина, светли-

на“, адаптация по книга на Виля-Тулия Хуотаринен – история за пробуждането на сексуалността и невъзможните избори, които правим на 14-годишна възраст. Преди прожекцията ще има видеоразговор с режисьорката Инари Ниemi и дискусия за съвременното финландско кино с участието на Благой Иванов и Зузи Аспарухова.

В рамките на празничната вечер на Румъния на 22 октомври в кино „Одеон“ ще бъде показан документалният филм „Ана Бландиана: Между мълчанието и греха“, посветен на голямата румънска поетеса и дисидентка. Еднакво критична към комунистическите лишения и духовната празнота след прехода към клептокрастичен капитализъм, тя продължава да тълкува света чрез своята поезия и да огласява

истината. Събитието ще бъде съпроводено с видеоинтервю с режисьорката Диана Николае и разговор за поезията на Бландиана с преводачката Румяна Станчева.

Галавечер на Унгария на 24 октомври насочва вниманието към режисьора Барнабаш Тот и неговия нов филм, озаглавен „Кралската игра“. Спечелил критика и публика с историческата грама „Тези, които останаха“, сега Тот предлага психологически трилър, създаден по мотиви от прочутата „Шахматна новела“, лебедовата песен на Стефан Цвайг. Преди премиерата ще говори гротескът Ива Виденова-Куляшевич.

* * *

Ново издание на „Закуска в Тифани“ излиза по случай 100-годишнината на нейния автор Труман Капоту, съобщават издателите от „Колибри“ на 9 октомври. Преводът е на Нели Доспевска. Художник на новата корица е Люба Халева.

„Тифани“ е изключително изискан, скъп и прочут бижутерен магазин в Ню Йорк, който става истинска легенда, и то в световен мащаб, след публикуването на романа на Труман Капоту през 1958 година. Книгата става знаково произведение за големия писател и го превръща в жив класик. Главната героиня Холи Голайтли (името означава „стъпваща леко“) обича да ходи в „Тифани“, защото там всичко е красиво. Холи, ефирна като името си, преминава през живота с лекотата на безименната котка, намерена от нея, но въпреки усилията ѝ да живее само в днешния ден тя носи неизбежния отпечатък на своето ми-

нато като всички хора на този свят.

Романът получава такава известност, че бижутерияният магазин започва да се рекламира чрез него и чрез едноименния филм на режисьора Блейк Едуардс, чийто сценарий е написан от Капоту. Изпълнението на Огри Хепбърн в „Закуска в Тифани“ се смята за най-доброто в цялата ѝ кариера. Филмът получава невероятен отзвук, отнася голям брой номинации и Оскари и е признат за една от класиките на века.

На 20 октомври в „Топлоцентралата“ в рамките на специално събитие от програмата на „Синелибри“ ще се състои честване на 100-годишнината и празнично излъчване на кинокласиката „Закуска в Тифани“.

Труман Капоту (1924–1984) е роден в Ню Орлиънс. Създава първите си разкази на 8-годишна възраст. В детските си години бъдещият писател се сприятелява с Харпър Ли, авторката на „Да убиеш присмехулик“, която го използва като прототип за образа на Дил в световноизвестния си роман. Капоту печели международна известност с романите „Други гласове, други стаи“ и „Арфата на тревите“, с много разкази, есета, репортажи, киносценарии, както и с документалния шедевър „Хладнокръвно“ – първообраз на жанра „истински престъпления“. Неговата визитна картичка са изящността на езика, мекотата на повествованието, проникновените образи, в по-голямата си част почерпани от собствения му живот.

* * *

На 10 октомври десетото

издание на кино-литературния фестивал „Синелибри“ е открито с 15-минутен поетичен перформанс на режисьора Димитър Коцев-Шошо – в изпълнената до краен предел Зала 1 на НДК под звуците на музика, създадена от Божидар Василев-Trombobby.

Лириката е представена от младите актьори Александра Костова, Яна Божанин, Спартак Панталеев и Теодор Каракачанов. Към тях на сцената, също рецитирайки, се присъединяват Жаклин Вагенцайн – създател, президент, арт директор и селекционер на фестивала. Тя дава старт на събитието, което ще продължи до 3 ноември под мотото „Поезия безкрай“ в София, Пловдив, Варна, Бургас, Велико Търново, Габрово и Стара Загора.

На церемонията по откриването присъстват министърът на културата Найден Тодоров, дипломати, артисти, почитатели на седмото изкуство.

След перформанса е премиерното излъчване на неаполитанската грама „Партенопа“ на многократно отличавания режисьор и сценарист Паоло Сорентино.

* * *

Между 21 и 24 октомври в сътрудничество с посолството на Франция и Френския институт в София ще се състои поредица от дискусии и филми „Спомен за Гари“ като част от честванията на 145-ата годишнина от установяването на дипломатически отношения между Франция и България, съобщават организаторите по-рано през месеца. На 21 октомври ще се проведе дискусия за творчеството и личността на Ромен Гари

със специален гост Жоржия гьо Шамбере, френско-британска писателка, журналистка, преводачка и издателка. След разговора ще бъде излъчен драматичният романс „Сияние на жена“ на Коста-Гаврас с Роми Шнайдер и Ив Монтан. На 22 октомври е дискусията „Ромен Гари – жонгльорът. Мистерията на идентичността“ със специален гост Агата Тушинска, полска писателка и журналистка, изследовател на Гари. След дискусията ще бъде излъчена игралната грама на реж. Филип Льофевр „Чародеят“. За 24 октомври е предвидена дискусия на тема „Ромен Гари в София (1946-1948): тоталитарният опит“ със специален гост Кервин Спир, писател биограф.

Ще бъде подкрепена и инициативата „Italian Screens: Ново италианско кино без граници“, проект на Министерството на културата на Италия и „Чинечита“ (Cinecittà), който има ежегодни издания в много страни по света, а през 2024 година е пилотното му издание в България. Той включва организация на премиери на наскоро произведени италиански филми, които са спечелили награди в Италия или в чужбина, с гостуване на актьори, режисьори, сценаристи и други професионалисти, участвали в създаването им. По случай първото българско издание пристига Даниеле Лукети, многократно отличаван италиански кинорежисьор, сценарист и актьор, известен с филми като „Брат ми е единствено дете“ (2006), за който Елио Джермано печели „Давид на Донатело“, „Нашият живот“ (2010), който влиза в селекцията на кинофестивала в Кан, и „Връзки“ (2020), част от селекцията на „Синелибри“.

Лукети ще представи най-но-

вия си филм, озаглавен „Доверие“, на 18 октомври в кино „Люмьер“. Психологическата грама е адаптация на едноименния роман на Доменико Старноне, удостоена с две награди „Златен глобус“ на Асоциацията на чуждестранните журналисти в Италия – за най-добър сценарий и най-добър актьор (Елио Джермано).

В рамките на проекта ще бъдат показани още няколко нови екранизации – биографичната грама „Вечният визионер“ разказва за Луиджи Пирандело – великолепен новелист, драматург и поет, лауреат на Нобелова награда за литература (1934). С номинации за „Златен лъв“ от кинофестивала във Венеция у нас пристигат криминалната грама „Сицилиански писма“ с Тони Сервило в главната роля и „Дива Футура“ – филм за раждането на италианската порноиндустрия през 80-те и 90-те години на миналия век.

В сценарния екип на драматичната история „Предопределение“ се откроява името на знаменития италиански режисьор Марко Белокио. Адаптацията по романа A Life Apart на Мариapia Веладуано е на режисьора и съсценарист Марко Тулио Джордана. Екзистенциалната грама „Десет минути“, в чиято главна героиня много жени в зряла възраст ще се разпознаят, а „Ромео е Жулиета“ на Джовани Веронези е свежа и забавна „комедия от грешки“, която ще очарова почитателите на Серджо Кастелито, дегизиран като своенравен театрален режисьор, разказват от „Синелибри“.

За зрителите, които по една или друга причина нямат достъп до физическите кинозали, сме предвидили дигитално издание на „Синелибри“. Пета поредна

година Neterra.TV+ е домакин на селекция от премиерни кинозалавия, като тази есен те може да бъдат гледани от 13 октомври до 10 ноември. Програмата предвижда и един филм изненада, който ще бъде разкрит на 25 октомври. Утвърдилата се вече онлайн платформа дава легален достъп до съвременно българско и международно аудио-визуално съдържание.

* * *

Италианският режисьор Даниеле Лукети ще присъства на премиерата на своя филм „Доверие“ в София, съобщават от Италианския културен институт. Събитието е на 18 октомври в рамките на десетия кино-литературен фестивал „Синелибри“.

Лукети ще представи лентата по едноименния роман на неаполитанския писател Доменико Старноне. Творбата се фокусира върху връзката между Пиетро Вела, професор по литература, и Тереза, негова бивша ученичка, които решават да си разкажат една несподелима тайна. Пиетро страстно вярва, че може да помогне на учениците си в стремежа им към по-добро бъдеще. Умната и непокорна Тереза е завладяна от неговата харизма. След време двамата се впускат в бурна романтична връзка. Тереза е убедена, че може да останат близки цял живот само ако споделят и най-дълбоко пазените тайни. Но когато Пиетро става истински откровен с нея, връзката им се разклаца.

Сценаристи са Даниеле Лукети и Франческо Пиколо. В роли-те са Елио Джермано, Витория Пучини, Изабела Ферари, Федерика Розелини, Пилар Фолиати.

Филмът получава две награди „Златен глобус“ от Асоциация-

София, 25 октомври 2024 г. Директорът на фестивала „Синелибри“ Жаклин Вагенцайн, продуцентът Анита Модак-Труран и кинокритикът Божидар Манов при връчването на наградите на фестивала в Зала 1 на НДК. Филмът „Уилям Фокнър: Миналото никога не умира“ получава наградата за документалистика. Снимка: Минко Чернев, БТА

та на чуждестранните журналисти в Италия – за най-добър сценарий и най-добър актьор, както и пет номинации „Сребърна лента“ от Италианския национален синдикат на филмовите журналисти.

Даниеле Лукети е многократно отличаван италиански кинорежисьор, сценарист и актьор, роден в Рим. Много от филмите му са адаптации по книги – „Брат ми е единствено дете“, „Училището“, „Връзки“. Филмът му *The Yes Man* (1991), където Силвио Орландо влиза в ролята на писател призрак на безмилостен политик, изигран от Нани Морети, печели четири награди „Давид на Донатело“. Лукети е признат за майстор на диалога и напастяването на детайли, които постепенно разкриват характера

на персонажите и мотивите на техните действия.

* * *

„Синелибри“ е единственият в света фестивал с такъв профил“, казва създателят, директор и селекционер на кино-литературни форум Жаклин Вагенцайн. На 25 октомври форумът е представен пред медиите в пресклуба на БТА.

„Горди сме да достигнем тази годишнина с цената на много любов и много усилия към две изкуства, които, обединени, постигат наистина големи висини – казва още Вагенцайн. – Нашето основно старание е да представим в България всичко, което се случва по света в тази сфера – го степен, че фестивалът

представя не само филми, но и множество книги, писатели, съпътстващи събития, гали, перформанси, обединявайки групи изкуства.

Писателят Даниел Келман, който трябваше да пристигне в София, е останал в дома си в Ню Йорк, защото е болен от ковид. Кара го доста тежко, което не му позволява да излезе от вкъщи, обяснява Жаклин Вагенцайн. Келман обаче остава част от журито, вече е дал своите оценки и е участвал в процеса на гласуване. Първата възможна дата, в която може да дойде в София, е 7 февруари, тогава ще представи новата си книга „Светлина и сянка“ у нас, посочва Вагенцайн.

„Президентът на журито Мария Бакалова, нашата гордост, най-успешната съвременна бъл-

София, 25 октомври 2024 г. Актрисата Мария Бакалова. Снимка: Минко Чернев, БТА

гарска актриса извън България, която е един прекрасен, мил, интелигентен, сладък човек, поради рестрикции от международната агенция не може в момента да дава интервюта“, обясни тя.

„За нас е истинска чест този брой, който БТА ни посвещава и който ще остане в историята“, казва създателят на „Синелибри“ по повод специалния брой на списание ЛИК, посветен на годишнината на фестивала.

„БТА има партньорски отношения с фестивала, а във връзка с годишнината ще издаде специален брой на списание ЛИК“, казва доц. Георги Лозанов. По думите му един от най-интензивните диалози в изкуството е между литературата и киното: „Това сякаш се разбира от само себе си и невинаги си даваме сметка

за него. Този фестивал хвърля много ясна светлина и фокус на този диалог, който е изключително полезен и за двете страни. Литературата дава на киното дълбочина и обира неговите комерсиални амбиции. А киното разширява популярността на книгата, която в съвременния комуникативен свят сякаш буди повече носталгия, отколкото интерес“, посочва той.

„Всички филми в програмата са впечатляващи. Нивото и тяхното качество са удоволствие. Изключително трудно беше да вземем решение като жури“, казва актрисата и член на журито Ан Кюсак. Актърът Игнасио Серикио, който също е в журито, благодари на България за гостоприемството. „Храната ви е страхотна. Като аржен-

тинец мога да кажа, че нивото ѝ е много високо – отбелязва той. – Искам да се върна и да разкажа на всички за вашата прекрасна държава“, допълва актьорът.

Серикио също посочва, че оценката на филмите и избора на победител са били трудни, но възгледите на всички членове на журито са били много подобни. „Комуникацията ни беше прекрасна. Нужни са риск и кураж да адаптираш книга. Това е още едно ниво на отговорност и на напрежение. Така че да гледаш такъв филм, е акт на смирение“, казва още Игнасио Серикио.

„Това е моето второ посещение в България. Преди години бях тук като турист и много харесах тази прекрасна държава. За мен е привилегия да бъда част от журито на този прекрасен фес-

тивал, който наистина означава много за мен – казва писателката и член на журито Кристин Льоненс. – Това са двете мои най-любими изкуства, защото съм писател, но също така чрез екрана нашите истории достигат до повече хора.“

По думите ѝ изключително трудно е да се направи красива адаптация, а десетте филма, които журито е гледало, са успели да направят най-сложното – да придатат живот на книгата.

* * *

Италианско-френско-испанската 138-минутна биографична драма „Лимонов“ печели голямата награда за майсторска литературна адаптация в конкурса за пълнометражен игрален филм на „Синелибри“. Фаворитът на журито е обявен на 25 октомври от неговия председател Мария Бакалова.

Филмът на режисьора Кирил Серебренников отвежда през втората половина на XX век, за да разкаже скандалната история на Едуард Лимонов (1943–2020) – радикален съветски поет, който се превръща в скитник – в Ню Йорк, в сензация – във Франция, и политически антигерой – в Русия.

„Беше труден избор, но всички сме съгласни, че наградата тази година трябва да спечели адаптацията по биографичния роман на Еманюел Карер“, казва Бакалова. Журито оценява изключително органичното и харизматично превъплъщение на Бен Уишоу и въздействащата съвременна кинематография, допълва тя.

„Серебренников благодарни от сърце – със записано в автобус видео, чието качество не позволява да бъде излъчено“, посочва

Жаклин Вагенцайн. Режисьорът казва, че тази изключително щастлива новина идва в тъжен момент, повдигнала е духа му, за което безкрайно благодари.

Специална награда получава „Майстора и Маргарита“ (Русия, Хърватия) на режисьора Михаил Локшин, екранизация по едноименния роман на Михаил Булгаков. „Всички единодушно избрахме „Лимонов“, но почувствахме, че трябва да дадем и една специална награда. Не само визуално, кинематографично, но също така заради костюмите, ролите са фантастични, както и заради темата за любовта. Искам да поздравя режисьора, който е поел голям риск, но пък е успял“, казва Игнасио Серукио, член на журито.

На церемонията тази вечер присъстват още двама от членовете на международното жури – Ан Кюсак и Кристин Льоненс.

„Уилям Фокнър: Миналото никога не умира“ (режисьор и сценарист Майкъл Модак-Труран) получава голямата награда в конкурса за документален филм. „Това не е просто биографичен разказ за големия писател. Това е филм, който осветява неговото място в американската и в световната литература, а същевременно и неговата гражданска позиция по някои най-важни проблеми на американското общество, в това число расовата равнопоставеност и човешките права. Смятаме, че този филм, а и други подобни на него с такъв висок коефициент на силно зрителско въздействие, правят чест и украсяват селекцията на „Синелибри“, казва проф. Божидар Манов, член на журито. Наградата е приета от изпълнителния продуцент на лентата

Анита Модак-Труран. „Това означава много за нас. Работихме доста по този филм. Благодаря, България, че оценявате Уилям Фокнър“, казва тя.

Специална награда получава „Монумент на любовта“ на режисьора с български корени Джейкъб Комфорти. „Този емоционален разказ за съдбата на българските евреи разказва различната история на семейство Комфорти, напомня за силата на човешката доброта и за забравената чиста любов между хората. Филмът се отличава със своята неочаквана поетичност, която избуява като минзухар на фона на драматичните събития от времето на Холокоста, пленява със скритите послания – от случайните надписи по улиците, с целувката на българската учителка и нейната еврейска ученичка, със съгъстяването на облаците над главата на главната героиня. „Монумент на любовта“ е болезнено важен филм за миналото, което може да се повтори, филм-предупреждение за опасността отново да се окажем от погрешната страна на барикадата, филм-напомняне, че борбата с тоталитаризма и фашизма не е приключила, че изборът отново е в нашите ръце и той се заключава в това дали ще изберем монумента на разрушата, или ще построим най-после и веднъж завинаги монумента на любовта“, се казва в мотивите на журито. На български език Джейкъб Комфорти благодари за наградата във видео, което е прожектирано по време на церемонията.

Вечерта продължава с едно от първите в света излъчвания на първия англоезичен филм на Педро Алмодовар – „Съседната стая“.

Ан Кюсак:

Мечтите са постижими за всеки, който е земен и ги преследва

Ан Кюсак
Снимка: Даниел Димитров, БТА

Не приемам за даденост нито една от ролите, които съм изиграла, нито хората, с които съм работила. Да изживееш мечтата си, е нещо различно, защото едно е реалността, съвсем друго са фантазиите. Мечтите са постижими за всеки, който е земен и ги преследва. Това казва пред БТА американската актриса Ан Кюсак. Тя е част от журито на десетото издание на международния кино-литературен фестивал „Синелибри“.

По думите ѝ добрите обноски са много важни в киноиндустрията: „Ако някой ти помогне да спечелиш роля или да се придвижиш напред в кариерата си, е важно да кажеш „Благодаря“. Защото нищо не можеш да направиш сам. Не можеш да стигнеш там, където искаш, без помощта на други хора. Затова е важно да проявяваш уважение и да признаваш усилията на тези хора, които са ти оказали помощ.“ За себе си Ан Кюсак казва, че е изживяла американската мечта.

Ан Кюсак е американска актриса и певица, родена на 22 май 1961 г. в Бруклин, Ню Йорк, САЩ. Израснала е в Евансгън, Илинойс. Има четирима братя и сестри, включително актьорите Дъжоан и Дъжон Кюсак. Майка ѝ е учител по математика и политически активист, а баща ѝ Дик Кюсак (1925-2003) е актьор, продуцент и писател. Ан учи в театрална работилница в Евансгън, след което завършва музикалния колеж „Бъркли“ в Бостън, Масачузетс. Първата ѝ филмова роля е в спортната комедийна драма „Тяхната собствена лига“ (1992). Ан Кюсак е участвала още в „Мултиплициране“ (1996), „Стигмата“ (1999), „Съли: Чудото на Хъдсън“ (2016), биографична драма на режисьора Клинт Истууд, чийто сценарий е базиран на книгата Highest Duty на Съли Салгънбъргър и Дъжефри Заслоу. Кюсак е играла и в множество телевизионни сериали, включително „Анатомията на Грей“, „Кости“, „Али Макбийл“, „Рипли“, „Скандал“, „Частна практика“, „Престъпни намерения“.

Пред БТА Ан Кюсак разказва за незабравимите си спомени от снимачната площадка на „Тяхната собствена лига“, за жанра, в който не се чувства удобно, за ролята на родителите си в избора да бъде актриса и за шоколадовия мус. И още – защо едно от най-важните неща в киноиндустрията е човек да може да казва „Благодаря“ и „Моля“. Имала ли е някога афинитет към математиката и политиката, с които се е занимавала майка ѝ? Може ли да се каже, че е изживяла американската мечта?

Кюсак не е често срещано име, но пък е твърде популярно благодарение на вашата фамилия. Интересували ли сте се откъде идва това име, какво означава? Имате ли ирландски корени?

– Да. Името Кюсак е с ирландски произход. Предците ми и от страната на майка ми, и от страната на баща ми са от Ирландия. Не знам какво означава името. Интересно ми е, но не знам. Знам само от коя част на страната идва семейството ми.

Няма как да не ви попитаме за един филм, любим на няколко поколения зрители – „Тяхната собствена лига“ (A League of Their Own)...

– О, да! Любимият ми филм!

Как се озовахте в компанията на Том Ханкс, Джина Дейвис, Магона, Лори Пети...

– Нямам представа. Всъщност минах по традиционния път, през кастинг. Когато дойде в Чикаго, Пени (Маршъл, режисьор на филма – бел. а.) първо накара много от жените да направим упражнения, свързани с бейзбола. След като видях как се справяме с топката и ръкавицата, с упражненията, както и как изглеждаме на екрана, ме включи в актьорския състав. След това ми даде ролята на Шърли Бейкър.

Имам много спомени от този период. Той промени изцяло посоката на живота ми. Един такъв

незабравим момент беше, когато снимахме в Хендерсън, Кентъки, който, очевидно, е един от щатите в САЩ, в един от стадионите от лигата ААА. В бейзбола има много различни дивизи – има главна лига по бейзбол (МЛБ), а ААА е веднага след това. И те преобрази цял стадион да изглежда така, сякаш е 1943 г. Имаме 5000 статисти, всички от които бяха в облекло, подходящо за времето. Дори боклукът беше от онази епоха. Сложиха камерата там, където би бил боксът за журналисти. Всички бяха облечени в униформи. И играхме няколко уинга. Пени просто искаше от нас да играем. Това беше красива нощ, имаше лек бриз. И се кълна – почувствах се сякаш наистина

Ан Кюсак в София. Снимка: Даниел Димитров, БТА

Ан Кюсак се подготвя за интервю. Снимка: Даниел Димитров, БТА

на годината беше 1943-та. Беше сюрреалистично, защото всички бяха в грехи от това време, униформите ни бяха от това време, скамейката с резервните играчи, топката, всичко... Беше много готино! (Смее се – бел. а.)

След такъв старт трудно – или може би лесно, е да приемеш следваща роля?

– Може да прозвучи досадно, но никога не съм приемала за даденост която и да е моя роля, защото конкуренцията е голяма. Една от моите „съотборнички“ – Ан Рамзи, участваше в ситкома „Луд съм по теб“ (*Mad About You* – бел. а.) в началото на 90-те с Хелън Хънт и Пол Райзър. Посетих я на снимачната площадка и си помислих, че да снимаш ситком е много готино, тъй като е комбинация между телевизията и театъра, където има публика на живо. След това аз самата бях избрана за ситком и това ме заведе в Ел Ей. Продължих да сн-

мам в други ситкоми, други проекти... Всичко се завъртя оттам.

Снимали сте комедии, драми, трилъри, хоръри, сериали... Има ли жанр, в който не се чувствате удобно?

– Нямото кино (Смее се – бел. а.) Не, наистина няма. Всички жанрове за мен са забавни и пленителни. Всичко зависи от историята и героя.

Казвате, че едно от най-важните неща в киноиндустрията е човек да може да казва „Благодаря“ и „Моля“. Защо?

– Мисля, че добрите обноски са много важни. Има много дисфункция във всяка индустрия. Но ако някой направи нещо за теб, за да помогне да спечелиш някоя роля или да се придвижиш напред в кариерата си, е важно да кажеш „Благодаря“. Защото нищо не можеш да направиш сам. Не може да

стигнеш там, където искаш, без помощта на други хора. Затова е важно да проявяваш уважение и да признаваш усилията на тези хора, които са ти оказали помощ.

Самата природа на филмите и телевизионните сериали е малко жестока. Работното време е дълго. Актьорите, поне ако са на работа, обвързана с Гилдията на екранните актьори (SAG-AFTRA), работят 12 часа, след което имат 12-часови паузи от снимачния процес. Техническият екип работи повече часове. В него хората работят повече време и понякога – в много трудни и сложни ситуации.

Човек не може нищо да направи във вакуум. Не мога да участвам във филм от епоха, ако нямам подходящото облекло. Това означава, че дизайнерът на костюми, хората от гардероба, гримьорите и фризьорите влагат много време и енергия, за да изглеждам като герой от 40-те или като Клеопатра. Освен това по проекта работи и дизайнер на продукцията, който се грижи всичко да изглежда така, както трябва. Това помага на основата на дадената история – всичко, което се вижда от публиката, да е достоверно. Наистина, нищо не можеш да направиш във вакуум, това е трудна индустрия.

Спомням си, че брат ми (Джон Кюсак – бел. а.) работи с Клинт Истууд по един филм, а по-късно аз снимах с него „Съли“ и участвах с малка роля в друг негов филм. И с право, той (*Истууд* – бел. а.) работеше с един и същи екип от хора в рамките на осем-девет филма. Той не толерира никакви задници. Нямах време да се занимавам с такива хора, разбирате ли? Целият процес може да е много изтощителен, затова е хубаво да си сигурен,

че хората, с които работиш, са професионалисти, знаят какво правят, любезни са, трудолюбиви, появяват се, когато трябва, казват „Моля“ и „Благодаря“. Това е нещо много просто, но обноските имат значение. Хората работят толкова много и ако признаеш усилията, които са положили заради теб, това наистина значи много. Наистина е така. Това е и да си свестен човек, все пак.

Имали ли сте някога афинитет към математиката и политиката, с които се е занимавала майка ви? От маала ли стана ясно, че ще наследите професията на баща ви?

– Политическата страна от семейството ми се основава, мисля, на майка ми – от гледна точка на активизма ѝ. Също – баща ми имаше връзка с братията Бериган, които бяха йезуитски свещеници. Бяха свързани с движение за мир в Ню Йорк през 60-

те и 70-те години, около войната във Виетнам. Това Лемежно движение (Plowshares movement – бел. а.) продължава да съществува днес.

Когато бяхме деца, майка ни и баща ни ни даваха възможност да опитваме от различни неща, за да видят какво ще ни хареса най-много. Сецате ли се каква физиономия имат кучетата, когато изглеждат малко объркани от това, което казвате, и си обръщат главата въпросително. Мисля, че и родителите ми бяха така, когато всички се запалихме по киното и телевизията.

Може ли да се каже, че сте човек, който е изживял американската мечта?

– Да. Когато бях дете, мечтите ми бяха да съм актриса и да имам определен вид преживявания. Имам голям късмет. Не приемам за даденост всичко това, което имах възможността да направя, и хората, с които съм

работила. Да изживееш мечтата си, е нещо различно, защото едно е реалността, съвсем друго са фантазиите. Мисля, че мечтите са постижими за всеки, който е земен и ги преследва. Всеки трябва да преследва мечтите си.

Успях да изживея много от своите мечти. Участвах съм в главна роля, в половинчасов ситком, в независим филм, участвах съм в големи игрални филми. Работила съм с режисьори, сценаристи, актьори, които са носители на „Оскар“, играла съм в телевизионни сериали, печелили награди „Еми“. Не приемам всичко това за даденост и съм много благодарна.

Има ли дума, която най-добре ви описва като човек?

– Silly (*глупав, игрив, безгрижен, забавен, лигав, смешен – бел. а.*). Да, мисля, че това е думата. Така би ми се искало поне (*Смее се – бел. а.*).

Как бихте продължили изречението „Аз съм човек, който обича...“?

– Шоколадов мус. Наистина обичам шоколадов мус. Това е трудно за продължение изречение, защото можеш да поемеш в различни посоки с него. Има много неща, които обичам. Обичам, когато хората са добри едни към други. И мисля, че имаме голяма нужда от това. Обичам, когато хората са свободни да бъдат себе си и не са съдени или критикувани за това кого обичат, как изглеждат, какви са техните страсти и как оцеляват в този свят... Обичам и шоколадов мус (*Смее се – бел. а.*).

Снимка: Даниел Димитров, БТА

Кристин Льоненс: Художествената литература ни дава човешкия аспект на историческите събития

Кристин Льоненс
Снимка: Даниел Димитров, БТА

Художествената литература ни дава човешкия аспект. Ако просто четеш за историята в учебник по история, научаваш факти и години, но не съпреживяваш тези времена. Това казва пред БТА писателката Кристин Льоненс, автор на романите „По дирите на Амбър“ и *Saging Skies*, по който е адаптиран и отличиеният с „Оскар“ филм „Джоджо заека“.

„Например всички преживяхме пандемията, затова тя не е част от историята за нас. Тя беше част от живота ни. При книгите е същото. Ако историята е в книга, ние не я приемаме просто като история, а я преживяваме все едно сме герои в тази книга. Сякаш това, което се случва в книгата, е част от нашия жи-

вот. Мисля, че е важно да откриваме историята по този начин, за да почувстваме какво е било да се живее в тези времена“, допълва авторката. Тя е част от журито на десетото издание на международния кино-литературен фестивал „Синелибри“.

Според нея собственият почерк на режисьора е това, което прави една филмова адаптация добра: „Не искам да контролирам всичко и да настоявам, че всичко трябва да е както в книгата, защото това може да доведе до катастрофа. То не е полезно и за режисьора и хората, които работят по тази адаптация.“

Кристин Льоненс е родена през 1964 г. в Хартфорд, Кънектикът, от майка италианка и баща белгиец. Тя е новозеландско-белгийска писателка, авторка на четири романа, преведени на 25 езика. Има бакалавърска степен по френска литература от Университета на Северна Каролина и магистърска степен по английска и американска литература от „Харвард Екстенсиън Скул“ в Кеймбридж, Масачузетс. През 2008 г. получава стипендия от университета „Виктория“ в Уелингтън за докторска степен по творческо писане.

За да осигури образованието и ранната си писателска кариера, се изявява като фотомодел – позирала е за модните дизайнери Юбер дьо Живанши, Пако Рабан, Нина Ричи и др. През 1996 г. печели награда за най-добър оригинален сценарий от Centre National du Cinéma. През 1999 г. Кристин Льоненс издава първия си роман *Primordial Soup*.

През 2017 г. романът ѝ *Saging Skies* е адаптиран за театралната сцена, а две години по-късно кинорежисьорът Тайка Уайтити го пренася на големия екран. Филмът „Джоджо Заека“ печели награди, включително „Оскар“ и BAFTA в категория „Най-добър адаптиран сценарий“. Последният ѝ засега роман „По дирите на Амбър“ е любовна история, която се развива на фона на антиядреното движение през 80-те, и в момента е в процес на екранизация от продуцентите на „Телма и Луиз“.

Пред БТА Кристин Льоненс разказва за научния си интерес към темата за отношенията между съпругата и свекървата, за качествата на една добра филмова адаптация и за любовта си към цигулката, модата и конете. И още какви съвети е получила от своя дядо – художника и скулптор Гийом Льоненс, и има ли човешко състояние, за което не би писала? Защо е важно да си припомним историята и през художествената литература?

Кристин Льоненс се включва в десетото издание на „Синелибри“. Снимка: Даниел Димитров, БТА

Какво прави една филмова адаптация по книга добра? Ако трябва да назовем едно нещо – какво търсите в екипа, който би екранизирал ваша книга, за да му я поверите?

– Сложно е. Ако филмовата адаптация е твърде близка с книгата – и аз съм го виждала, това често може да бъде скучно, защото интерпретацията е в различна медия. Затова тя трябва да може да „преведе“ написаното на екрана. Диалозите трябва да са по-кратки, адаптацията трябва да е много по-визуална в сравнение с книгата. И заради това авторът на филма трябва да има свой собствен почерк. Бих казала, че това е най-важното за мен. Мисля си също, че ако нямам

доверие на гаден човек, не бих му позволила да работи върху книгата. Но ако му имам доверие, тогава искам да му дам свобода.

Не искам да контролирам всичко и да настоявам, че всичко трябва да е както в книгата, защото това може да доведе до катастрофа. То не е полезно и за режисьора и хората, които работят по тази адаптация. Те трябва да се усетят като у дома и да правят нещата по своя начин. Важно е да имат определена свобода, за да се чувстват добре.

Казвате, че изследването на различни аспекти от човешките състояния е нещо, което ви мотивира да пишете. Има ли човешко състояние, за което не бихте писали?

– Това е интересно. Вероятно бих се затруднила да напиша нещо за някой психопат например. Но ако някой преминава през много голяма трудност, това би било много интересно за мен. Мисля, че човешкото съществуване е невероятно сложно и интересно, има много по какво да работи по отношение на съзнанието си. Но хората се променят – първо си бебе, после ставаш малко дете. Тъкмо ставаш добър в това да си малко дете и бум – минаваш през пубертета. Това те обръква – наполовина си дете, наполовина – възрастен. След това преминаваш през това да си възрастен. Всичко е въпрос на баланс. Достигаш до средна възраст, след това до старостта – не знаеш как, но сега това ти се случва. Всичко се

Кристин Льоненс. Снимка: Даниел Димитров, БТА

променя постоянно и човек постоянно трябва да се адаптира. Освен това го има аспекта на духа, на психиката, на миналото, на разкаянията. В Космоса хората са вероятно най-интересните и очарователни създания.

Би ми било интересно да знам какви са създанията от другите планети – дали са също толкова сложни, колкото хората. Защото мисля, че интелектът превръща хората в сложни създания. Затова и дори други създания – като делфините, като косатките, също са сложни.

В Caging Skies описвате Втората световна война, а в „Подирите на Амбър“ – антиядреното движение от 80-те години и бомбардировката на кораба Rainbow Warrior. В този контекст – защо е важно да си

припомняме историята и през художествената литература?

– Художествената литература ни дава човешкия аспект. Ако просто четеш за историята в учебник по история, научаваш факти и години, но не съпреживяваш тези времена. Например всички преживяхме пандемията, затова тя не е част от историята за нас. Тя беше част от живота ни. При книгите е същото. Ако историята е в книга, ние не я приемаме просто като история, а я преживяваме все едно сме герои в тази книга. Сякаш това, което се случва в книгата, е част от нашия живот. Мисля, че е важно да откриваме историята по този начин, за да почувстваме какво е било да се живее в тези времена.

Трябва да си много точен, кога-

то описваш историческите събития. И не може да представяш само една гледна точка. Трябва да покажеш различни гледни точки и перспективи. В Caging Skies например имаме гледната точка на младия нацист, но има още много гледни точки, които да дадат пълната картина как вероятно се е чувствала една домакиня в тези години. Затова със сигурност трябва да имаш достатъчно герои, за да покажеш различни гледни точки.

С какво темата за отношенията между жената и майката на съпруга ѝ предизвика вашия интерес? Посвещавате дисертация и третата си книга на нея...

– За мен беше много интересно, че накъдето и да погледнеш,

включително най-надалеч в писаната ни история, във всяка култура винаги съществува конфликт между съпругата и свекървата. Исках да разбера в дълбочина защо това е така, като интервюирах много жени по този въпрос. Мисля, че сега разбирам добре защо това е толкова трудна връзка. Понякога тя дори е подсъзнателно трудна, но така или иначе е трудна.

Вашият дядо Гийом Льоненс, който е художник и скулптор, предсказва, че един ден ще станете писател и ви е предупредил за предизвикателствата, пред които се изправя един артист. Какъв беше най-ценният съвет, който получихте от него?

– Каза ми колко трудно ще бъде всичко и ми даде книга на Винсент ван Гог с неговите писма до брат му Тео. Прочетох ги и научих колко много се е борил, как не е имал никакви пари... Така че знаех, че ще е трудно, защото писането отнема много време, отнема години. *Saging Skies* например не беше издаден веднага. По-късно беше издаден и преведен на много езици, но мина една година преди някой издател да го вземе. Предвид колко много години бях вложила в тази книга, това беше много болезнено време за мен. Спомням си, че си мислех, че съм писала в продължение на пет години, а никой няма да иска да го издаде. Бях много разстроена заради това, беше ми трудно да спя. Дядо ми ме подготви за това колко тежък ще бъде този път, за да не се отказвам, когато има трудности.

Какво ви липсва повече днес – свиренето на цигулка, работата като модел или конете?

– Забавно е, защото все още свиря на цигулка в оркестър в Бурж, Франция. Свирим симфонии на Хайдн и концерт за кларинет и цигулка на Моцарт. Това е Grand Symphonic Orchestra of Bourges. Но много ми липсват конете. Прекалено много ме е страх да не падна, за да се опитам отново да яздя. Понякога през нощта сънувам как яздя и когато се събудя, си мисля: „Това беше чудесно!“

Преди на уебсайта ми имаше информация за изявите ми с цигулката, може би отново трябва да я има. Когато излезе „Джоджо заека“, слушах двама души по радиото, които говореха за мен. Сърцето ми започна да бие бързо. Единият от тях каза, че свиря на цигулка, а другият отговори с: „изтънчена гама“ (Смее се – бел. а.). Затова махнах тази информация – не искам някой да ме мисли за „изтънчена гама“. аз съм много обикновена, точно като цигулката. Засрамах се, когато казаха „изтънчена гама“, затова премахнах тази информация от уебсайта си.

Имало ли е период, в който не сте свирила на цигулка?

– Да, докато работех като модел. И ми липсваше. Помня, че това беше едно от нещата, с които започнах отново да се занимавам, след като преустанових тази работа. Освен това заради цигулката е хубаво човек да има къси нокти, а заради работата като модел беше хубаво те да са малко по-дълги. Така че след като престанах да бъда модел, изрязвах ноктите и отново се захванах с цигулката.

Има ли дума, която най-добре ви описва като човек?

– Бих казала, че съм много грижовна спрямо хората (*Кристин Льоненс използва думата caring – бел. а.*).

Как бихте продължили изречението „Аз съм човек, който обича...“?

– Обичам да се смея. Мисля, че е важно човек да дава някакъв вид радост.

Снимка: Даниел Димитров, БТА

Миша Пекел:

Фокусираме се прекалено много върху технологиите вместо върху хората

Миша Пекел
Снимка: Даниел Димитров, БТА

Вярвам, че се фокусираме прекалено много върху технологиите вместо върху хората. И в крайна сметка си мислим, че технологиите ще спасят света, а единствените, които могат да спасят света, са хората, казва нидерландският режисьор Миша Пекел. В рамките на десетото издание на „Синелибри“ той представя филма си „Човешките потайности“, който е създаден в сътрудничество с писателката Капка Касабова въз основа на нейната книга „Граница“.

По думите на Пекел изкуственият интелект може да бъде много полезен в киното: „Той трябва винаги да бъде базиран върху решението на режисьора и режисьорът да държи нещата под контрол.“ Миша Пекел е нидерландски режисьор. Автор е на филма „Човешките потайности“ (The Inside of Our Lives), създаден в сътрудничество с писателката Капка Касабова въз основа на нейната книга „Граница“. Филмът съчетава измислица и документални кадри от 60-те и 70-те години на миналия век. Той разказва история за съзряването на две момичета, които израстват на границата на две европейски държави, докато войната не ги разделя. Творбата има номинации за най-добър филм от Фестивала на ангажираните филми в Хага и от Фестивала на креативния документален филм MakeDox.

Какво е отношението ви към връзката между киното и литературата?

– Книгата, която Капка (Касабова – бел. а.) написа през 2017 – „Граница“, е едно вдъхновение за мен. Но филмът „Човешките потайности“ не е адаптация. С нея работихме заедно. Не използвахме книгата като основа за адаптация, а създавахме заедно текста, докато работехме с видеоматериалите, които открихме.

Какво е мнението ви за фестивала „Синелибри“?

– Мисля, че това е прекрасен фестивал. Имах възможността да участвам и в панелите на форума ВОВ (Based-on-Books), където в дълбочина можехме да обсъдим взаимодействието между писателите и създателите на филми. Така че този фестивал определено има какво да предложи, има своята ниша. А и също така съм изключително впечатлен от организацията.

Бил съм на много фестивали, но не съм бил на подобен. Ходил съм на много фестивали, свързани с документалното кино, но не и с адаптациите.

Върху какво работите в момента?

– Съвсем наскоро завърших този филм, така че в момента обмислям, размишлявам. Имам идеи за нов филм, в който спомените и паметта отново ще бъдат важни, но все още тър-

ся темата. Така че проучвам. По-скоро ще направя една стъпка назад и ще си почина малко. И може би след половин година ще мога да се захвана отново.

По отношение на паметта ограничавате ли се географски в търсенето на тема?

– Красивото на това да работиш с архивни кадри е, че те идват от много различни държави, може да ги комбинираш. Така че по-скоро търся една основна история, сюжетна линия и след това, разбира се, ще трябва да потърся и писател. А може би ще мога да покажа своя филм

след това и тук, на фестивала.

Как съвременната ситуация в света се отразява на работата ви като артист, като режисьор?

– Мисля, че тя е източник на вдъхновение. Все повече и повече в днешно време се използват технологиите, изкуственият интелект. Аз смятам, че винаги когато създаваме нещо, трябва да запазим човешкото и човека. Намирам това за важно. И когато гледам ситуацията по света, виждам, че се фокусираме прекалено много върху технологиите вместо върху хората. И в крайна

сметка си мислим, че технологиите ще спасят света, а единствените, които могат да спасят света, това са хората.

Докато гледах филма, си представях как в него може да се използва изкуствен интелект и как би изглеждал...

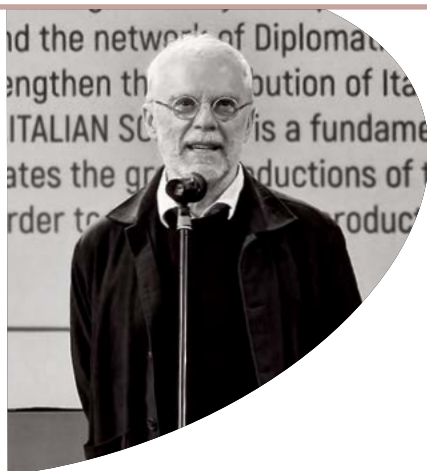
– В интерес на истината в този филм използвах изкуствен интелект по отношение на оцветяването на филмовата лента. Така че изкуственият интелект може да бъде много полезен, но трябва винаги да бъде базиран върху решението на режисьора и режисьорът да държи нещата под контрол.

Миша Пекал в София. Снимка: Даниел Димитров, БТА

ЛИК 2024

Даниеле Лукети: Доверието е пространство, което се образува между двама души, когато решат, че са готови да споделят нещо лично

Даниеле Лукети
Снимка: Даниел Димитров, БТА

Начинът, по който бих дефинирал доверие днес, е, че това е пространство, което се образува между двама души, когато решат, че са готови да споделят нещо лично, казва италианският кинорежисьор, сценарист и актьор Даниеле Лукети. В рамките на десетото издание на „Синелибри“ той представя новия си филм „Доверие“. Думата, която служи и за заглавие на продукцията, няма едно и също значение в различните части на света, допълва той.

Филмът е базиран на едноименната книга на Доменико Старноне. „Литературата за киното е близо до идеята за пазар на човешки съществува. Може да откраднеш героите на някой друг и да ги употребиш във филма си. Може да правиш с тях каквото си искаш“, обяснява режисьорът.

Даниеле Лукети е италиански кинорежисьор, сценарист и актьор, роден в Рим. Много от филмите му са адаптации по книги, включително „Брат ми е единствено дете“, „Училището“, „Връзки“, „Доверие“ и др. Дебютира като асистент-режисьор на Нани Морети във филмите „Бианка“ (1983) и „Месата свърши“ (1985). Първият самостоятелен филм на Лукети като режисьор е *It's Happening Tomorrow* от 1988 г., който печели „Давид на Донатело“ за най-добър дебют и отаичие от кинофестивала в Кан. Следващата му творба е *The Yes Man* (1991), където Сиавио Орландо влиза в ролята на писател, призрак на безмилостен политик, изигран от Нани Морети. Филмът печели четири награди „Давид на Донатело“.

Пиесата на Лукети *Sottobanco*, вдъхновена от творчеството на Доменико Старноне, се превръща в игралния филм „Училището“ (1995). След това Лукети режисира „Брат ми е единствено дете“ (2006), за който Елио Джермано печели „Давид на Донатело“, и „Нашият живот“ (2010), който влиза в селекцията на кинофестивала в Кан. Лукети режисира и филмите *Those Harry Years* (2012), *Chiamatemi Francesco* (2015), *Io sono Tempesta* (2018), *Ordinary Happiness* (2019). Последните му филми – „Връзки“ (2020) и „Доверие“ (2024), са базирани на едноименните бестселъри на Доменико Старноне. Лукети е режисирал и редица документални филми и реклами.

Много от вашите филми са по адаптация на книги. Защо е важно това отношение между киното и литературата?

– Литературата за киното е близо до идеята за пазар на човешки същества. Може да откраднеш героите на някой груг и да ги употребиш във филма си. Може да правиш с тях каквото си искаш. Да ги направиш робци, да ги измъчваш – всичко, също както, като видиш някой персонаж по улицата, той те възхновява за някаква история. В този смисъл книгата „не трябва“ да се уважава, а да се използва.

Имате ли специално отношение към такъв тип фестивали като „Синелибри“, които са изцяло посветени на адаптации по литературни произведения?

– За мен това е нещо гениално като решение. Простичко, но гениално. Не е формат, който е много разпространен. И наистина го намирам за гениално решение, защото така или иначе световното кино има какво да разкаже. Всъщност по-малко са филмите, които се базират на реални събития.

Върху какво работите в момента?

– Сега довършвам една телевизионна поредица, която също е базирана на литературно произведение. Това е историята на италианско семейство от края на Първата световна война до края на 70-те години, което се е преместило от планината в големия град.

Как съвременната ситуация в света се отразява на работата ви?

– Един режисьор винаги е вникнателен и приема като антена това, което се случва в света. Всъщност филмът „Доверие“ е създаден по време на пандемията и носи в себе си тази тежест, отразява тежобата у мен по времето, когато правех този филм.

Има ли наистина „нормален грях“, както казвате вие?

– Хубав въпрос. Всъщност истината е, че ако вярваш в човешките същества, отговорът би следвало да бъде „Не“, защото има прошка. От друга страна, не може да не вярваш, че съществуват такива грехове, които са по-глобални. Може би най-тежките грехове са тези, които са към друго човешко същество – начинът, по който може да го нараниш физически, интелектуално, психологично.

След като направихте този филм, промени ли се възприятието ви за доверие и има ли 100-процентово доверие?

– Да, защото е дума, която се наложи да обяснявам на други езици. Тази дума няма едно и също значение в различните части на света. И всъщност начинът, по който бих дефинирал доверие днес, е, че това е пространството, което се образува между двама души, когато решат, че са готови да споделят нещо лично.

Даниеле Лукети се включва в юбилейното десето издание на „Синелибри“.
Снимка: Даниела Димитров, БТА

Теодор Ушев: Киното и литературата са в стабилна любовна Връзка

Теодор Ушев
Снимка: Даниел Димитров, БТА

Между киното и литературата има не просто диалог. Те са в стабилна любовна връзка. Това заявява в интервю за БТА българският художник, режисьор и номиниран за „Оскар“ аниматор Теодор Ушев.

Малко след първите му прожекции в Загреб и Торонто неговият нов късометражен филм „Вълкът“ бе представен и в рамките на десетото издание на Международния фестивал за кино и литература „Синелибри“. Творбата е адаптация по разказа на Емилиян Станев, който писателят започва да пише през 1959 г. В своята адаптация на историята за конфликта между природата и човека Теодор Ушев използва новаторска техника, в която съчетава живи и документални кадри, изкуствен интелект, процедурно рисуване с компютър, заради което го определя като най-експерименталния си филм.

Филмовото му творчество има трайна връзка с литературата. Следващият му анимационен филм, който предстои да представи, е „Живот с идиот“ по разказа със същото заглавие на Виктор Ерофеев. Примери за някои от предишните му творби, които също са вдъхновени от литературата, са „Сомнамбула“ по Федерико Гарсия Лорка, „Физика на тъгата“ и „Сяпата Вайша“ по Георги Господинов, както и „Третата страница от ся̀нцето“ по мотиви от Библията. Първият му игрален проект „Ф1.618“ бе създаден по романа „Пумпа“ на Владислав Тодоров.

Пред БТА Теодор Ушев разказва още за това какво отличава фестивала „Синелибри“, както и за връзката между киното и литература през погледа на артист, който познава света на големото кино от първо лице.

Какво ви мотивира да приемете поканата на „Синелибри“ за участие във фестивала и да представите „Вълкът“?

– Смятам, че „Синелибри“ се наложи като един от най-важните фестивали в Европа. Ентузиазмът и размахът на Жаклин

Вагенцайн и екипа ѝ са впечатляващи. Освен това е истинско удоволствие да се работи с нея! Харесвам устрема ѝ и липсата на граници на въображението ѝ. След премиерата на филма в Торонто просто за мен беше чест да го покажем в рамките на фестивала.

С какво този кино-литературен фестивал се отличава от останалите филмови форуми?

– Не са много кинофестивалите по света, които да са толкова органично свързани с литературата, както „Синелибри“. Издателската дейност на Жаки

просто съчетава по перфектен начин тази симбиоза. Литературата винаги е била в основата на доброто кино. На лошото – също, за съжаление. И точно това прави този фестивал толкова любопитен. Ако една книга е добра и ни е любима, то ще бъде ли толкова вълнуваща и екранизацията? Това винаги предизвиква очакване.

Има ли истински диалог между кино и литература и как изглежда този диалог през погледа на артист, който познава света на голямото кино от първо лице?

– Не само диалог – кино и литературата са в стабилна любовна връзка. Харесва ми да наблюдавам танца между думите и историите, които литературата ни носи, и изображението и фантазията в интерпретацията им.

Как съвременната ситуация в света се отразява на кино в момента?

– Тревогата и състоянието на вцепеняващ страх, в които светът живее, няма как да не се отразяват на историите, които кино избира от книжната съкровищница. Търсенето на примери за това как обществата са се справили с предизвикателствата в исторически план е тенденция, нещо като намиране на сигурност в миналото. Любовните романтични истории също помагат в преминаването на моста към така тревожното бъдеще.

По време на посещението ви в София за „Синелибри“ проведохте курс със студенти от НАТФИЗ. Преподавате по целия свят, но усещате ли по

различен начин мисията си на преподавател, когато сте изправен пред български студенти?

– Вълнуващо е, винаги е вълнуващо да се връщаш у дома. Децата са изключително талантиливи, любопитни, нетимни за знания и предизвикателства. По време на лекциите им показвах един от най-вълнуващите анимационни филми, правени някога – „Човекът, който сажеше дървета“ на Фредерик Бак по едноименния разказ на Жан Жионо. В него един мъж засажда сам гора – жълъд по жълъд. И превръща бедна местност, бивши мини, населени с бедни озлобени хора, в огромна гора, в която щастието и любовта се завръщат. Надявам се да съм успял да посадя няколко жълъда...

София, 24 ноември 2022 г. Теодор Ушев и Ирмена Чичикова на официалната национална премиера на филма „Фи 1.618“ – първия пълнометражен филм на аниматора. Снимка: Цветомир Петров, БТА

Анкета ДАВАМЕ ДУМАТА НА ЖУРИТО..

Даниел Димитров и Гергана Николова

ИГНАСИО СЕРИКИО:

Какви бяха критериите, по които оценявахте филмите в тазгодишната селекция на „Синелибри“?

– Следях за кинематография, сценарий, монтаж, сценография и костюми, изпълнения и развитие на героите.

Каква е пресечната точка между киното и литературата?

– Тази пресечна точка се получава, когато някой вземе литературно произведение и реши да му даде визуално изражение, като същевременно поддържа темите и целите на оригиналната творба. Те трябва да са възможно най-близки до произведението, но

със собствена същност.

Какви са тенденциите в модерното кино днес?

– Виждам, че се прави тежък маркетинг за блокбастър филмите и има по-малко инвестиции в оригинални идеи.

Какви преживявания имахте по време на десетото издание на фестивала?

– Изданието на фестивала беше абсолютно прекрасно и вдъхновяващо. Мотивира ме да потърся следващия страхотен проект от книга към филм, който да поускам да режисирам и да продуцирам.

Игнасио Серикио
Снимка: Даниел Димитров, БТА

ДАНИЕЛ КЕЛМАН:

Какви бяха критериите, по които оценявахте филмите в тазгодишната селекция на „Синелибри“?

– Наистина изпитах чувство на удоволствие. Харесва ми да гледам кино. Има много причини да изпитам удоволствие от това. Не се наслаждавам на всеки добър филм по един и същи начин. Но никога не бих подкрепил филм,

който не харесвам само защото е „смел“ или „важен“.

Каква е пресечната точка между киното и литературата?

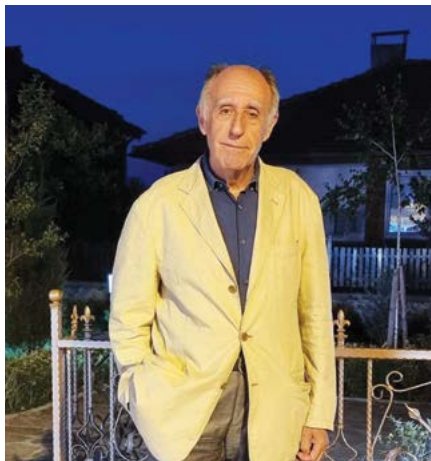
– Разказването на истории и представянето на истории за човешкия живот. Литературата гледа на своите герои отвътре, филмът ги гледа отвън, но и два-

та жанра са свързани с разказване на истории.

Какви са тенденциите в модерното кино днес?

– Не съм сигурен, че мога да отговоря на този въпрос, въпреки че самият аз съм писал сценарии за филми. Нямам достатъчно задълбочени експертни познания, за да дам такъв вид обзорно мнение.

БОЖИДАР МАНОВ:

Бождар Манов
Снимка: Яница Христова, БТА

Какви бяха критериите, по които оценявахте филмите в тазгодишната селекция на „Синелибри“?

– Оценяването на която ѝ да е фестивална селекция от професионално жури не е като тест за първокурсници с въпроси, верни отговори и събран брой точки. Критериите са комплексни и балансиранни в съдържателен и комуникативен план, те засягат идейните послания на филма, тяхната актуална значимост, екранната достоверност на разказа, неговите художествени качества, широката зрителска насоченост и още много профе-

сионални параметри. Както и при кулинарното изкуство: важен е крайният резултат, а не кухненската магия.

Каква е пресечната точка между киното и литературата?

– Литературата, театърът, музиката, танцът, изобразителните изкуства са прародителите на киното и то няма само някакви „пресечни точки“ с тях, а дълголетно продължително обичуване, докато намери, осмисли и утвърди своята художествена самостоятелност. Литературата винаги е била фундамент на екранния разказ, макар работният сценарий да е по-скоро „технологична записка“ за снимачния екип. Но някои от най-великите филми на всички времена са построени върху гениалните творби на Толстой и Достоевски, Шекспир и Шилер, Балзак и Виктор Юго, Томас Ман и Херман Хесе, и много други.

Така беше и сега в програмата на 10-ото издание на „Синелибри“ с филмите „Майстора и Маргарита“ (по Булгаков), „Лимонов“ (по Еманюел Карер), „Емилия Пе-

рес“ (по Борис Расон), „Блубек“ (по Тим Уинтън) и други.

Талантливата литература винаги предлага сериозни идеи, увлекателни сюжети, въздействащи персонажи и сложни характери, дори внимателно дозиран хумор като талисман против уроку.

Какви са тенденциите в съвременното кино?

– Много и разнородни. Но в кратка анкета не е сериозно да ги претрупваме с няколко думи. Те са преди всичко в идеен план като тревога за несигурното бъдеще на планетата и човека, като прогноза за развитието на обществото, сложни въпроси за съдбата на субекта при настъпването на изкуствения интелект, не на последно място и чисто технологични възможности за развитието на екранните изкуства. За да оцелее, киното трябва да бъде и умно, и проникателно, и увлекателно, и забавно, и откривателско, и да не изостава от състезанието с другите изкуства. Все максимални изисквания, които всекидневно, уви, много рядко потвърждава.

НАЙО ТИЦИН:

Найо Тицин. Снимка: Цветомир Петров, БТА

Какви бяха критериите, по които оценявахте филмите в тазгодишната селекция на „Синелибри“?

– Винаги когато има жури, има голяма субективност. Всеки човек има своя гледна точка. Затова журито се съставя от няколко души, за да може да се комбинират различни субективни гледни точки

в стремежа да се получи по-обективна оценка. В този смисъл няма никакъв правилник. Обсъждаше се за всеки филм какви са качества му, какви са плюсовете, какви са минусите му. И от първо впечатление се обсъждаше кои филми са много добри. А между тях търсехме най-добрия, който какви качества има, който е с най-голям замах, който е с най-големи общочо-

вешки послания. Защото в документалистиката особено е много важно да се търсят посланията, които са общовалидни за по-големи групи хора.

Каква е пресечната точка между киното и литературата?

– Това е страхотно предизвикателство. Изключително много се радвам на появата на този фестивал преди десет години, защото предизвикателството тук е, че литературата и киното всъщност работят с много различни изразни средства. Литературата дава свобода на индивидуалното въображение, докато киното подчинява публиката на специфичното въображение на режисьора, оператора, сценариста, актьорите. И затова е много тънка и сложна материя – да се намерят добри филми по литературни произведения, както впрочем и да се правят добри документални филми за литература, за литературни образи и писатели.

Изразните средства на киното са много по-конкретни. Образът е конкретен, музиката е конкретна, актьорското изпълнение е нещо конкретно. Докато литературата борава с думи, които ни дават различен полет на въображението. Всеки по различен начин си представя Чеширския котарак, да кажем. Всеки по различен начин си представя Дориан Грей. Общите очертания на образа, обрисувани с думи, насочват вниманието и въображението, но всеки по свой начин си го представя. А киното ни задава конкретен образ и казва: „Ето това е този образ.“

Според мен е неправилно да се сравняват двете изкуства. Много често се получава незадоволяване, когато човек види киноадаптация на съответно литературно произведение. Защото всеки човек

си е изградил собствени образи за съответното литературно произведение и изведнъж му се налага друг образ.

Много призовавам да се гледа на киното върху литературно произведение все пак като на отделно изкуство. Разбира се, литературата ни дава прекрасни истории, които може да се разкажат и език на киното и това е ценното – да може тези истории да достигат до още по-широка публика. Защото, да, киното е може би по-лесно за възприемане, за консумация. Тази е грозна гума, когато говорим за изкуство, но така или иначе изкуството също се консумира интелектуално.

Аз много харесвам този фестивал, защото той даде силен тласък на кинофестивалния живот в България през последните десет години, много силен, ярък, свеж полък в кинофестивалния живот на София и на България. И е наистина предизвикателство към публиката – да бъде по-толерантна към кинопрочита на литературни произведения. Да не бъдем толкова критични и да отстояваме само нашата фантазия и нашата представа за литературното произведение. А да приемаме, че има и друг поглед върху това литературно произведение, друг от нашия личен поглед. Защото литературата е изкуство, което се консумира интимно. Сам си с книгата, сам си изграждаш образите, за които четеш. Докато киното се възприема чрез социума, чрез аудиторията. Ти ставаш част от един голям организъм, какъвто е публиката в залата – Зала 1, зала „Люмиер“, „Г8“, няма значение големината на публиката. Но ти заживяваш с тази публика и възприемаш по общ начин киното. Много харесвам и приветствам това интелектуално предизвикателство.

Какви са тенденциите в съвременното кино днес?

– Много се радвам, че все повече фестивали, както и „Киномания“, и „София филм фест“, и „Синелибри“, разбира се, се отвориха към документалното кино през последните години. Защото се видя, че може да се преодолее този предразсъдък относно гледането на документални филми в кинозалони. Това беше предразсъдък и аз съм се сблъсквал, създавайки Master of Art. Но през последните години документалното кино всъщност извади толкова много прекрасни, уникални, истински истории, които понякога дори е трудно да бъдат измислени от сценарист, да кажем, на някоя фикция. В този смисъл има страхотен бум на документално кино.

И във всички платформи, които консумираме в домашни условия, вече има отделни документални секции с изключително интересни и добри филми. Това само говори, че документалното кино все повече разширява своето присъствие както на голям екран, така и на малкия екран. Това идва от дигитализацията във филмопроизводството. Вече е много по-достъпно да се прави документално кино, не се прави на скъпи ленти „Кодак“, 35-милиметрови, изискващи тежки процеси на проявяване. Много скъп процес беше правенето на кино някъде до началото на този век. Развитието на дигитализацията – дигиталните камери, дигиталните монтажни маси, компютърните програми, улесни в огромна степен творците, които искат да разказват истории. Дали са документални, дали са игрални, няма значение. И затова много повече хора вече посягат към камерата да разказват истории, което е прекрасно. Това означава разширяване на творческия устрем все повече хора да имат смелост да творят.

РЕНЕ КАРАБАШ:

Рене Карабаш
Снимка: личен архив. Фотограф: Яна Лозева

Какви бяха критериите, по които оценявахте филмите в тазгодишната селекция на „Синелибри“?

– Предполагам, че всеки член на жури си има лични критерии за филмите, които трябва да оцени, според собствените си перцепции и разбиране за филмовото изкуство. Разбира се, формата, начинът на снимане и историята е логично да са водещи при оценяването. Това обаче, което винаги ме е вълнувало в създаването и възприемането на една творба, била тя филмова, литературна или театрална, била тя художествена или документална, е емоцията. Екстраординарното във филма, което трогва и разтрогва. Или накратко – онова, което ме докосва като зрител, читател и творец. Един филм или текст може да бъде майсторски създаден. Може да е направен по учебник, да има перфектен монтаж, кадри, актьорска игра, но не те ли накара поне веднъж да настръхнеш или да ускори пулса ти, да те развълнува, за мен не си е свършил работата. Защото за какво иначе е изкуството, ако не те накара да се почувстваш жив и докоснат от Твореца!

Каква е пресечната точка между киното и литературата?

– Това са две доста различни изкуства, които обаче влязат ли в симбиоза, получава се нещо трето и толкова прекрасно. Смятам, че във всеки филм, базиран на литературна творба, едно от най-важните неща е балансът. Балансът между киното и литературата в конкретния филм. Ако литературата преобладава в него, филмът натежава от гуми, а в киното това се усеща много, тъй като киното все пак е визуално изкуство и гумите в него трябва да са живи точно толкова, колкото са живи и актьорите на сцената. Единственият недостатък на филмите, базирани на книги, всъщност е грешното очакване на публиката да види на екрана онова, което е видяла във въображението си, докато е чела книгата. И това е най-глупавото нещо, което хората могат да си причинят. Те трябва да знаят, че когато литературната история стъпи на снимачната площадка, тя неминуемо бива погетата от законите на киното и неговите условности и това я превръща в една напълно нова творба. Все пак интерпретацията на една книга минава през продуцента, режисьора, оператора, сценариста, актьорите и всички останали хора от снимачния екип. Но въпреки тези разлики, когато светлините в киносалона изгаснат, това, което кара киното и литературата да се докоснат като в „Сътворението на Адам“ на Микеланджело, отново е очакването. Очакването на зрителя да види как любимите герои оживяват пред очите му. Може да не си ги е представял точно такива, може историята да е леко променена, но това възбуждане, това сътворение не спира да го изпълва до финалните надписи.

Какви са тенденциите в съвременното кино?

– Трудно ми е да говоря за тенденции в съвременното кино, тъй като по света се произвеждат толкова разнородни филми, че трудно бих казала дали има по-настойтелни течения. Имплицитни в много филми са актуалните световни проблеми, което е логично, но ми прави лошо впечатление, когато някой режисьор се опита да вкара колкото може повече такива теми и персонажи във филма си. Просто си личи, че е прекалил с тях до ниво, което пречи на самия филм. Разбирам, че колкото повече наболели проблеми вкараш в проекта си, толкова по-голям е шансът той да бъде финансиран според критериите на културните фондове, но нека все пак не забравяме целта на създаването на филми...

Много ми допада тенденцията за създаването на художествени филми на границата на художествения и документалния разказ. Един такъв филм от фестивала ми направи силно впечатление, до толкова, че се влюбих в него – „Човешките тайности“ на нидерландския режисьор Миша Пекел и на прекрасната ни писателка Капка Касабова. Комбинацията между документалните кадри и фикцията е омагьосваща. Това е филм-единак, филм, който не бих поставила в никакви рамки. Филм сам по себе си и сам за себе си. Ето такива филми ми се гледат повече. А ако някога някой направи специална фестивална категория за филми като него, бих била най-щастлива. Вероятно категорията ще се казва Peculiar films или Out of the box, кой знае...

Някои от знаменитостите, гостували на „Синелибри“, през обектива на БТА

В началото на октомври 2016 година големият френски писател, режисьор, продуцент и литературен критик Фредерик Безбеде пристига в София, за да представи най-горещия си филм – „Идеалът“. В рамките на официалното събитие писателят е удостоен с първата почетна статуетка на фестивала „Синелибри“.

Снимка: Елена Дикова

През 2017 г. Давид Гросман, един от колосите на съвременната израелска литература, е специален гост на „Синелибри“. В Литературния клуб „Перото“ в столицата той се среща с българските си читатели и представя романа си „Един кон влязъл в бар“, за който печели международната награда „Ман Букър“.

Снимка: Цветомир Петров, БТА

През октомври 2023 г. американският актьор Уилям Болдуин е в България в качеството си на председател на журито в основния конкурс на деветото издание на кино-литературния фестивал „Синелибри“.

Снимка: Даниела Димитров, БТА

През октомври 2022 г. френският писател Оливие Бурдо представя в София романите си „В очакване на Боджангъс“ и „Фаорида“. Премиерата е част от програмата на „Синелибри“, а Бурдо е в международното жури на кино-литературния фестивал.

Снимка: Яница Христова, БТА

Очаквайте през декември броя на списание ЛИК,
посветен на

120 години от основаването на
Народния театър

„ИВАН ВАЗОВ“

Литература Изкуство Култура

ЛИК

ИСТИНСКИТЕ НОВИНИ

- www.bta.bg
- Bulgarian News Agency
- [bta.bg](https://www.instagram.com/bta.bg)
- [bta.bg](https://twitter.com/bta.bg)
- Bulgarian News Agency
- [BTAnewsBG](https://x.com/BTAnewsBG)
- [Bulgarian News Agency \(BTA\)](https://www.linkedin.com/company/Bulgarian-News-Agency-(BTA))
- [bta.bg](https://open.spotify.com/artist/bta.bg)